7

PIL

9 770353 762009

Letnik 75 / marec 2023 / št. 7 / 5,32 € za naročnike v šoli / 5,65 € za individualne naročnike / 6,65 € v prosti prodaji

Vesela šola

Amazonski pragozd

Miley Cyrus

Måneskin

Nirvana

Intervju

TEO ČEH

Prijateljski in ljubezenski trikotniki

Pllov festival

PRAVICA DO ZASEBNOSTI

Pred vami je že tretji

VELIKI PILOV FESTIVAL,

Ilustracija: Matej de Cecco

na katerem se na naši spletni strani lahko pomerite v pisanju zgodb, poezije, fotografiranju, kuhanju in risanju. Vsaka kategorija bo postregla z dvema zmagovalcema, enim po vašem izboru ter drugim po izboru Pilove žirije.

- **Kdaj?** Od 3. 3. do 31. 3.
- **Kje?** Na https://www.pil.si/festival
- **Kako?** Tehnična navodila za oddajo materialov so na spletni strani, vključno s forumom, ki se imenuje »Vprašanja o festivalu«.
- **Razglasitev najboljših:** 15. 4.
- **Kdo lahko sodeluje:** vsi osnovnošolci, tudi v več disciplinah hkrati
- **Nagrade:** 3 Woop kuponi za doživetje v parku, 3 Pilove majice, 3 knjige Harry Potter Dvorana skrivnosti – ilustrirana izdaja, 1 lučka za kolo
- **Število izzivov:** 5

Zgodba: **Tujec**

Kaj se zgodi, ko pride oseba v tuje okolje? Kako se počuti? Kakšne težave ima? Kako premaguje kulturne in jezikovne ovire? In kaj lahko temu okolju prispeva? Sprejemali bomo vse zgodbe, v katerih se glavni junak znajde v tujem okolju. Lahko gre za Afričana med Slovenci ali pa za Slovenca med Afričani. Sprejemali bomo tudi bolj domišljijske zgodbe; čarovnik se lahko znajde med bunkeljni, vesoljec med Zemljani, kmet med plemiči, kamela med severnimi medvedi … vse je sprejemljivo.

Pesem: **Žalost**

Žalost je nekaj, česar se pogosto bojimo, a hkrati je lahko tudi nekaj, kar človeka očisti in pripravi na nove izzive. Včasih je največji problem ravno to, da žalosti ne spustimo k sebi, jo odrivamo ali celo nadomeščamo z jezo. Vabljeni ste torej, da v pesmi izrazite žalost na kakršenkoli način.

Fotografiranje: **Podeželje**

Slovenija je od nekdaj slovela po lepem podeželju, trdem delu na kmetijah in stiku z naravo. Vabimo vas, da z nami delite karkoli, kar vas spominja na podeželje. Zanimajo nas prizori iz kmečkega okolja, živali, vasi, polja, kmetije, lahko so hribovske ali ravninske. Najbolj nas zanimajo fotografije, ki prikazujejo življenje na podeželju, veseli pa bomo tudi preprostih panoramskih fotografij.

Risba: **Ogledalo**

Z risbo nam lahko odgovorite na vprašanje, kdo ste. Kaj vidite v ogledalu? Lahko narišete avtoportret, lahko pa odgovorite bolj metaforično ali filozofsko. Lahko se predstavite tudi z abstraktnim motivom, avatarjem, živaljo, predmetom … Vse je dovoljeno. Veseli bomo, če ob risbi napišete še nekaj stavkov, zakaj ste se predstavili tako, kot ste se.

Kuharski recept: **Sladice s sadjem**

V rubriki Kuharski kotiček v marčni številki Pila najdete recept za malinovo torto. Recept lahko poustvarite, lahko pa delite z nami čisto svoje mojstrovine na temo sadne sladkarije. Iskreno nas zanima, kakšne okusne umetnine nam boste pripravili in kako jih boste okrasili!

NAGRADE

3 kuponi Woop za doživetje v parku

3 Pilove majice

3 knjige Harry Potter Dvorana modrosti – ilustrirana izdaja

1 lučka za kolo

Svoje izdelke pošljite na **www.pil.si/festival**.

Fotografija: Uroš Hočevar, Mediaspeed

»Pepca, poglej, spet bo Pilov festival!! A bova kaj naredila? Zanimivo se sliši! In ti ves čas pišeš pesmi, lahko bi kakšno poslala!« predlaga Šnofi.

»Ja, tokrat je treba pisati o žalosti. Teh pesmi imam sicer veliko, ampak se mi zdijo zanič. Bi morala napisati kaj bolj globokega! Lahko pa ti napišeš zgodbo o tem, kako je bilo, ko je v šolo prišel goli kitajski pes, ki je čisto drugačen od nas, in so se iz njega delali norca, dokler se nisi ti postavil zanj,« ga ponosno spomni Pepca.

»Eh, jaz nisem dober v pisanju. Ti si boljša za te stvari. Lahko pa ti napišeš to zgodbo,« odvrne kuža. »Jaz bi rajši kaj fotografiral. To mi gre bolje od tačk,« predlaga Šnofi.

»Ja, ampak ne zafrkavaj se. Zadnjič si prestrašil psičko Lino, ko si jo slikal na igrišču. Je mislila, da boš dal njeno fotko na Instagram. Tega res ne smeš početi brez dovoljenja. Ko boš fotografiral, moraš vprašati za dovoljenje, no, razen če boš slikal pokrajino,« je modra psička.

»Eh, no, če se malo hecam, pa tudi ni tako hudo!« je užaljen Šnofi.

»Pa saj veš, koliko je zadnje čase takih grdobij. In takih nadlegovanj je po spletu vse več. Lina te ne pozna dovolj, da bi vedela, da si ti v resnici fajn kuža, ki česa nesramnega ne bi nikoli naredil. No, jaz sem jo potem potolažila, ampak vseeno pojdi še ti do nje, pa ji povej, da si se samo malo hecal in da lahko fotko tudi zbrišeš, če želi!« je stroga Pepca.

»Seveda bom, saj je zelo prikupna psička, no, seveda pa ne tako kot ti,« hitro doda Šnofi.

»Mogoče pa lahko tudi narišeš sebe, tudi to bomo počeli na festivalu,« predlaga Pepca.

»Eh, ne bom, prevelik smrček imam in sploh ne bi šel na papir! Rajši bom spekel kaj s sadjem!« zaključi kuža.

Tudi vas vabimo, da se udeležite festivala. Ko pa fotografirate, pa le pazite, da ne boste nadležni, in vprašajte za dovoljenje!

Lep začetek pomladi!

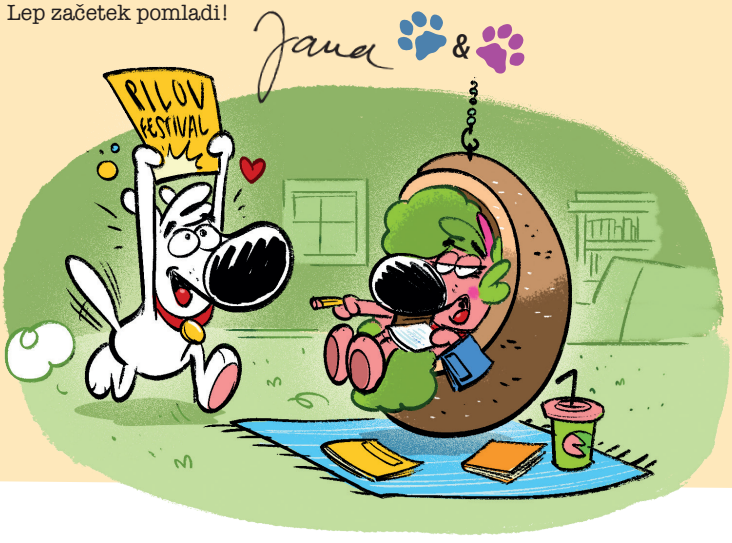

Ilustracija: Matej de Cecco

Kazalo

03 UVODNIK
04 POŠTA
05 NAGRADNI SKLAD
06 SVET
08 TI&JAZ
12 TEST
14 ODRAŠČANJE
16 TAČKE
18 BIOZNANČICE
19 VETERINAR
20 NEZNANOST
22 SPLETNE ZVEZDE
24 GLASBA
30 GLASBENE LEGENDE
31 KINO INTERVJU
32 KINO
34 EKRAN
35 KULTURNI BAZAR
36 POSTERJI
41 VESELA ŠOLA
58 BOBRI
60 MANGA
62 STRIP
64 ZGODBA
66 BRALNI GRIŽLJAJ
68 ŠPORT
70 INTERVJU
72 SKRIVNOSTI ZGODOVINE
74 KUKALO
76 TETA JUSTI
79 IZ ORDINACIJE
80 MODA
84 KUHARSKI KOTIČEK
86 RAZVEDRILO
89 KRIŽANKA
90 HOROSKOP

Pišite nam na: POŠTA PIL, 1536 LJUBLJANA; pil@mkz.si; www.pil.si

Dragi pilovci!

Veliko vas je spraševalo, zakaj Pil ni več v ovitku. Da pojasnimo: ovitek je plastika in na Pilu smo se odločili, da je plastike res preveč in da bomo bolj ekološki, če je ne uporabljamo več. Po naših izkušnjah ni Pil nič kaj dosti drugačen (poškodovan), če ga dobite v nabiralnik brez ovitka. Sploh pri tistih, ki ste na Pil naročeni v šoli. Če pa bo Pilu kaj priloženo, bo seveda v ovoju. Žal plastičnem, ker je papirnat ovoj mnogo dražji, kar bi nas primoralo, da podražimo revijo. Tega pa ne želimo! Sicer pa je veliko želja za k-pop in tistih, ki tega ne marate, enako je pri Harryju Potterju. Kot smo že večkrat povedali, je težko ustreči vsem, trudimo se po najboljših močeh, nikoli pa vse vsebine v Pilu ne bodo všeč prav vsem, zato vas prosimo, da nas razumete. Vaše pošte je veliko in žal nam je, da ne moremo objaviti vseh pisem. Ampak veseli smo res vsakega pisma!!

Lepo se imejte! Jana & 🐾

Hej, hoj!

Verjetno mi ni treba ponavljati, da ste najboljša revija v osončju, pa tudi celotna ekipa vključno z Šnofijem in Pepco. Res ste super. No sedaj pa k stvari. Imam par želj in prošenj. 1. Ali lahko prosim ne pišete toliko o k-popu, ker se mi res ne zdi fer , da v vsako revijo daste ali nalepko, poster, intervju ali pa kviz o eni k-pop skupini. Kot ste že rekli, je s k-popom enako kot z Harryem Potterjem, ampak o Harryu Potterju pišete manj, kot pa o k-popu. Če pa že slučajno pišete, pa bi lahko pisali tudi o kakšnih grupah, ki niso tako poznane npr. Loona, New jeans, Le sserafim, Stayc, IU, Somi, BIBI, (G)I-DLE ... Ker večinoma pišete samo o BTS in BLACKPINK. 2. Ali bi lahko mogoče kdaj dali na poster kakšno risanko npr. Lion king, Frozen, 100 in en dalmatinec ... 3. Pa a bi lahko mogoče pisal tud kej o temah za vpis v srednje šole pa to. No to bi blo use.

monster., 13 let

Ojla!

Hvala za pohvale! Tudi naša kužka sta kar malo važna. Sicer pa imaš prav – res več pišemo o k-popu kot o Harryju, zato ker je oboževalcev k-popa več kot oboževalcev Harryja. Vsako drugo pilovsko pismo je prošnja za k-pop. No, res pa je, da je izbor malo ozek, bomo upoštevali tvoj predlog o različnih k-pop izvajalcih. Risanke na posterju, praviš! Morda pa res, bomo razmislili.

Živjo!!!!!

Ste super revija (vem, da ste to slišali že milijonkrat), ampak imam en predlog: Ali bi lahko več pisali o nogometu ali pa vsaj dodali kakšen poster slavnih nogometašev? Hvala, če bo to objavljeno v reviji, če pa ne bo, pa bom razumel. Hvala že vnaprej!!!!

Senca., 12 let

Hej!

Hvala za pohvalo, o nogometu bomo bolj na široko gotovo pisali, ko bo finale Lige prvakov, takrat bo objavljen tudi kakšen poster, sicer pa imaš novičko o nogometu skoraj v vsaki številki v Športu, ki je zdaj zastavljen tako, da objavljamo bolj ali manj sveže novice. Čisto svežih žal ne moremo, ker gre revija v tisk 10 dni pred izidom. Toliko časa namreč potrebujeta tiskarna in pošta, da Pil prispe do vas. Če si že nekaj časa naš naročnik, potem veš, da ob pomembnih nogometnih dogodkih objavimo nogometaše tudi na posterju ali nalepkah.

Hej hoj!

To pismo verjetno ne bo reviji, ker pač rabiš zato veliko sreče, ampak sem se vseeno odločla probat. 🤭 Torej ste super revija, ampak lahko bi bil PIL malo daljši, ker ga eni po navadi preberemo v 4 dneh. Lahko bi dali pri Teti Justi še kako dodatno pismo al kej tazga. Pa še eno vprašanje: A bi lahko pri Bralnem grižljaju govorili o knjigi Jaz, čebela? Izdali so jo letos tko, da zato predlagam. Lepi pozdravčki za vse, pa eno polno piknik košaro, da se malo poveselite!😊

Majin., 10 let

Živijo!

Vidiš, pa smo objavili tudi tvoje pismo. Žal Pilu ne moremo dodati strani kar tako. Lahko dodamo najmanj 8 strani naenkrat, ker se revija tako tiska, po polah namreč. To pa je že precejšen strošek, ker sta se tisk in papir letos podražila skoraj za 100 odstotkov. Morali bi zelo zvišati ceno Pila, tega pa ne želimo. Poleg stroška tiska bi bila večja tudi poštnina, pa so jo že lani precej podražili. Kot vidiš, je reč kar zapletena. O tvojem predlogu za knjigo sem povedala naši Katji, ki piše Bralni grižljaj. In seveda, hvala za piknik košaro, dobra ideja za pomladne dni.

Dragi Pil!

Pišem vam prvič in upam , da bo moje pismo objavljeno. 28. februarja imam rojstni dan in zelo si želim, da bi na Pilovih nalepkah bil pudelj (poodle). To vam pišem že dve leti. Doma imam dva pudlja. Srčno upam, da boste upoštevali moj predlog. Ste najboljša revija ever!🌸

Ana., 11 let

Draga Ana!

Rečeno, storjeno! Ker si imela rojstni dan, prejmi naše čestitke in za darilo pudlja. Upam, da bo všeč tudi drugim, saj je krasen kuža. Šnofi in Pepca se strinjata z mano.☺

Živjo!

Vem, da to že veste ampak ste res ful dobra revija. Za vas imam nekaj prošenj ... 1. Prosim bi lahko v poster ali na nalepke dali Twilight, 2. Vem, da ste že ogromno pisali o Joker out in jih dali tudi v poster, ampak bi jih, prosim, še enkrat dali na nalepke tudi z novim basistom, 3. Šnofiju in Pepci dajte čim več kosti in uživajte.😊

Julci, 12 let

Oj! Hvala za pohvalo!

Zahvaljujeta se ti tudi naša kužka. Upam, da smo ti vsaj malo ustregli. Na nalepkah imaš Roberta Pattinsona v vlogi iz filma Twilight, pa tudi poster Joker Out. Veliko vas piše za njih, tako da so spet na posterju, čeprav so letos že bili. Ampak zdaj so v drugi opravi, tisti, v kateri smo jih občudovali na televiziji, ko so predstavili svojo pesem za Evrovizijo. Uživaj tudi ti!

Ojla!

Že dolgo mi niste odgovorili. Imam vprašanje. Zakaj vedno med glasbo dajete k-pop skupine in zakaj ni domača muzika, kar je res škoda! Imam pa še vprašanje za Pepco in Šnofija. Ali sta samo prijatelja ali sta iz istega legla? Dajte jima veliko kosti in bonbonov. Hvala! :)

NIKOLINA, 12 let

Draga Nikolina!

O k-pop glasbi sem se že zelo razpisala, domači muziki namenjamo kar dve strani, tako da jo imaš v vsakem Pilu. Morda želiš ravno glasbenike, ki jih bolj redko objavljamo. No, zdaj bo slovenska glasba predstavljena v kratkih novičkah, tako da bomo pisali o več slovenskih izvajalcih v eni številki, ne le o enem kot doslej. Zdaj pa o naših kužkih. Ne, nista iz istega legla, potem bi bila bratec in sestrica, sta iz različnih legel in sta prijatelja, ki pa se imata zelo rada.):

Marec

NAGRADE ZA MAREC SO:

Odgovore pošljite do 23. marca 2023.
30. marca bomo izžrebali 20 srečnežev.

1 rokavice za zaslon

1 zvočnik

www.chameleon.si
www.vsezamobi.com

1 LED svetilka

6 šopkov lizik Chupa Chups

1 Woop vstopnica

4 Pilove majice

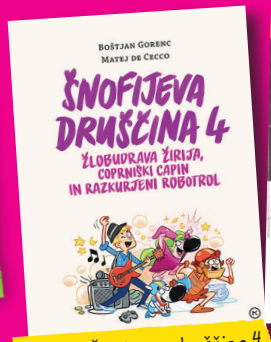

2 knjigi Šnofijeva druščina 4

2 knjigi Sončnica

2 knjigi Bleščivka

Ne pozabi pripisati svojih podatkov (ime in priimek, naslov). Podatke naj podpiše eden od tvojih staršev oziroma skrbnikov; s podpisom dovoljuje, da te podatke posreduješ in sodeluješ v tej nagradni igri. Nagrajenci bodo v tednu dni po žrebanju objavljeni na www.pil.si.

Zakoniti zastopnik otroka s podpisom pri poslanih odgovorih nagradnih iger dovoljujem, da moj otrok posreduje te podatke in sodeluje v Pilovih nagradnih igrah, da Mladinska knjiga Založba, d. d., z namenom izvedbe Pilovih nagradnih iger vzpostavi, vzdržuje in upravlja evidenco z osebnimi podatki otroka za čas izvedbe Pilovih nagradnih iger in izročitve nagrad ter da se podatki nagrajencev objavijo v skladu s pravili nagradnih iger ali natečajev. • Družba zagotavlja varstvo osebnih podatkov v skladu z veljavnimi predpisi o varstvu osebnih podatkov. Zakoniti zastopnik lahko kadar koli pisno ali po telefonu zahteva, da MKZ v 15 dneh trajno ali začasno preneha uporabljati otrokove osebne podatke za namen izvedbe Pilovih nagradnih iger ter ga o tem v nadaljnjih 5 dneh obvesti na svoje stroške.

Pripravila: V. F.

INDIJA

Za valentinovo objemi kravo!

Valentinovo ali praznik zaljubljencev je tudi pri Indijcih precej priljubljen praznik, a ga konservativni hindujci zavračajo kot zahodnjaški praznik, ki po njihovem v ospredje postavlja vrednote, ki niso skladne s tradicionalnimi hindujskimi. Vsako leto se okoli valentinovega dogajajo vandalski napadi na trgovine, ki prodajajo s srčki okrašene voščilnice in drobna, sladkobna valentinova darilca, kar skušajo različne konservativne aktivistične skupine upravičiti s pojasnili, da valentinovo kot praznik spodbuja promiskuiteto (spolne odnose s pogosto menjajočimi se spolnimi partnerji). A kljub vsemu mladi Indijci praznik sprejemajo vse bolj odprtih rok, kar je (očitno) zmotilo tudi vlado. Državni odbor za dobro živali je tako Indijce pozval, naj ne nasedejo zahodnjaškemu prazniku, če pa že morajo komu pokazati ljubezen, naj objamejo bitje, ki si to brez dvoma zasluži – kravo. Krava je v hinduizmu sveta žival, a namen poziva najbrž ni v širjenju ljubezni do te živali, ampak poskus spodbude hinduizma, menijo politični poznavalci. Indijska vlada namreč ne skriva, da želi nameniti večji poudarek tej veri. V Indiji je sicer hinduizem močno prevladujoča vera – za hindujce se izreka skoraj 80 odstotkov od 1,4 milijarde prebivalcev. Približno 14 odstotkov je muslimanov, druge religije (kristjani, sikhi, budisti …) pa predstavljajo okoli šest odstotkov prebivalstva.

Foto: Shutterstock

SLOVENIJA

Novi podvigi Nika Škrleca

Nika Škrleca gotovo vsi poznate. Pred časom je vodil Male sive celice in Počitniški krompir na nacionalni televiziji, zdaj pa skupaj s Pižamo redno nastopa z igro Reformatorji in s kar nekaj svojimi projekti po vsej Sloveniji. Je tudi državni prvak v pomnjenju, strasten potapljač, ki pod vodo sestavlja Rubikovo kocko, njegove videe lahko spremljamo na Instagramu in TikToku. Nik je še marsikaj, ampak nam bo zmanjkalo prostora, če začnemo vse naštevati. Zadnje čase se je lotil tudi spomina in »zdrave pameti«. Medtem ko si marsikdo ne zapomni niti poštne številke domačega kraja, si je Nik Škrlec zadal izziv in se naučil na pamet kar vse številke v Sloveniji, kljub temu da jih je več kot 500. In kako to doseže? Pravi, da s treningom sivih celic, a je tudi mnenja, da je lenarjenje morda celo bolj pomembno kot aktivnost. Nik je bil rekorder v recitiranju decimalk števila pi, a mu je primat pred dvema letoma odvzel takrat 13-letni Tibor Hvala, ki je z več kot 10.000 decimalkami podrl njegov rekord. In kako lahko natreniramo svoj spomin, da si bomo na čim bolj preprost način zapomnili več? Najbolj enostavno to storimo tako, da poslušamo. Če želimo še eno prestavo višje, pa Nik priporoča uporabo asociacij, da abstraktne številke postanejo bolj oprijemljive. Števila si tako včasih pretvori v oblike, »osem bo vedno snežak, dvojka vedno labod, za šestico imam golf palico ali pa češnje, sedem je bumerang in tako naprej«. Trenutno je Nik sredi turneje z novo predstavo Zdrava pamet, v kateri gledalcem na zabaven način predstavlja delovanje možganov. Del predstave je tudi kolo oz. kontrakolo, ki je narejeno tako, da se kolo in krmilo vrtita v nasprotno smer. Kako težko je voziti takšno kolo, je igralec demonstriral na Prešernovem trgu v Ljubljani, kjer je mimoidočim ponujal 1000 evrov nagrade, če se lahko z njim zapeljejo vsaj 10 metrov. Kljub mnogim poskusom si nagrade ni prislužil nihče. Nik ima tudi posebnega sostanovalca Naceta. Gre za papagaja vrste sivi žako, ki velja za eno izmed najbolj zgovornih ptic na svetu. Pravi, da ga z ženo Leno kdaj vzameta tudi na dopust, ker ima rad sonce in na morju zelo uživa. Tako kot lastnik ima seveda tudi papagaj Nace zanimive in nenavadne hobije. »Trenutno ga učim skejtanja,« v smehu pravi igralec.

Vir: 24ur.com

SIRIJA

Čudežno preživela novorojenčica

Vir: RTVSLO

Sirsko novorojenko, ki so jo le malo po rojstvu rešili izpod ruševin hudega potresa, so v bolnišnici poimenovali Aja, kar pomeni »čudež«. Do zdaj se je javilo več tisoč ljudi, ki želijo deklico, ki so jo deset ur po potresu v mestecu Džinderis blizu meje s Turčijo rešili izpod ruševin hiše, v kateri je živela njena družina, posvojiti. Kot kaže, je bila njena mati ob porodu še živa, a je umrla še pred prihodom reševalne ekipe, skupaj s svojim možem in štirimi otroki. Novorojenka pa je čudežno preživela. Ko so jo reševalci med materinimi nogami našli pod ruševinami, so ji najprej zavezali popkovino, jo zavili v odejo in z njo oddrveli v bližnje mesto v bolnišnico. Ob prihodu je bila precej podhlajena, imela je nekaj modric, a nobenih hujših poškodb. Novorojenka, ki je tako edina preživela članica svoje družine, je imela neznansko srečo, da se je rodila po potresu in ne prej, pa tudi, da so jo našli kar hitro, saj bi bila podhladitev le kakšno uro pozneje zanjo gotovo usodna. Ker je deklica ostala brez družine, je skrb zanjo za zdaj prevzel zdravnik, ki jo je pripravljen tudi posvojiti, če njeno širše sorodstvo ne bo moglo skrbeti zanjo. A ker se je novica o »Čudežu« hitro razširila, se je zdaj oglasilo na tisoče ljudi, ki želijo deklico posvojiti, od neznancev do neke kuvajtske televizijske voditeljice. Ajina zgodba je ena od peščice tistih z (dokaj) srečnim koncem.

ŠKOTSKA

Opičji jezik

Vir: RTVSLO

Ljudje zelo dobro razumemo znake in kretnje, s katerimi vrste opic, kot sta šimpanz in bonobo, komunicirajo med seboj, je ugotovila raziskava, pri kateri so prostovoljci z gledanjem posnetkov skušali »prevesti« opičje obnašanje. Študija, ki je potekala po videoposnetkih, vodili pa so jo raziskovalci z univerze St. Andrews na Škotskem, je pokazala, da so tudi naši predniki uporabljali enake kretnje in gibe, kar je bil začetek razvoja človeškega jezika. Ekipa raziskovalcev je tako več let preučevala obnašanje šimpanzov, ki živijo v divjini. Že prej so ugotovili, da človeku podobne opice uporabljajo več kot 80 kretenj in obraznih mimik, s katerimi predajajo sporočila drugim članom svoje skupine. Če želijo komu sporočiti »popraskaj me«, to pokažejo s premikanjem roke, kot bi se praskala. Udarec po glavi pomeni »daj mi hrano«, trganje listov z zobmi pa je pri šimpanzih znak za spogledovanje in osvajanje. Po ogledu več videoposnetkov obnašanja šimpanzov in bonobov so skušali njihovo obnašanje prevesti v besede. Pri tem so bili zelo uspešni, saj so pravilno prepoznali več kot polovico živalskih znakov. »Znake opic ljudje prepoznamo popolnoma instinktivno, v hipu, kar je neverjetno,« je dejala znanstvenica Catherine Hobaiter.

JAPONSKA

Čudežno spočetje

Vir: RTVSLO

V živalskem vrtu japonskega mesta Nagasaki so po dveh letih končno ugotovili, kako je gibonka Momo dobila podmladek, čeprav v kletki ni imela moške družbe. Kriva naj bi bila devet-milimetrska luknjica v jekleni plošči. Po analizi DNK so v nagasaškem živalskem vrtu našli »krivca« za naraščaj. To je 34-letni črnoroki gibon Ito, ki stanuje v sosednji kletki. Opicama je paritev po ugibanju zaposlenih uspela skozi to majhno luknjico v jekleni pregradi med kletkama. Ljubezen pa res nima ovir, kajne? Najmlajši gibon v japonskem živalskem vrtu sicer še nima imena, tehta že dobra dva kilograma, iz živalskega vrta pa sporočajo, da je zdrav in pod budnim očesom mame Momo hitro raste.

Besedilo: Irena Duša | **Fotografije:** Shutterstock

Pravica do zasebnosti

Zasebnost je vedno obstajala, a njene meje so bile v praksi od nekdaj v najboljšem primeru meglene. Zakaj je tako, kako so se stvari s časom spremenile na boljše ali na slabše, kako utrdimo svoje meje in prepoznamo meje drugih, o tem se bomo pogovarjali danes. Vse zaradi Nvm, ki nam je pisala, da ji gre na živce nesramen fant na avtobusu, ki jo je trikrat slikal in jo začel dodajati na družabna omrežja.

Sliši se skoraj malo trapasto, da nekdo dela cirkus iz takšne malenkosti, a ne? Punca je modelu očitno všeč, saj vsi vemo, da fantje svoje simpatije najraje osvajajo z nagajanjem. Tako nekako mi govori notranji glas, ki so mi ga v glavo, srce in želodec vsadili odgovorni odrasli v moji mladosti. Na srečo so se stvari na tem področju v zadnjih desetletjih nekoliko izboljšale.

Si mu pač všeč

Priznam, da mi grejo kar kocine pokonci, ko slišim kaj takega. Saj logiko razumem. Tudi otroci radi vlečejo mačke za rep in sestrice za lase, pa nič hudega ne mislijo, so jim pač všeč. A če predšolske mulce učimo, da nasilje ni dovoljeno, ne glede na to, kako zelo jim je nekaj všeč, potem res ne razumem, zakaj to ne bi veljalo tudi za najstnike (in sploh ljudi vseh starosti in mentalnih sposobnosti).

Kadar je nekdo močnejši (telesno ali kako drugače) in se drugi težje brani, bi morali vedno najprej zaščititi žrtev in šele nato ugotavljati, kaj je razlog za nasilje.

Da ne bo pomote, nasilneži so še kako potrebni pomoči in iskanje vzrokov za neprilagojeno obnašanje ter odpravljanje teh vzrokov je dobro delo, s katerim socialne delavke in drugi tenkočutni ljudje zagotavljajo lepšo prihodnost za vse. A prvi korak je vedno, brez izjeme, da se jim nasilje prepreči na kakršenkoli način.

Tudi fotkanje je lahko nasilje

Nasilje se pojavlja v mnogih oblikah in je pravzaprav vsako vedenje, s katerim posameznik ne preneha kljub jasnim znakom, da druga oseba tega ne želi in jo to celo spravlja v stisko. V primeru Nvm, ki je danes pač na tapeti, je fotografiranje torej nasilje, ker tega ne želi in se (še huje) nima kam umakniti, s svojim nasilnežem je namreč ujeta na šolskem avtobusu. S tem se strinja tudi Kazenski zakonik, ki pravi: »Kdor neupravičeno slikovno snema ali naredi slikovni posnetek drugega ali njegovih prostorov brez njegovega soglasja in pri tem občutno poseže v njegovo zasebnost ali kdor tako snemanje neposredno prenaša tretji osebi ali ji tak posnetek prikazuje ali kako drugače omogoči, da se z njim neposredno seznani, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporom do enega leta.« Ali je zadeva zrela za prijavo na policijo, mora presoditi vsak sam. Verjetno je lažje človeka najprej opomniti, potem morda vplesti starše ali učitelje, če nič ne pomaga, pa ga bo verjetno streznil obisk mož v modrem. Nikakor ni okej, da žrtev enostavno sprejme situacijo in trpi naprej.

Kje je meja?

Kot rečeno, meje niso vedno jasne. Spreminjajo se ne le s časom, ampak tudi od človeka do človeka. Recimo Robi iz a razreda se lahko heca s tabo, Matej pa se ne sme. S Suzano si šepetata na uho, Miji ne bi povedala niti tega, koliko je ura. Bratranec Vid te lahko pride iskat v šolo z motorjem, mama mora z avtom počakati v sosednji ulici, čeprav si se ji še pred pol leta obesila okrog vratu, kadar te je pričakala pred vhodom. Meje so zapletene. Vse, kar lahko naredite, je, da se poslušate ter jasno in vljudno daste (vsakemu posebej) vedeti, kje je vaša meja v tem trenutku. Enako pomembno je, da ste pozorni na meje drugih, tudi kadar se drugi ne znajo ali ne zmorejo jasno postaviti zase.

Nedružabna omrežja

Oooh, kje naj začnem? Recimo tule: če se je občutljivost do žrtev s časom izboljšala, se je družabna škoda, ki jo lahko povzročijo nasilneži, definitivno povečala in poslabšala. Včasih so neumnosti ostale v krogu tistih, ki so jim bili priča. Tudi če so se skozi pripovedovanje prelevile v legende, so

ostale točno to – pol resnica, pol bajka. Danes je seveda drugače. Še najbolj zasebno druženje se mimogrede zabeleži in kasneje lahko uporabi za maščevanje, izsiljevanje ali zgolj spravljanje v zadrego nekoga, ki ni »nič kriv«.

Največje prekletstvo družabnih omrežij je, da ne smemo nikoli narediti nič narobe, če hočemo varno soobstajati z njimi. Da moramo vedno malo misliti tudi na to, kaj bi si o nas mislili drugi, namesto da bi se sprostili v raziskovanju neznanega.

Roko na srce, ni ga odraščanja brez neumnosti in nerodnih situacij. Mogoče kje obstaja kakšen starš (verjetno za Luno), ki misli, da njegov otrok nikoli ne naredi nič narobe. Jaz sem sicer mnenja, da je treba otrokom najprej pomagati, da svoje neumnosti popravijo, potem pa še, da jih sprejmejo in se ne obsojajo. Če tovrstnega servisa slučajno nimate na domačem naslovu, vam toplo svetujem, da ga poiščete na košarki, pri tabornikih ali kje drugje. Tako boste lažje zrasli v samozavestne, kvalitetne in privlačne mlade ljudi.

Kaj lahko narediš?

Takole na papirju so stvari še kar jasne, a v resnici vsi vemo, da praksa ni tako enostavna. Zelo malo nedovoljenega fotografiranja in snemanja pristane na policiji in na netu zasmehovani najstniki raje sodijo sebi kot drugim. Da bi se temu izognili, se nazaj do lastne moči lahko dokopljemo tudi na manj primerne načine. Recimo s postavljanjem ogledala. Če nas nekdo fotografira, ga fotografiramo nazaj. Recimo z uporabo funkcije blokiranja. Recimo z izpostavljanjem krivice. Če nekdo objavi našo fotografijo, jo poobjavimo s pripisom, da jo je ta in ta posnel in delil brez dovoljenja. (Masovno zgražanje zagotovljeno.) Recimo z zavajanjem. Na vsako vprašanje zlikovca odgovorimo kar se da znanstvenofantastično. Kje boš za novo leto? V Indiji, tam me čaka dogovorjena poroka. Saj imate domišljijo, včasih jo lahko uporabite tudi za kakšno neumnost.

Mnenja pilovk in pilovcev

12-letna Nvm nam je pisala:

»Torej hodim na šolski avtobus in me en fant (ki je zelo nesramen do mene, a mi je vseeno) pokliče, in ko se obrnem, me slika. Slikal me je 3 krat in mam dost. Dodajat me je začel tudi na družabnih omrežjih. DOST MAM! Zakaj to dela?«

Hey, torej slika te en fant, tebi pa to ni všeč. Veš, v življenju je treba tudi kdaj reči NE. Postavi se zase. Reci mu: DOVOLJ, TO MI NI VŠEČ. Zaupam vate, postavi se zase. ☺💖 Če ti to ne gre od rok, pa odidi k svetovalni delavki in povej staršem! Upam, da sem pomagala!

I love dance💖

Pozdravljena! Meni se zdi, da je zaljubljen vate. Po navadi se tako obnašajo: te dražijo, zafrkavajo, delajo vse, da bi se spravili v center pozornosti, da bi se ti ukvarjala z njim. Seveda obstaja čisto preprosta (ne vem, koliko je tebi, ker mora to biti zagotovo zeloooo težno!) rešitev – ignoriraš. Seveda moraš še poskusiti s pogovorom oz. mu direktno povedati, da ti to gre na živce in če ne bo nehal tudi po večkratnih odzivih z ignoriranjem, pa to povej še kakšni drugi bolj odrasli osebi. Upam, da sem pomagala!

ThinkingGirl, 12 let

Hey! Ko te pokliče, se raje ne obrni, da te ne bi ponovno slikal. Mogoče je zaljubljen vate, pa te zato slika. Pogovori se s starši ali prijatelji, ki jim zaupaš, mogoče bodo oni imeli kakšen nasvet zate. Izogibaj se mu in se na avtobusu usedi čim dlje od njega in ga ne glej. Upam, da sem pomagala. 😉

Ella, 11 let

Hej! Jaz sem imela podobnega sošolca in sem ugotovila, da je bil zaljubljen vame in da se ni znal lepše izraziti ... Upam, da je to pomagalo.

Šolsko dekle, 14 let

Hej! Če je tak, ga preprosto ignoriraj. Na klic se ne odzovi. Tudi sama imam v razredu take, ki slikajo in snemajo, tudi med spraševanjem in pol to objavljajo. To povej staršem in v šoli razredničarki ali svetovalni službi. Če mu ne daš jasnega dovoljenja, nima pravice te slikat.

#Stefi2, 12 let

Draga nvm, mislim, da je zagotovo zaljubljen vate. Tudi mojim sošolkam in meni nekateri fantje to delajo in so nesramni. Jaz jih samo blokiram in se ne zmenim zanje, pustim jih na miru, pač se ne pogovarjam z njimi. Ampak razumem, da ti to gre že pošteno na živce. Svetujem ti, da se z njim pogovoriš. Nisi povedala, ali tega fanta poznaš ali ne, zato ne vem, ali se vidita vsaki dan. Če bo pa te še dalje slikal, pa to raje nekomu povej, na primer staršem. Ni nujno, da ravno staršem, ampak pač nekomu, ki mu zaupaš. Po moje bi si ti želela, da on preprosto izgine iz tvojega življenja. Zato povej nekomu, da ne boš v vsem tem sama. Če ti bo pa težko, pa pomisli: samo neki fant je, ki išče pozornost, ker nima nič boljšega za delat. Upam, da sem vsaj malo pomagala.

Cute girl, 13 let

Vem, kako je to, saj so moje sošolke obsedene s temi družbenimi stranmi in se kar naprej slikajo. Svetujem ti, da to takoj poveš komu v šoli, saj je zdaj veliko ljudi na družbenih omrežjih. Upam, da bodo ukrepal, saj se to ne sme dogajati. To je neke vrste prepovedano. Ali si mogoče že povedala staršem o tem, kaj se dogaja na avtobusu? Če jim nisi, to naredi takoj!!!!! Upam, da to res rešiš, saj je tega vedno več!!

Lolika, skoraj 12 let

Nujno povej odrasli osebi, za katero veš, da bo pripravljena pomagati! Kolikor vem, to da te je slikal (brez tvojega dovoljenja!), ni dovoljeno! Poskusi ga ignorirati oz. se mu (vsaj za zdaj) izogniti. Zakaj to dela? Mogoče si mu všeč in s tem hoče pridobit tvojo pozornost (neumen način pridobivanja pozornosti). Lahko, da se le dela frajerja ali pa te fotografije mogoče pošilja svojim prijateljem. Lahko ga vprašaš:) Upam, da sem ti vsaj malo pomagala.

Littlehelper, 13 let

Jaz bi se v tvojem primeru najprej zmenila z njim in ga prosila, naj sliko zbriše. Če je ne bi hotel zbrisati, bi povedala staršem in učiteljem.

pikapolonica, 10 let

Poklepetajmo:

11-letna Zaljubljenka nam je pisala:

»Imam eno vprašanje, če bi mi lahko pomagali. Sem v enega mojega sošolca in ne vem, ali je on tudi zaljubljen vame. Imate mogoče kakšne izkušnje? Da bi mi lahko svetovali? Ker zanima me, kako ti fant pokaže, da je zaljubljen vate?«

Imate tudi vi podobne probleme? Kako naj Zaljubljenka ugotovi, ali ima njena simpatija podobna čustva? Kakšne so vaše izkušnje, kako simpatija pokaže svoja čustva? Svetujte Zaljubljenki!

Svoja mnenja ali izkušnje pošljite na **PIL, 1536 Ljubljana**, ali na e-naslov **pil@mkz.si**, s pripisom **MOJE MNENJE**. Lahko jih poveste tudi na spletni strani **www.pil.si**. Napišite svoje ime in koliko ste stari! Ti podatki bodo uporabljeni izključno za (morebitno) objavo v tej rubriki in bodo po objavi izbrisani. Upoštevali bomo odgovore, prispele do 25. marca 2023.

Sestavila: Barbara Jarc | Ilustracija: Adriano Janežič

Spletne pasti

Gotovo si tudi ti med tistimi, ki z veseljem pobrskajo po telefonu ali računalniku, spremljajo novosti, si ogledajo kak filmček, objavijo selfi, kaj pokomentirajo ... To je tako zanimivo, da lahko človek hitro pozabi na pasti, ki se tam skrivajo. Če nekomu gledamo v oči, ga teže žalimo, predvsem pa vemo, kdo je. Za zaslonom, brez žive duše v bližini, se lahko hitro skrijemo in pokažemo tudi svoje pritlehnejše plati ... In lahko tudi zelo hitro postanemo žrtev. Enkrat na spletu, vedno na spletu. Pa še vesoljni svet vidi. Znaš krmariti med spletnimi pastmi?

1. Imate s starši dogovor, koliko časa na dan lahko prebiješ za zaslonom?

- Ja. Zelo so dosledni, dovolijo največ eno uro na dan.
- Imamo približno dorečeno, a večkrat goljufam.
- Ja, kolikor mi paše, tudi med kosilom in večerjo.

2. Kako pogosto spremljaš družabna omrežja?

- Recimo enkrat na dan, da pridem na tekoče.
- Parkrat na dan gotovo pogledam.
- Ves čas, nenehno, brez prestanka.

3. Te je že kdo kdaj slikal brez tvoje vednosti ali celo proti tvoji volji in to objavil na spletu?

- Ja, pa sem povedal/a staršem in so storilcu stopili na prste.
- Ja, sem že nesrečno opazoval/a kakšno svojo bedno fotko.
- Ja, kaj pa drugega. Tak je pač današnji svet.

4. Si že kdaj koga slikal/a brez njegove vednosti ali celo proti njegovi volji in to objavil/a na spletu?

- Ne, vedno vprašam za dovoljenje.
- Ja, ampak ni bila kakšna škodljiva slika.
- Itak. Z velikim užitkom objavljam grde fotke.

5. Na družabnem omrežju stopi s tabo v stik simpatičen vrstnik/vrstnica.

- Prav, ampak sem zadržan/a, ker ne vem, kdo je.
- Včasih mu/ji napišem tudi kaj zelo osebnega.
- Kmalu mu/ji izlijem dušo in zaupam vse o sebi.

6. Te je že kdo, ki ga poznaš samo prek spleta in ga še nisi videl/a v živo, prosil, naj mu pošlješ svojo sliko?

- Ja, ker me je hotel videti, ampak je nisem poslal/a.
- Ja, ker me je hotel videti, in sem mu jo tudi poslal/a.
- Ja, prosil me je za slike v kopalkah, pa sem mu jih poslal/a.

7. Si na spletu že kdaj naletel/a na vsebino, ki te je neprijetno vznemirila?

- Ja, pa sem se o tem pogovoril/a s starši in prijatelji.
- Ja, in sem to raje zamolčal/a. Za dolgo mi je obležalo na duši.
- Velikokrat nabašem na kaj takega.

8. Si že bil/a tarča spletnega žaljenja in linčanja?

- Ja. Grozljiv občutek, ko o tebi nekaj kroži ... Povedal/a sem staršem, ki so napravili red.
- Ja. Grozljiv občutek, ko o tebi nekaj kroži, ti pa samo nemočno gledaš ...
- Ja. Grozljiv občutek, ko o tebi nekaj kroži. Pa sem stokratno povrnil/a.

ČE SI ZBRAL/A NAJVEČ ❤:

Na spletu se dobro znajdeš in znaš poskrbeti za varnost, tako za svojo kot za varnost drugih. Očitno se lahko s starši odkrito pogovarjaš in ti pomagajo iz zagat. Kar je enkrat na spletu, je vedno na spletu in na ogled vesoljnemu svetu. Torej moramo paziti, kaj objavljamo o sebi in drugih. Na spletu se lahko kakšni čudni odrasli pretvarjajo, da so tvoji vrstniki, in od tebe poskušajo zvabiti slike ali podatke, potem te pa lahko tudi izsiljujejo, zato je treba biti previden. Če preveč časa tičimo za zasloni, pa si uničujemo možgane. A ti to veš in tega ne počneš. Super!

ČE SI ZBRAL/A NAJVEČ ★:

Med spletnimi pastmi nekako krmariš, a ne ravno najbolje ... Najbrž te to spravlja v tesnobo. Nikomur ni všeč, če se iz njega delajo norca, še posebej ne na družabnih omrežjih, kjer to vsi vidijo. Takšno žaljenje je nedopustno in mu je treba narediti konec – s pomočjo odraslih. S kom se lahko pogovoriš? S starši, učiteljem? Tudi kadar naletiš na kakšno drugo neprijetno vsebino, je dobro, da se o tem pogovoriš. Če preveč časa prebijemo za zasloni, pa lahko postanemo zasvojeni in hočemo čedalje več všečkov, novosti ... Priporočamo, da se s prijatelji večkrat srečaš v živo.

ČE SI ZBRAL/A NAJVEČ ▲:

Ojoj. Tičiš kar v več spletnih pasteh naenkrat, pa še sam/a kdaj kakšno nastaviš. Sicer razumemo, da se je za zaslonom in vzdevkom lahko skriti in si dati duška z žaljivimi, pritlehnimi komentarji. A če to počneš, ti gotovo ostane grenak priokus. Saj ne moreš biti nase ponosen/ponosna, kajne? Poleg tega lahko na spletu kakšni čudni odrasli prežijo na otroke. Pa tudi pretirano tiščanje nosu v zaslone škoduje. Sčasoma si stvari vedno teže zapomniš, težko se zbereš, dobiš spomin zlate ribice in ocvrte možgane ... To se pa splača preprečiti, kajne? Lahko začneš kar danes. :)

Besedilo: Urška Kaloper | **Riše:** Bojana Dimitrovski

Prijateljski in ljubezenski trikotnik

S Klaro Jasno sva prijateljici od prvega razreda, torej že skoraj vse življenje. Skupaj sva preživeli marsikaj: odvečne kile, trojko pri matematiki in veliko ljubezenskih razočaranj. Celo to, da imam jaz fanta, ona pa ne, nama ni povzročalo preglavic. Kvečjemu naju je še bolj povezalo, ker je s tem, da imaš fanta, povezanih cel kup vprašanj in dvomov in se ti lahko brez pametne najboljše prijateljice od njih tudi zmeša, če si tako nagnjen k zmešanosti, kot sem jaz. Če bi skratka o naju posneli film, bi bil ta ogabno pocukran. Goste sladke kaplje bi polzele z njega in vsem, ki bi si ga ogledali, bi bilo na koncu malo slabo.

Moja mami velikokrat reče, da če se nekaj zdi predobro, da bi bilo resnično, potem najbrž ni resnično. Do zdaj sem zmeraj mislila, da je tako črnogleda, ker gleda same zatežene filme, bere neke temačne knjige in ker njeni prijatelji kar naprej jamrajo in stokajo, ampak tokrat se mi zaradi vsega tega s Klaro Jasno kljub vsemu zdi, da je v njenem priljubljenem reklu nekaj resnice. Najbrž je zato depresivna umetnost bolj cenjena kot sladkobna šara – ker odraža življenje, kakršno je, in ne, kakršno bi moralo biti.

Ampak naj vam pojasnim s primeri.

Primer 1

Zadnjič sem Klaro Jasno vprašala, če bi šli po šoli na bubble tea.

»Nimam časa, se mi mudi domov,« je rekla.

Potem sem jo videla, kako na igrišču podaja žogo Poloni, ki je vadila spodnji odboj. Čeprav sovraži odbojko tako kot jaz!!!

Primer 2

Potem sem se enkrat hotela z njo pogovarjati o mojem skrivnem oboževalcu.

»Kdo misliš, da je?« sem jo vprašala približno sedemstodvanajstič in ona mi je prvič (!!) odgovorila:

»Briga me! Itak je grozno, da toliko premišljuješ o njem, ker imaš super fanta!«

Globoko v sebi se zavedam, da to res ni lepo do Toma, zato me je očitek še toliko bolj zabolel.

»Zakaj te pa to naenkrat tako moti?« sem se začudila.

»Ker ni pravično, da imaš fanta in skrivnega oboževalca,« mi je zabrusila, se obrnila na peti in šla sedet k Poloni.

Še dve uri sem lovila sapo.

Primer 3

Piko na i pa je dal incident pri testu iz matematike. Od Klare Jasne sem hotela prepisati rezultat zadnje naloge, pa mi ga je zakrila z roko, tako da nisem mogla videti ničesar, razen njenih obgrizenih nohtov.

»Zakaj?« sem šepnila na robu solz, ko smo končali s pisanjem.

»Bi se pa bolj učila,« je siknila in mi pokazala jezik.

Najbrž sem ob tem zazevala, da sem bila videti kot riba na drogi, ker je hitro dodala: »Itak pa nisem videla, da prepisuješ, sori.«

Brezvezen izgovor, se mi je zdelo.

Potem sta s Polono do onemoglosti primerjali rezultate in počutila sem se kot tista uboga neznanka, ki sem jo v zadnji nalogi pustila brez rešitve.

Posledice

Nekaj časa sem kuhala mulo. Če se ti nočeš družiti z mano, se jaz nočem družiti s tabo, sem si mislila in jo blokirala na vseh omrežjih. Po pouku sem nalašč tekla domov, da bi se zdelo, kot da jaz zavračam njeno družbo, in ne, kot da je bila odločitev, da greva vsaka na svoj konec, njena.

Toda na žalost se kljub vsemu nisem počutila niti najmanj zmagoslavno. Ni bilo videti, da Klara Jasna strahotno trpi, ker jo ignoriram, in ni se mi zdelo, da me to, da se delam, kot da je ni, kaj prida osrečuje. Pravzaprav sem strahotno trpela kvečjemu jaz. Ždela sem doma s svojimi mislimi, medtem ko se je Klara Jasna zabavala s Polono. Zdaj je z njo pila bubble tea in … heh, igrala odbojko. To sem ji kar malo privoščila. Čeprav je bila misel, da raje nabija žogo, kot se druži z mano, še za odtenek bolj depresivna kot vse, kar sem povedala do zdaj.

In ko sem o vsem tem potožila Tomu, je samo skomignil z rameni, češ da itak nikoli ni razumel punc. »Fantje se stepemo, če je kaj narobe, pa je problem rešen,« je pojasnil in razpredal naprej o neki butasti računalniški igrici, pri kateri ne razumem niti osnovnih pravil (kaj moraš početi in kaj točno imaš od tega).

Pogovor

Šele po kakšnem tednu cmarjenja v malodušju sem si rekla, da je vsa ta godlja res brezveze. Ne moreš vendar prijateljstva, ki traja skoraj vse življenje, končati tako, da igraš odbojko, ne da bi se pogovoril, kako se je to zgodilo in zakaj. Saj nimam nič proti Poloni, ampak lahko bi se kdaj družile vse tri skupaj, ne pa da me izločujeta.

In potem bi se lahko kdaj spet družili tudi samo midve s Klaro Jasno. Se mi zdi, da zaupnost bolje deluje v paru kot v trikotniku, in malo bi mi bilo nerodno, če bi morala pred Polono, ki je že imela fanta in v nasprotju z mano nima niti najmanjšega nagnjenja h kaotičnosti in kompliciranju, razpredati o problemu fanta, ki hodi s tabo, ampak ti gre malo na živce (= Tom), sošolca, ki ti je všeč, a ne kaže nobenega zanimanja zate (= Luka), in skrivnega oboževalca, ki ne daje nobenih znakov, da se misli kdaj razkriti (= nimam pojma, kdo). Le Klara Jasna ima potrpljenje za to.

Oziroma ga je imela.

Jao, moje življenje je res en šmorn.

Klarči, kaj se dogaja? sem ji napisala nekega večera, ko sem zbrala dovolj poguma za to. Tisti dan sem dobila petko pri zgodovini in sem upala, da me bo ta dobra novica zadržala pred zdrsom v najgloblje brezno, če bi mi Klara Jasna napisala, da sem kretenska idiotka in z mano noče več imeti opravka, sploh.

Dolgo sem čakala na odgovor, potem pa je le poslala: *Malo mi greš na živce.*

Za odtenek bolje kot kretenska idiotka, s katero noče … no, saj veste … ampak …

Ne, ne, ne. Šolo v naravi sva dali skupaj čez, presneto. Ne bom se vrgla v brezno, ne da bi izvedela, kar me zanima.

Zakaj ti grem na živce? Se lahko pogovoriva?

Če bi tako reševali meddržavne spore, bi bilo pol manj vojn.

Ne zdi se mi fer, da imaš vse in tega ne znaš ceniti.

WTF?!

Kako to misliš?

Super ocene imaš in zmeraj vse znaš, ampak kljub temu prepisuješ. In Tom je super fant, ampak ti razmišljaš o drugem.

A si ljubosumna?

Nisem.

Zakaj se toliko ukvarjaš s Tomom?

Če bi govorili v živo, bi na tej točki že povišali glas, ampak sva na srečo samo divje tipkali, zato je bilo videti, kot da si izmenjujeva kuharske recepte.

Tom je fajn.

Itak, da je fajn.

Najboljši je! In jaz bi bila srečna, če bi imela takega fanta.

Haaa, zdaj se je pa kosilo prismodilo, po tihem ali naglas. A v tem je težava?

Mi zavidaš, ker imam fanta, ti pa ne? sem natipkala in pod pokrovom mi je vrelo.

Ne. (Minuta pavze.) *Zavidam ti, ker imaš tega fanta.*

Brbotanje je ponehalo, iz lonca je le še smrdelo. (Okej, priznam, v kuharski metaforiki sem slaba!)

Klara, a je tebi slučajno všeč Tom? sem napisala.

Odgovora pa ni bilo.

Trenutek resnice

Sovražim take filme, sem pomislila, ko sem zvečer ležala v postelji in v mislih stopetnajstič obnovila pogovor z (nekdanjo) najboljšo prijateljico. Počutila sem se trapasto, ker sem bila tako slepa – kako sem lahko mislila, da Klare Jasne nič ne moti, da imam fanta? In kako sem lahko spregledala, da je zaljubljena v Toma? V tistem hipu bi lahko ubijala za kanček sladkobe, metaforično seveda (ker sem v resnici pospravila celo banjico sladoleda).

Res Tom ni moj sanjski fant. Ampak ob misli, da bi ga prepustila Klari Jasni, mi je šlo na bruhanje. Potem bi bila jaz brez fanta, ona pa bi hodila z edinim (nefantomskim) fantom, ki sem mu bila kdaj všeč, in mogoče sem slaba prijateljica, ker se mi to zdi nepredstavljivo, toda če si kaj takega skušam predstavljati, se mi zdi kot najhujša nočna mora. (Da bi povprašala Toma, kaj si misli o vsem skupaj, pa mi seveda ni padlo na pamet.)

Bi bilo drugače, če bi dobila priložnost, da bi hodila z Luko ali skrivnim oboževalcem?

Kako naj vem. Trenutno sem prepričana samo o tem, da se ne smeš zaljubiti v prijateljičinega fanta, pa če je zanjo pravi ali ne, in da je igranje odbojke z nekom tretjim, ker se ne znaš drugače spopasti s tem, da se je zgodilo, kar se ne bi smelo, najslabši možni način za reševanje kateregakoli problema.

Presneto, kako zakomplicirano je vse tole.

Konec dober...?

Naslednje dopoldne, bila je sobota, je na vratih pozvonilo. Bila je Klara Jasna.

»Prosim, pridi ven,« je rekla. »Sem kar prišla, ker sem se bala, da se ne bi oglasila, če bi te klicala.«

Seveda se ji ne bi, daa. Ona mi hoče speljati fanta.

»Ne vem, če bi šla. Saj si nimava česa povedati. Tebi je všeč Tom, in to zame ni prijateljsko. Mislim, da sva zaključili,« sem dramatizirala.

»Prosim,« je ponovila Klara Jasna.

Nikoli si ne bi odpustila, če bi skorajvseživljenjsko prijateljstvo končala na vrhu stopnic, z nogo med vrati. Zato sem rekla: »Prav,« pograbila jakno in zaloputnila za sabo.

Nekaj časa sva hodili v tišini.

»Oprosti, da si tako izvedela,« je začela Klara Jasna, in ko sem že hotela ugovarjati, da je še sreča, da sem sploh izvedela, ker bi drugače izdaja še bolj bolela, je nadaljevala: »Res si nisem mislila, da mi bo všeč tvoj fant. Niti nisem hotela razmišljati o tem, ker je narobe. Ampak potem si kar naprej razlagala, da ti gre na živce, da nista za skupaj, da te dolgočasi in take stvari, v šoli v naravi si flirtala z Luko, sanjariš o skrivnem oboževalcu … Zame je bilo to preveč. Potrebovala sem malo odmora, zato sem se začela več družiti s Polono.«

»Ja, in igrati odbojko,« sem zamomljala.

»Presneto, res,« se je posmehnila. »Sploh ni tako slaba igra, veš.«

Zavila sem z očmi.

»Kakorkoli že, nočem, da to pride med naju. Nisem ljubosumna nate. Vesela sem, da ti gre dobro v šoli in da imaš fanta, in obljubim, da bom pozabila na Toma. Fantje pridejo in grejo, prijateljstvo pa je pomembnejše od vsake ljubezenske zveze.«

To sem nekje prebrala, ja. Zdaj pa mi je zvenelo nekoliko preveč pocukrano, da bi bilo resnično. Čeprav …

»Klara Jasna, moja prijateljica si in rada te imam,« sem se ustavila in jo pogledala v oči (teatralnost mi gre bistveno bolje od kulinaričnih prispodob). »To, da si me odrinila in zamenjala s Polono, me je prizadelo. In narobe se mi zdi, da si se zaljubila v mojega fanta, pa tudi, da mi nisi povedala o tem. Ampak moja prijateljica si in rada te imam …« Kadar mi besede ne gredo z jezika, se rada ponavljam … »Zato mislim, da bi morali to pustiti za sabo in začeti znova.« Mogoče sem mehkužna, ampak nobena prijateljica ni tako dobra prijateljica, kot je Klara Jasna, in v resnici je ne bi hotela za nič na svetu izgubiti.

Pogledala me je s sijočimi očmi. »Res tako misliš?« je dahnila.

»Mhm.« Ja mi je šel še težko z jezika. »Obljubim, da bom premislila, kako bo s Tomom, da ga ne bom vlekla za nos. Mi bo pa čudno, če bo potem začel hoditi s tabo.«

»Saj ne bo,« je vskočila. »Niti ne vem, če sem mu všeč.«

»Vseeno,« sem odkimala. »Ampak karkoli že bo, bova to predelali takrat. Pomembno pa je, da boš od zdaj naprej zmeraj iskrena z mano.«

»Seveda bom!« je vzkliknila.

»Prav,« sem rekla in se počutila smešno dalajlamasto. »In da boš vedela,« sem dodala v tem mirovniškem duhu, »Polona je tudi moja prijateljica. Komot se kdaj družimo. Samo …«

Klara Jasna se je zakrohotala: »Samo odbojke pa ne boš igrala!«

»Tako je.«

Veselo sem pokimala in jo objela.

Besedilo: Marina Dermastia | **Fotografije:** Tom Turk, Shutterstock

Lipov prelec

Pohrustaj me, če me najdeš

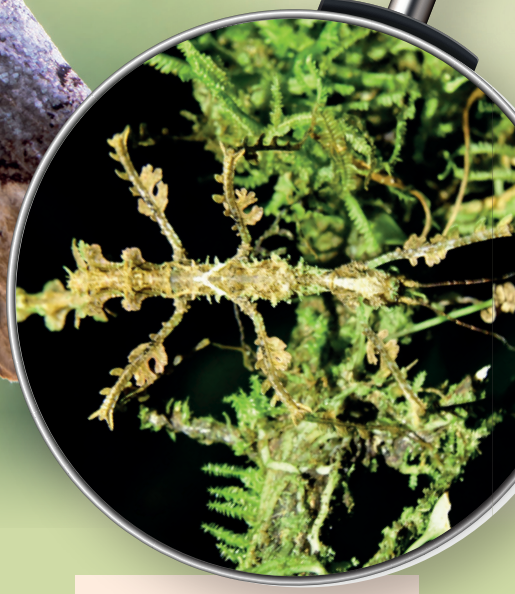

Zares morate dobro pogledati, da na sliki, kaj šele v naravi, najdete tega v mah zamaskiranega paličnjaka iz Kostarike.

V vsaki skupini organizmov le nekateri preživijo in se razmnožujejo. Nekatere vrste so v procesu evolucije pridobile lastnosti, s katerimi posnemajo rastline ali živali, in se tako uspešno skrijejo pred plenilci. Tej lastnosti rečemo mimeza. Beseda izvira iz starogrške besede **mimesis** in pomeni **posnemanje**.

Lahko sem vejica, list ali pa lubje drevesa

Živi listi so med najboljšimi posnemovalci narave.

Med žuželkami vsi poznate paličnjake in žive liste, ki jih skupaj uvrščamo v skupino posnemalci. Več kot 3000 vrst posnemalcev živi po vsem svetu, vendar pa jih je največ doma v tropskih območjih. Že iz imen posnemalcev lahko sklepate, koga posnemajo. Nabor rastlinskega materiala, v katerega so zamaskirana telesa posnemalcev, je zelo različen: vse od lubja, listov, vejic, celo mahov in lišajev. Še več, ne le da se v rastline maskirajo, na rastlinah, na katerih te praviloma neleteče žuželke sedijo, se rahlo gibajo sem ter tja, kot bi listje ali vejice premikal veter. Nekateri posnemalci ob napadu celo izločajo smrdeče pršilo, katerega hlapne sestavine pridobijo iz rastlin, s katerimi se hranijo. Pri begu pred plenilcem lahko žrtvujejo eno od nog, ki pa jim lahko ponovno zraste. Posnemalci so rastlinojedi in se

hranijo predvsem z listi. Njihova jajčeca so zamaskirana tako kot odrasle žuželke in spominjajo na semena rastlin.

Dele rastlin posnemajo tudi druge žuželke, dvoživke, kuščarji in celo ptice.

V liste se maskirajo tudi nekatere katididne kobilice.

Paličnjak na koščku veje ali dva paličnjaka, ki se parita na listu? Seveda je to zadnje. In parjenje paličnjakov lahko traja od več deset ur do več kot dva meseca.

Madagaskarski hudičev ploskorepi gekon ima rep zamaskiran v list.

Lahko sem tudi mravlja

Mravlje poseljujejo skoraj celotno kopno našega planeta in njihova skupna biomasa presega skupno maso divjih (negojenih) ptic in divjih (negojenih) sesalcev. Njihovi potencialni plenilci, kot so ptice in ose, se jim izogibajo, saj vedo, da so ali neužitne ali pa napadalne. Te njihove lastnosti za svojo obrambo izkoriščajo nekatere živali, ki posnemajo zunanji videz mravelj. Med najpogostejšimi posnemovalci mravelj so pajki.

Nočni ptič potu lahko podnevi povsem mirno spi na vrhu izpostavljenega suhega debla drevesa.

Zgoraj mravlja in spodaj pajek, ki to mravljo posnema.

Besedilo: Danilo Bevk | **Fotografije:** Danilo Bevk, Blaž Koderman, Mojca Pibernik

Komu se moramo zahvaliti za jabolka?

Ko govorimo o opraševanju, največkrat pomislimo na kranjsko čebelo. Ta je pomembna opraševalka, a še zdaleč ni edina. Njeno delo namreč dopolnjuje vrsta divjih opraševalcev.

Brez opraševalcev ni čokoladnega namaza

Opraševalci za nas opravljajo izjemno dragoceno delo – oprašujejo rastline in so zato nepogrešljivi pri pridelavi hrane. Od njih sicer ni odvisna vsa hrana. Mnoge kmetijske rastline, na primer žita, so namreč vetrocvetke. Bi pa bilo brez njih hrane manj in bila bi bolj enolična. Na kruh bi zjutraj lahko namazali maslo, ne pa tudi marmelade, medu ali čokoladnega namaza. Zaradi manjše izbire ne bi bili prikrajšani samo za gurmanske užitke, ampak bi trpelo tudi naše zdravje. Nekatere vitamine namreč dobimo samo v hrani, ki potrebuje opraševalce.

V Sloveniji živi več kot 500 vrst čebel

Pogosto vse zasluge za opraševanje pripišemo medonosni oziroma kranjski čebeli, a v resnici več kot polovico dela opravijo divji opraševalci. V prvi vrsti so to divje čebele, torej čmrlji in čebele samotarke, oprašujejo pa tudi muhe, metulji, hrošči in ose. V nekaterih delih sveta oprašujejo tudi ptice in netopirji.

V raznolikosti je moč

Za zanesljivo opraševanje je pestrost opraševalcev ključna. Vsak opraševalec ima določene posebnosti, prednosti in omejitve.

Veliki črno-rdeči čmrlj

Medonosna čebela

Prednost medonosne čebele je, da jih je zelo veliko, vendar pa so dejavne samo v lepem vremenu. V slabem vremenu so nepogrešljivi čmrlji, ki oprašujejo tudi v dežju, mrazu in vetru. Brez njih bi sadno drevje marsikdaj ostalo neoprašeno.

Opraševalci jablan

Na Nacionalnem inštitutu za biologijo že več let raziskujemo, kdo oprašuje kmetijske rastline. Sodelovali smo tudi v obsežni mednarodni raziskavi, ki je potekala v 62 evropskih sadovnjakih, med njimi tudi štirih slovenskih. Raziskovali smo, kdo oprašuje jablano. V Sloveniji smo v sadovnjakih poleg medonosne čebele našli še 60 vrst divjih čebel, v Evropi 199 vrst. Za jabolka se moramo poleg kmetom in medonosni čebeli zahvaliti še množici divjih čebel.

Fotografije: Shutterstock

Odgovarja:

Tina Pihlar, dr. vet. med.

Veterinarki pišite na naslov:
PIL, 1536 Ljubljana, ali pil@mkz.si, s pripisom VETERINARKA, ali na www.pil.si.

Hej,

prvič ti pišem zato, ker si najboljša veterinarka! Zelo si želim hišnega ljubljenčka, predvsem papigo ali pa hrčka. Ker za hrčke ne najdemo rejca, me zanima, če ti poznaš kakšnega. Glede hrčka me še zanima, ali kletka res tako smrdi in kolikokrat na teden moraš menjati žagovino. Glede papige pa me zanima, katera vrsta papige je najbolj ubogljiva, kako za njih skrbiš in katera vrsta je primerna, da živi sama in ne v družbi. Prosim, če bi lahko bilo moje pismo objavljeno v Pilu. Hvala!

Katarina, 12 let

Pozdravljena, Ana!

Pravilno je, da si dala svoji želvici na zimsko spanje. Če sta bili zdravi in v dobri kondiciji, bi moralo biti vse v redu. Ko se bosta začeli prebujati, bodi pozorna, da začneta jesti vsaj en teden po prebujanju, poleg tega pa jima takrat ponudi kakšne vitamine in minerale, ki jih lahko kupiš v trgovini za male živali. Če ne bosta začeli jesti, ju odpelji na pregled k veterinarju.

Ojla!

Si res najboljša veterinarka vseh časov!! Jaz si fuull želim met mačko, pa je moj oči alergičen na mačjo dlako. Prosila bi te, če mi loh napišeš, kakšne vrste mačk so primerne za alergike. Mi bi imeli mačko v stanovanju. Rada bi, da se bi rada crkljala. Mam pa tudi en problem, da ima moja babi psa malteža in ne vem, kako se bi razumela. Že vnaprej hvala za odgovor 🙃

Kiri, 11 let

Hvala, Kiri!

Najprej ti bom povedala eno zanimivost oziroma razlago alergije na mačjo dlako. Alergije ne povzroča mačja dlaka kot taka, ampak neki protein, ki se nahaja v mačji slini. Ko se mačka liže po telesu, se slina posuši in oprime dlake. Tako se alergen sprosti v zrak in povzroči alergijsko reakcijo. Obstaja nekaj pasem mačk, ki imajo v slini manj tega alergena, ni pa mačke, ki bi bila popolnoma brez njega. Zato lahko pri alergiku še vedno pride do blažjih oblik alergije, ni pa nujno. Te pasme so orientalska in javanska mačka, balijska mačka, sibirska mačka, sfinga, korniš in devon reks. Mlada mačka bi se lahko navadila na psa, a je babičin malteža ne bi smel poditi naokrog in nanjo lajati, ker bi bila potem vedno prestrašena, bi se skrivala in se mogoče nikoli ne bi sprostila v tvojem naročju.

Hvala, Katarina!

Hrčke se po navadi kupi v trgovini za male živali ali po oglasu na spletnih straneh. Ker pa sem bila tudi sama malo radovedna, ali obstaja kakšen gojitelj, sem na internetu našla kmetijo Rajh. Naj bi imeli več vrst hrčkov in pri njih lahko kupiš mladičke. Malo poglej. Hrčkova kletka ne smrdi tako zelo. Seveda pa moraš nastilj pogosto menjati. Običajno to narediš enkrat tedensko, mogoče tudi redkeje, na deset ali štirinajst dni. Odvisno, kako zelo te moti vonj. Glede papig pa bi ti svetovala, da si izbereš skobčevko ali nimfo. Ti dve papigi lahko živita sami, saj se le tako navežeta na človeka. Vse, kar potrebuješ, je dovolj velika kletka, semenska hrana in kakšne igračke. Če bi se z njo dovolj ukvarjala, bi se ti pustila božati, lahko jo tudi naučiš govoriti.

Hoj!

Upam, da bo moje pismo objavljeno v Pilu! Doma imam dve grški kornjači, ki trenutno spita. Ker je to prvič, me skrbi, ali bi lahko poginili, ali bi morda lahko prišlo do kakšnih zapletov. Kako je treba ravnati? Res ju imam rada, sta moja srčka in ju nočem zgubiti❤

ana😘✌, 12 let

Zdravo!

V prihodnje bom verjetno dobila mini pudla. Imam 2 vprašanji: 1. Ali je s kužkom veliko dela? 2. Bi se z muco, staro 5 let, razumela? Hvala!

Tjaša, 9 let

Zdravo, Tjaša!

S kužkom je gotovo več dela kot z drugimi hišnimi ljubljenčki. Psa je treba večkrat na dan peljati na sprehod, nameniti nekaj časa za njegovo vzgojo, se z njim veliko ukvarjati, saj kuža hrepeni po lastnikovi pozornosti. Če boš mladička počasi in previdno predstavila muci, bi ga lahko sprejela. Mladičku ne pusti, da nanjo laja ali da bi se zapodil vanjo.

Besedilo: Irena Duša

Poišči zvezdico Zaspanko

Dve leti opazovanja in kar 21.400 posnetkov je bilo potrebnih, da so astronomi sestavili najnovejši, nepredstavljivo obsežen portret Rimske ceste, galaksije, ki jo imamo za svoj dom. Posneli so ga s štirimetrskim teleskopom observatorija Cerro Tololo v Čilu, ki stoji na nadmorski višini 2200 metrov. Naša galaksija je polna zvezd, ki se nemalokrat skrivajo v ogromnih območjih plina in prahu. Teh ne moremo zaslediti v vidni svetlobi, ujamejo pa jih teleskopi, občutljivi za infrardečo svetlobo. IR-svetloba potuje v daljših valovih kot vidna in se lahko izmuzne skozi vesoljski prah. (Infrardečo svetlobo opazuje tudi najnovejši in največji teleskop našega časa, Vesoljski teleskop James Webb.) Na sliki je kar 3,32 milijarde objektov, večina od njih je zvezd. V celotni Rimski cesti je sicer verjetno več kot 100 milijard zvezd, predstavljena panorama je »le« pogled z Zemljine južne poloble. »To je velik dosežek,« je prepričana profesorica astronomije Debra Fischer. »Predstavljajte si skupinsko fotko več kot treh milijard ljudi, na kateri je vsak posameznik prepoznaven!« Astronomi bodo še desetletja preučevali ta podrobni portret naše galaksije, in če vas kdaj muči nespečnost, predlagam, da se jim pridružite. Pričnite šteti zvezde in garantirano vas bo zazibalo v sanje, še preden bo boter Mesec ugotovil, da »tukaj ena manjka«.

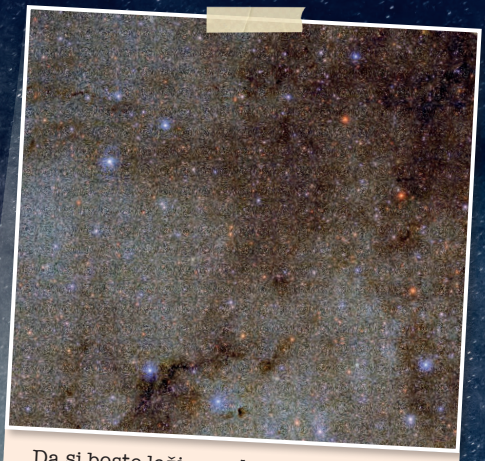

Da si boste lažje predstavljali natančnost panoramske slike: Takole je videti približan, za bucikino glavo velik izsek iz velikega galaktičnega portreta.

Panorama s 3,32 milijarde objektov. Večina zvezd in prahu v Rimski cesti je v tem disku, svetlem pasu, ki se razteza čez sliko.

Fotografija: DECaPS2/ DOE/ FNAL/ DECam/ CTIO/ NOIRLab/ NSF/ AURA/ M. Zamani/ D. de Martin

Kaj je volčja lakota?

Odgovor na to bizarno vprašanje so dobili na nenaseljenem aljaškem otoku Pleasant, velikem približno 50 kvadratnih kilometrov. Tja so leta 2013 s celine priplavali volkovi in kar nekaj časa (ne ravno v miru) živeli s srnami, dokler jih niso dobesedno požrli. Analiza iztrebkov je pokazala, da je srnjad še leta 2015 sestavljala 75 odstotkov volčjega jedilnika, leta 2017 pa le še 7 odstotkov. Ker jim je zmanjkalo priljubljene hrane in ker jim je bila ena izkušnja plavanja v mrzli vodi na dolge proge več kot dovolj, so volkovi razvili nov trend v svoji kulinariki, ki se mu reče »morska vidra na tisoč in en način«. Pri vsem tem je zanimivo, da so vidre prav tako zveri, in to še celo tiste na vrhu priobalne prehranske verige, medtem ko volkovi kraljujejo na kopnem.

Na otoku Pleasant (po slovensko prijetnem ali ljubeznivem otoku) se je pojavila ne ravno prijetna in nič kaj ljubezniva situacija, v kateri se en vrhovni plenilec prehranjuje z drugim vrhovnim plenilcem.

Fotografija: Shutterstock

Izguba fokusa pomaga pri učenju

Sliši se prelepo, da bi bilo res, a je. Kratka izguba fokusa (ne enourno bluzenje in gledanje v luft) dejansko spodbudi učenje, saj možganom omogoči kratek predah od napornega dela. Tako pravijo nevroznanstveniki z inštituta MIT, ki so poskušali ugotoviti, kam pobegnejo misli, ko nam upade pozornost. Izkazalo se je, da ne ravno daleč. Osredotočanje nam pomaga, da se ozko usmerimo v izbrani cilj, izguba fokusa pa, da malce razširimo pogled in vključimo tudi kakšno malo manj pomembno (a še vedno relevantno) informacijo. Kombinaciji obojega se reče divergentno mišljenje, ki je še posebej cenjeno, saj s povezavo različnih konceptov prinaša nove ideje in nepričakovane rešitve.

Predvsem otroci in mladi odrasli naravno lažje odkrivajo povezave med na videz nesorodnimi informacijami. Tej čudoviti lastnosti rečemo tudi kreativnost.

Fotografiji: Shutterstock

Koga se bojijo morski psi

Veliki beli morski pes, morski volk, pes ljudožer oziroma Carcharodon carcharias je strah in trepet plavalcev in čofotalcev na vseh obalah sveta. Čeprav velja za nepremagljivega kralja morja, se tudi njemu tu pa tam zatresejo (kopalne) hlačke. Od leta 2017 znanstveniki opažajo pravi begunski val iz vod ob obali Južne Afrike, kjer so imeli prej dolga leta stalne žurke. Najprej so mislili, da so jih pregnale ribiške barke, a glavni krivec je dejansko par ork. Orke namreč lovijo morske pse, jih pokončajo, nato pa iz njih ne posrkajo drugega kot hranljiva, vitaminov polna jetra. Leta 2017 je na obalo naplavilo kar osem velikih belih morskih psov brez jetrc, temu pa je sledila selitev preostalih morskih psov.

Ob odsotnosti morskih psov so se opogumili tamkajšnji morski medvedi in se lotili ogroženih očalastih pingvinov.

Fotografija: Shutterstock

Besedilo: Nika Osredkar | **Fotografije:** arhiv Pila

Lucija Vrankar (@xlucy_time)

Hello, hello, Lucy, kako si kaj?
Hello, hello, jaz sem super, uživam življenje!

Kako zadnje čase preživljaš dneve?
Ravno sem se vrnila s potepanja po Japonski, kjer sem preživela približno dva tedna, zadnje tri dni potovanja pa sem se ustavila v vročem Dubaju ter dneve preživljala na plaži. Zdaj sem že doma in nazaj v službi.

Preden si se vrnila v Slovenijo, si v Dubaju delala kot stevardesa. Kakšna izkušnja je bila to?
Zame je bila to fenomenalna izkušnja, predvsem zato, ker sem se naučila veliko o drugih kulturah, spoznala kup zanimivih ljudi in prepotovala svet. Uživala sem predvsem v odkrivanju mini kavarnic na vseh koncih sveta. Bilo je nepozabno!

Te je bilo na letalu morda kdaj strah?
Na letalu me ni bilo nikoli strah, ker sem zaupala pilotu in kopilotu. V zraku res lahko pride do neprijetnih turbulenc, vendar te niso nevarne.

Imaš morda kakšno zabavno anekdoto s kakšnega poleta?
Na letu v Hamburg sem se zelo spoprijateljila z neko družino. Ker znam nemško, sem se z njihovo 5-letno hčerkico pogovarjala po nemško in ji razkazala celotno letalo. Peljala sem jo tudi v prvi razred in ji razkazala pilotsko kabino. Ko smo pristali, je deklica skoraj jokala, ker je morala z letala.

Kaj si v Dubaju najbolj pogrešala? In kaj doma najbolj pogrešaš od tam?
V Dubaju sem najbolj pogrešala naravo in spremembe vremena, saj je tam vedno toplo ali vroče, nimajo zime, nimajo megle, dežuje samo enkrat na leto. Doma pa najbolj pogrešam možnost dostave česarkoli, kar v Dubaju na dom pride v eni uri. Tam lahko na primer naročiš, da ti pridejo na dom natočit gorivo v avto.

Kaj te je po vrnitvi domov najbolj presenetilo?
To, koliko stvari se je v treh letih spremenilo in koliko stvari je ostalo enakih. Veliko mojih prijateljic je dobilo otroke, se preselilo. Ob tem pa je moja soba še vedno ista, prav tako domači kraj.

Ustvarjaš za YouTube, Instagram in TikTok. Kako si se odločila, da začneš ustvarjati za družbena omrežja?
Svoj prvi YouTube video sem objavila leta 2017, ker sem takrat začela potovati in sem želela, da moj dedi in drugi družinski člani vidijo, kaj doživljam. YouTube se mi je zdel dobra priložnost, da vsem že s potovanja pokažem, kaj se mi tam dogaja. Na Instagramu sem objavljala slike in videe za prijatelje, na TikToku pa sem začela ustvarjati med karanteno. Vse je prišlo nekako spontano, iz ustvarjanja za prijatelje in družino je spontano prišlo do ustvarjanja tudi za druge, saj je število sledilcev kar naenkrat močno zraslo. Še vedno pravim, da objavljam za družino in prijatelje, le da je prijateljev zdaj veliko, veliko več.

Je to zate delo ali sprostitev?
Iskreno je to zame hobi in si želim, da tako tudi ostane. Če bo to kdaj služba, se bojim, da v tem ne bom več tako uživala in bila pri snemanju in objavljanju vsebin tako sproščena. To je torej zame hobi, v katerem zelo uživam.

Lucija Vrankar, ki jo na družbenih omrežjih poznamo pod imenom @xlucy_time, se na hitro opiše kot nekdanja stevardesa, ki obožuje kavo in sarkazem. Po nekaj letih življenja v Dubaju, kjer je delala za letalsko družbo Emirates in tako prepotovala svet, se je odločila, da se vrne v Slovenijo k svoji družini in prijateljem, ki jih je v vmesnem času zelo pogrešala. Simpatično dekle svoje izkušnje z veseljem deli na Instagramu, YouTubu in TikToku. Ker smo si jo zelo želeli spoznati, pa smo jo povabili tudi na klepet.

Katera platforma ti je najljubša in zakaj?
Včasih mi je bil najljubši YouTube in sem vanj vložila veliko truda, zdaj pa mi je k srcu prirasel tudi TikTok, ker je zelo naraven, hiter in nepredvidljiv.

Kakšen je recept za uspeh na TikToku?
Menim, da ni enotnega recepta, bi pa vsem priporočala, naj bodo zvesti sami sebi in ne sledijo trendom. Delajte, kar vas veseli, in ne ponavljajte za drugimi!

Koliko časa ti vzame ustvarjanje enega videa?
Na TikToku nekje pol ure do ene ure, odvisno, kako zahtevna je montaža. YouTube videe pa včasih snemam tudi tri dni, montaža pa traja približno 10 ur. Zelo odvisno je od tega, kakšen je video.

Kje pa dobiš najboljše ideje?
Ideje črpam iz svojega vsakdana, iz vsakodnevnega življenja z družino in prijatelji. Veliko sem črpala tudi iz časa, ko sem bila stevardesa. Tega je zdaj sicer manj, ampak še vedno želim ljudi poučevati o letalstvu in potovanjih. Veliko idej se mi utrne tudi na sprehodu v naravi.

Na TikToku se vztrajno bližaš 100 000 sledilcem. Čestitke! Te veliko ljudi prepozna na ulici? Kako odreagiraš?
Ko sem bila še v tujini, se svoje prepoznavnosti v Sloveniji nisem zavedala. Ko pa sem se prvič vrnila, me je v nakupovalnem središču ustavila punca, ki me je vprašala, ali sem jaz Lucy Time s TikToka, in to me je zelo presenetilo. Sicer pa se z veseljem fotografiram (in si vse fotografije shranim!) ter poklepetam s sledilci, zelo rada vas spoznavam!

Katere tiktokerje najraje spremljaš sama?
Trenutno najraje spremljam Blaža (@el_vixxa) in Tejo (@tejamuhic). Njune videe z veseljem pogledam od začetka do konca in menim, da sta res super tudi kot osebi.

Kako rada preživljaš prosti čas?
Prosti čas najraje preživljam v naravi, rada grem na sprehod ali v hribe. Rada sem tudi s prijatelji in grem z njimi na pijačo ali sprehod, včasih pa zgolj na kavču skupaj gledamo Netflix.

Kakšni so tvoji načrti za prihodnost?
Nimam točno določenih načrtov. V prihodnosti si želim imeti svojo družino, torej otroka in partnerja, trenutno pa se želim osredotočiti na svojo kariero in ustvariti kaj iz svoje znamke Lucy Time. Seveda pa bi rada predvsem uživala življenje in še kaj potovala!

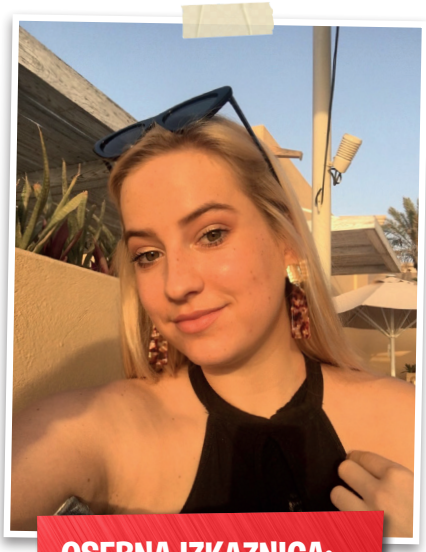

OSEBNA IZKAZNICA:
Starost: **25 let**
Datum rojstva: **27. junij 1997**
Zvezdno znamenje: **rak**

Spletne novičke:

NOVOSTI NA PILOVI SPLETNI STRANI

Na Pilovi spletni strani www.pil.si smo pred kratkim uvedli kar nekaj zanimivih novosti. Zdaj lahko napoveste izid svojega bloga in se naročite na posamezen blog ali zgodbo. Najbolj razburljiva novica pa je, da lahko rešite test klobuka Izbiruha, s katerim izveste, v kateri dom Bradavičarke sodite. Test deluje tako, da med seboj primerjate dve vrednoti in izberete tisto, s katero se bolj poistovetite. Klobuk Izbiruh na koncu izračuna, v katerem domu bi se glede na odgovore najbolje počutili. Vabljeni k reševanju na www.pil.si/razvedrilo/klobuk-izbiruh

BEREAL - NOVI TREND MED DE-INFLUENCING

Ste že slišali za nov trend, ki se mu reče de-influcencing oz. nevplivanje? Gre za novo gibanje na družbenih omrežjih, v katerem vplivneži sledilce pozivajo, naj ne nakupujejo stvari, ki jih ne potrebujejo. Nenehno kupovanje novih stvari je namreč povsem nepotrebno in škodljivo za okolje. Vplivneži v svojih videih s ključnikom #deinfluencing tudi predstavljajo artikle, ki so jih kupili, a niso bili vredni njihovega denarja. Kaj menite o takem trendu? Veseli bomo vaših mnenj!

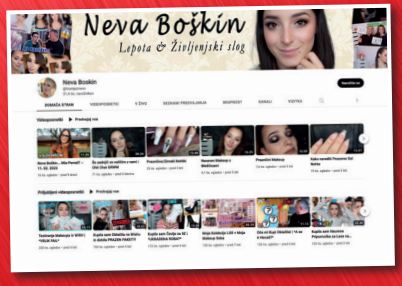

SLOVENSKA VPLIVNICA, KI JE SPREMENILA IME

Priljubljena slovenska vplivnica, prej znana kot Neva Boškin, ki je od leta 2013 na YouTubu navduševala z modnimi in lepotnimi nasveti, je pred meseci spremenila svoje ime in priimek. Zdaj ji je ime Mia Pentel in ustvarja na svojem novem angleškem kanalu, pred kratkim pa je o spremembi imena posnela tudi video za svoje slovenske YouTube sledilce. Pravi, da se z novim imenom počuti veliko bolje. Naj bo Neva ali Mia, veseli smo, da je nazaj.

Besedilo: Matevž | **Fotografija:** arhiv Pila

PEVKA MESECA

Miley Cyrus

Miley Ray Cyrus je v soju žarometov že od zgodnjih najstniških let. Najprej se je kot Hannah Montana uveljavila v istoimenski Disneyjevi seriji, v zadnjih letih pa navdušuje kot samostojna pevka. Še nekaj dni in izšel bo njen osmi studijski album *Endless Summer Vacation*. Zagotovo se bo ob izidu uvrstil na vrhove glasbenih lestvic, saj je prvi singel z njega, *Flowers*, obnorel poslušalce.

Endless Summer Vacation

Miley je v nedavnem intervjuju povedala, da je novi album njeno ljubezensko pismo Los Angelesu, kjer živi in kjer je posnela album. Večino pesmi je napisala ob spremljavi klavirja. Pri skladanju ji je pomagal Mike Will Made It, s katerim je sodelovala tudi pri zadnjih treh albumih. »V Los Angelesu je skoraj vse leto počitniško vreme – vroče in sončno,« je povedala v nedavnem intervjuju in dodala: »Ta počitniška optimistična brezskrbnost se čuti v novih pesmih.«

Flowers

Prikupni komad se je v kar 44 državah uvrstil na prvo mesto glasbenih lestvic. V njem Miley opeva svojo samskost in samostojnost – sama si lahko namreč kupi rože in ne potrebuje fanta, da bi jo peljal plesat. Miley je razložila, da je najprej nastal refren, preostalo pa se je zgodilo samo od sebe. Iz balade je tako nastala hitrejša pop pesem.

Zanimivosti:

- Miley se označuje za panseksualko. Romantično in čustveno jo privlačijo vsi spoli (moški, ženske in transspolni ljudje).
- Njena botra je legendarna country pevka Dolly Parton.
- Je ustanoviteljica organizacije *Happy Hippie Foundation*, ki pomaga brezdomnim mladostnikom, mladostnikom LGBTQ in vsem drugim ranljivim mladim, ki so najbolj izpostavljeni nasilju.

Tridesetletnica

Miley je novembra dopolnila trideset let, o čemer je povedala: »V dvajsetih sem se zelo zabavala. Upam, da se bom še naprej, a drugače. Ne čutim več potrebe po dokazovanju. Zdaj se želim prepustiti toku in delati na sebi. Po naravi sem glasna in zgovorna, a zato slabša poslušalka. Na tem področju se lahko izboljšam.«

Slava

Miley je opisala svoj odnos do slave: »Šele v dvajsetih letih sem se zavedela, pod kakšnim pritiskom sem bila kot otroška/najstniška zvezdnica. Še posebej, ker so drugi nadzirali skoraj vse vidike mojega življenja – od tega, kaj naj oblečem, do tega, kaj naj rečem. Zdaj mi je precej lažje. Sem svobodna in ne pustim, da bi mi kdo krojil življenje.«

Besedilo: Matevž | **Fotografije:** arhiv Pila

PESEM MESECA

Måneskin in Tom Morello
Gossip

Člani najbolj priljubljene italijanske rock zasedbe se poznajo še iz gimnazijskih let, Evropejci pa smo jih vzljubili maja 2021, ko so z udarno pesmijo *Zitti e buoni* in energičnim nastopom zmagali na Evroviziji. V nasprotju z večino prejšnjih zmagovalcev pa zmaga na evropski prireditvi ni bila vrhunec njihove glasbene kariere, ampak odskočna deska, ki jih je med drugim ponesla tudi v Ameriko. Tam so navdušili s priredbo pesmi *Begging*. Evropski in ameriški uspeh pa jih ni uspaval. Januarja so izdali tretji studijski album *Rush!*, na katerem je tudi aktualni single *Gossip*. Poleg tega skupina pridno koncertira po Evropi. Najbližje Sloveniji bodo 16. julija, in sicer v Trstu.

Nastanek

Gossip je ponovno udarna, energična punkrock pesem. Poslušalce je navdušila s spevnim refrenom in hitrimi, nalezljivi kitarskimi rifi. Pri kitarski spremljavi jim je pomagal legendarni kitarist Tom Morello, ki je med drugim igral v skupinah Rage Against The Machine in Audioslave. Victoria je v nedavnem intervjuju razložila, kako je pesem nastala: »Pesem je nastala iz rifa, ki ga je Thomas napisal pred časom in smo ga dolgo razvijali. Nato se je pridružil ikonični Tom Morello in poskrbel za piko na i h klasični živahnosti Måneskinov.«

Sodelovanje s Tomom

Damiano je pojasnil, kaj je Tom prispeval k pesmi: »Izjemne izkušnje Toma Morella so nam pomagale ugotoviti, kako lahko ustvarjamo brez pretiranega razmišljanja. Ne moremo se mu dovolj zahvaliti, da se nam je pridružil pri *Gossipu*. To je čast za vso skupino.« Tom pa je o sodelovanju z njimi povedal: »Ko smo začeli improvizirati skupaj v losangeleškem studiu, sem hitro ugotovil, da so odlična skupina. Vsi odlično igrajo, pišejo odlične pesmi in z občinstvom navežejo globok in močen stik. Če ste jih videli igrati v živo, ste lahko opazili, da množica ponori! Zelo so podobni nekaterim velikim skupinam iz devetdesetih.«

Zanimivosti:

- Album *Rush!* so posneli v Los Angelesu, Italiji in Tokiu.
- Na njem je štirinajst angleških in tri italijanske pesmi.
- Ime skupine v danščini pomeni mesečina. Spomnila se ga je basistka Victoria, ki ima danske korenine.
- Do zdaj so prodali 40 milijonov albumov.
- Damiano govori tudi angleško, francosko in špansko.
- Je velik nasprotnik uživanja kakršnihkoli drog.

Mesto laži

Pevec v pesmi kritizira površinski, umeten svet. Še posebej je kritičen do Los Angelesa, mesta laži, saj je središče pop kulture in »laži«. Tako prepeva: »Dobrodošli v mestu laži, kjer ima vse svojo ceno. Lahko postaneš igralec ali karkoli želiš, le plastiko si daj na obraz.« Še posebej pa je kritičen do vseh, ki služijo na račun slavnih in govoric: »Srkaj, pij govorice, dokler se z njimi ne zadaviš. Nisi ikona, ampak tak kot vsi drugi.«

PILOV POSTER

Sobo si lahko opremite s posterji Joker out, Miley Cyrus, naših smučarskih skakalcev, serijo Hearstopper in kužijem.
Kaj želiš obesiti na steno? Katera je tvoja najljubša žival? Pa najljubša glasbena skupina, pevka ali pevec? Najljubši športnik ali filmska zvezda? Pošlji svoj predlog na dopisnici (PIL, 1536 Ljubljana) ali po e-pošti pil@mkz.si, s pripisom **PILOV POSTER**. Predloge zbiramo tudi na **www.pil.si**. **Med predlogi bomo enega izžrebali.**

Besedilo: UK | **Fotografija:** arhiv Pila

KAKO DOBRO JO POZNAŠ?

Taylor Swift

1. Katero je njeno drugo ime?

a) Mandy.
b) Loiska.
c) Alison.

2. S čim se je preživljala njena družina?

a) Gojili in prodajali so božična drevesa.
b) Lovili so ribe.
c) Imeli so farmo piščancev.

3. Kateri od naštetih je bil njen vzdevek?

a) Taylee-bailee.
b) T-Swizzle.
c) Tweezy.

4. Kako se je imenovala njena prva pesem (napisala jo je pri dvanajstih)?

a) Happy Hero.
b) Anti-Hero.
c) Lucky You.

5. Katera je njena najljubša sladica?

a) Čokoladna torta.
b) Čokoladni sladoled.
c) Skutna torta.

6. Katera je njena srečna številka?

a) Ena.
b) Trinajst.
c) Dvaindvajset in dve tretjini.

7. S katerega albuma je njen aktualni hit Anti-Hero?

a) Midnights.
b) Lowlands.
c) Nashville.

8. S čim se lahko pohvali ta album?

a) V letu 2021 je bil najbolje prodajan album v ZDA.
b) V letu 2022 je bil najbolje prodajan album v ZDA.
c) Je najbolje prodajan album vseh časov na vsem svetu.

9. Kaj bo Taylor počela letos?

a) Podala se bo na turnejo The Eras Tour.
b) Leto bo preživela brez glasbe.
c) Posnela bo sedem filmov.

10. O čem govori pesem Anti-Hero?

a) O občutku, da nismo dovolj dobri.
b) O izgubljeni ljubezni.
c) O junaku akcijskega filma, ki je izgubil bitko.

Pravilni odgovori: 1. c, 2. a, 3. b, 4. c, 5. c, 6. b, 7. a, 8. b, 9. a, 10. a.

Piše: Nika Osredkar | **Fotografija:** arhiv Pila

Naj pesmi po razhodu

Vse ljubezenske zgodbe se na žalost (ali srečo!) ne končajo kot v pravljici, včasih pa je prav bolečina navdih za ustvarjanje. Tako so se rodile tudi pesmi, ki jih predstavljamo tokrat. Vsak konec je tudi nov začetek, in če tako pravita Miley in Shakira, ki sta po svojih razhodih vstali kot Feniks iz pepela, potem je že nekaj na tem. Glavo pokonci, glasbo naglas in pogumno naprej!

Miley Cyrus – Flowers

Miley Cyrus je s pesmijo *Flowers*, ki je posvečena razhodu z Liamom Hemsworthom, takoj po izidu podrla številne rekorde. Na platformi Spotify je postala najbolj poslušana pesem in se povzpela na vrhove svetovnih glasbenih lestvic. Govori o tem, da je po razhodu želela jokati, nato pa se je spomnila, da si lahko tudi sama kupi rože, zapiše svoje ime v pesek na peščeni plaži, pleše in se ima rada. To je prava himna ljubezni do sebe, spremlja pa jo tudi videospot, v katerem Miley vidimo samozavestno, kot ni bila še nikoli.

Shakira – Out of Your League (BZRP Music Sessions #53)

Skoraj hkrati z Miley je *breakup* pesem izdala tudi Shakira. Posvetila jo je nekdanjemu partnerju, nogometašu Gerardu Piqueju, ki jo je prevaral s precej mlajšim dekletom, in pesem si je v prvih 24 urah po izidu na YouTubu predvajalo rekordno število ljudi. Besedilo je sicer v španščini, a so internet hitro po izidu preplavili prevodi sočnega besedila, v katerem Shakira zelo neposredno blati nekdanjega partnerja. Poje, da bi ga morala že zdavnaj zapustiti, najbolj znan pa je verz, v katerem pravi, da je zamenjal ferrarija za twinga in drago uro rolex za cenejšo casio.

Taylor Swift – All Too Well

V nasprotju s prejšnjima dvema pevkama pa se Taylor Swift v pesmi *All Too Well* še vedno z grenkobo spominja nekdanje ljubezni in bolečine po razhodu. Pesem je prvič izdala leta 2012 na uspešnem albumu *Red*, skoraj deset let pozneje, novembra 2021, pa je izdala novo različico *All Too Well (Taylor's Version)*, torej 10-minutno izvedbo pesmi, in pa različico z naslovom *All Too Well (Sad Girl Autumn Version)*. Vse različice so čudovite in očitno je, da Taylor ta pesem ogromno pomeni, saj jo je pospremila tudi s kratkim filmom, ki ga je režirala sama, v njej pa sta nastopila izvrstna Sadie Sink in Dylan O'Brien. Ogled obvezen!

Playlista pesmi za poslušanje po razhodu:

Lestvico ste soustvarili pilovci, ki ste pesmi predlagali na Pilovem spletnem forumu.

1. **Ariana Grande** – THANK U, NEXT
2. **Olivia Rodrigo** – DRIVERS LICENSE
3. **Beyoncé** – IRREPLACEABLE
4. **Adele** – SOMEONE LIKE YOU
5. **Amy Winehouse** – BACK TO BLACK
6. **Gloria Gaynor** – I WILL SURVIVE
7. **Katy Perry** – THE ONE THAT GOT AWAY
8. **Justin Bieber** – LOVE YOURSELF
9. **Shawn Mendes** – STITCHES
10. **Dua Lipa** – NEW RULES

PILOVA LESTVICA

Na vrh domače lestvice so se povzpeli Joker Our s pesmijo Barve oceana, LPS so na drugem mestu, Nina Pušlar je tretja, BQL & Polkaholiki so četrti, Joker Out pa so na novo s pesmijo Carpe Diem na petem mestu. Na vrhu tuje lestvice so Måneskin, na drugem je Taylor Swift, Imagine Dragons so na tretjem mestu, na četrto se je uvrstil Harry Styles s pesmijo As It Was, peta pa je GAYLE, Lestvico je postavilo vaše glasovanje.

DOMAČA

1. **JOKER OUT** – BARVE OCEANA
2. **LPS** – DISKO
3. **NINA PUŠLAR** – TOPLE OČI
4. **BQL & POLKAHOLIKI** – LUČKE
5. **JOKER OUT** – CARPE DIEM

TUJA

1. **MÅNESKIN** – BEGGIN'
2. **TAYLOR SWIFT** – ANTI-HERO
3. **IMAGINE DRAGONS X JID** – ENEMY
4. **HARRY STYLES** – AS IT WAS
5. **GAYLE** – ABCDEFU

Izbiramo Pilovo najljubšo skladbo! **Katera pesem ti je najbolj všeč? Lahko glasuješ med naštetimi domačimi in tujimi skladbami, seveda pa lahko pošlješ tudi nove predloge in vplivaš na lestvico!**

Nagradno vprašanje

Predlog pošlji **do 27. marca 2023** na dopisnici (PIL, 1536 Ljubljana) ali po e-pošti na **pil@mkz.si**, s pripisom **PILOVA LESTVICA** oziroma **PILOV POSTER**. Glasuješ lahko tudi na spletnih straneh na **www.pil.si**.

Med prispelimi predlogi za Pilovo lestvico bo Chupa nagradil 5 izžrebancev. Med prispelimi predlogi za Pilov poster bomo nagradili 1 izžrebanca.

Več o varstvu osebnih podatkov, nagradah, pravilih nagradnih iger in nagrajencih na strani 5.

Besedilo: Danaja Lorenčič | **Fotografije:** arhiv Pila

Glasbene novičke

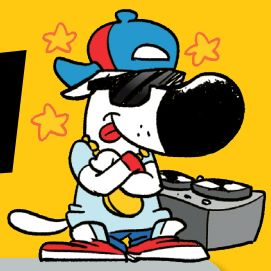

Ni počitka za JOKER OUT

Priljubljena skupina Joker Out to zimo nima časa za počitek. Končno smo lahko slišali njihovo pesem Carpe Diem, s katero nas bodo maja zastopali na evrovizijskem odru v Liverpoolu. Požela je številne pohvale in upamo, da bodo simpatični rockerji tudi Evropo tako navdušili, kot so nas. Predstavitev evrovizijske pesmi pa še zdaleč ni edina stvar, s katero se fantje te dni ukvarjajo. Kot edini Slovenci so nastopili na največji regionalni glasbeni prireditvi MAC Awards v Beogradu, kjer so z nastopom navdušili. Naš najbolj vroč bend se bo na začetku pomladi predstavil tudi v Madridu, Barceloni, Varšavi in Amsterdamu. Potem pa jih čaka še nastop na Eurosongu.

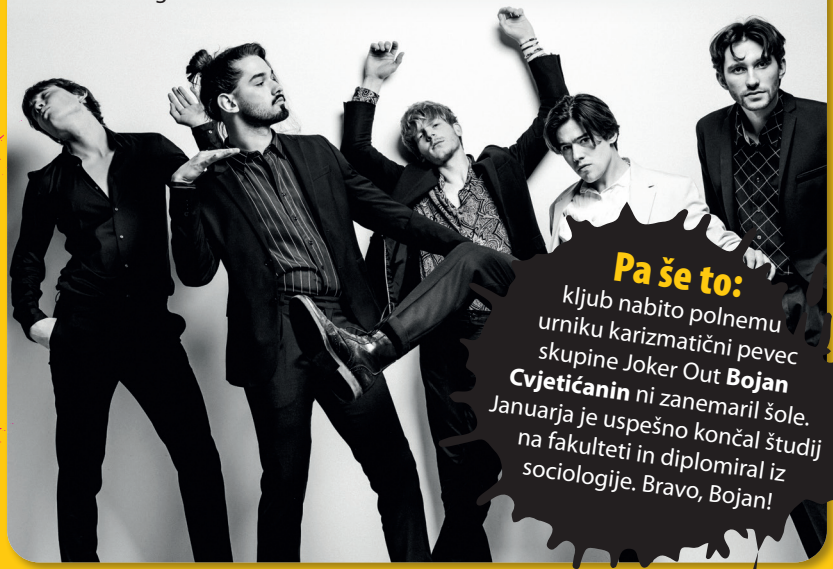

Pa še to: kljub nabito polnemu urniku karizmatični pevec skupine Joker Out **Bojan Cvjetićanin** ni zanemaril šole. Januarja je uspešno končal študij na fakulteti in diplomiral iz sociologije. Bravo, Bojan!

ŽAN SERČIČ

si je polnil baterije na španski Mallorci

Januarja si glasbeniki pogosto polnijo baterije po napornem decembru, ko je po navadi največ nastopov v letu. Tudi pevec in producent **Žan Serčič** se je odločil, da si malo oddahne, zato si je privoščil počitnice na španskem otoku Palma de Mallorca. Tam je užival v španskih dobrotah in čudoviti pokrajini, opogumil pa se je celo za skok v morje, ki sicer v tem času nima niti 15 stopinj. Upamo, da si je dobro odpočil, saj ga ta mesec spet čakajo številni koncerti.

LUKA BASI

obožuje sneg

Čeprav nam sneg omogoča veliko zabave in aktivnosti, ga mnogi ne marajo. Simpatični pevec Luka Basi gotovo ne spada mednje. Po snegu se pogosto zapelje z motornimi sanmi, rad pa tudi smuča. Ni čudnega, da je napisal pravo smučarsko uspešnico Skijaška, ki ima na YouTubu že več kot milijon in pol ogledov.

KATY PERRY

zavrnila Billie Eilish, zdaj ji je žal

Pred nekaj leti je ameriška pevka Katy Perry dobila povabilo za duet. Ker se ji je pesem zdela dolgočasna, je sodelovanje zavrnila. To ne bi bilo nič posebnega, če se ne bi pozneje izkazalo, da je zavrnila veliki hit Billie Eilish *Ocean Eyes*. Billie je bila takrat še neznana in Katy se niti sanjalo ni, da je rekla ne pevki, ki je kmalu zatem postala svetovna zvezda in osvojila najprestižnejše nagrade. Pevki sicer zaradi zavrnitve nista sprti in kdo ve, morda se v prihodnosti zares združita v kakem duetu.

NINA PUŠLAR

navdušuje z novo pesmijo *Malo, malo*

Tudi **Nina Pušla**r si je januarja privoščila malo počitka, saj se je od leta 2022 poslovila z največjim koncertom v svoji karieri. Konec leta je izdala tudi sedmi studijski album Nina Nina Nina, katerega naslovno pesem zagotovo poznaš. Nina je pred kratkim predstavila tudi novo pesem Malo malo, ki se je že v nekaj dneh povzpela med najbolj priljubljene na kanalu YouTube.

LADY GAGA ali RIHANNA?

Še malo, pa bodo podelili oskarje, prestižne filmske nagrade. Letos bo še posebej napeto v kategoriji najboljše filmske glasbe, saj sta nominirani dve odlični pevki. Prva je **Lady Gaga** za pesem *Hold My Hand* iz filma Top Gun: Maverick, druga pa **Rihanna** s pesmijo *Lift Me Up* iz filma Črni panter: Wakanda za vedno. Rihanna je tokrat nominirana prvič (se pa lahko pohvali s kar sedmimi grammyji), Lady Gaga pa je dobila zlati kipec že za pesem *Shallow* iz filma Zvezda je rojena. Stavnice sicer malo več možnosti pripisujejo Lady Gaga, kako se bo razpletlo, pa bomo videli 12. marca.

Fotografija: Matic Kremžar

Besedilo: Nika Osredkar | **Fotografija:** arhiv Pila

NIRVANA

Nirvana je bila skupina, ki je spreminjala pravila. Na glasbeno sceno se je prebila konec osemdesetih in na svetovnih glasbenih lestvicah v devetdesetih prehitela mnoge priljubljene glasbenike, ki so izvajali bolj znane glasbene zvrsti. Nirvana je bila *grunge* band, *grunge* pa je zvrst rocka, ki pred tem ni bila zelo priljubljena. K priljubljenosti skupine je prispeval pevec in kitarist Kurt Cobain, rock zvezdnik v pravem pomenu besede, ki je polnil strani rumenega tiska in postal navdih za mlade po svetu, ki še danes nosijo majice z Nirvaninim logotipom in poslušajo njihovo glasbo.

Člani skupine: Kurt Cobain, Krist Novoselic, Dave Grohl
Leta delovanja: od 1987 do 1994
Glasbeni žanr: grunge
Najbolj znane pesmi: *Smells Like Teen Spirit, Come as You Are, Lithium, Heart-Shaped Box, All Apologies ...*

Zanimivosti:

- Nirvana je leta 1994 nastopila tudi v Ljubljani.
- *Grunge* je zvrst rock glasbe, za katero so značilni težki zvoki in hripavi glasovi.
- Zaščitni znak Kurta Cobaina so bile raztrgane kavbojke in flanelaste srajce.
- Ime Nirvana pomeni umiritev uma in osvoboditev od čustev, ki povzročajo trpljenje, in je pravo nasprotje njihove glasbe.
- Skupino je zaradi velike popularnosti skrbelo, da oboževalci ne razumejo bistva njihovega sporočila.

Nastanek skupine

Nirvana je nastala leta 1987, ustanovila pa sta jo pevec in kitarist Kurt Cobain in basist Krist Novoselic. Takrat še nista vedela, da bo skupina s svojo alternativno glasbo stopila ob bok uspešnim popularnim glasbenikom, kot so bili takrat na primer Michael Jackson, U2 in MC Hammer. Nirvanina glasba je bila zelo čustvena, Kurt pa je povedal, da je vedno najprej napisal glasbo, besedilo pa šele nekaj minut prej, preden so pesmi posneli.

Od prvega nastopa do zvezd

Njihov prvi nastop se je zgodil na hišni zabavi. Leto kasneje so si nadeli ime Nirvana in leta 1989 izdali prvi album z naslovom *Bleach*. Posneli so ga za zgolj 600 dolarjev. Čeprav album ni bil pretirano uspešen, je njihov talent prepoznala večja glasbena založba in leta 1991 so izdali album *Nevermind*, ki še danes velja za enega najvplivnejših albumov. Z albuma prihaja hit *Smells Like Teen Spirit*, ki je skupino nenadoma izstrelil med zvezde. Izjemen uspeh je požel tudi njihov tretji in hkrati zadnji album *In Utero*.

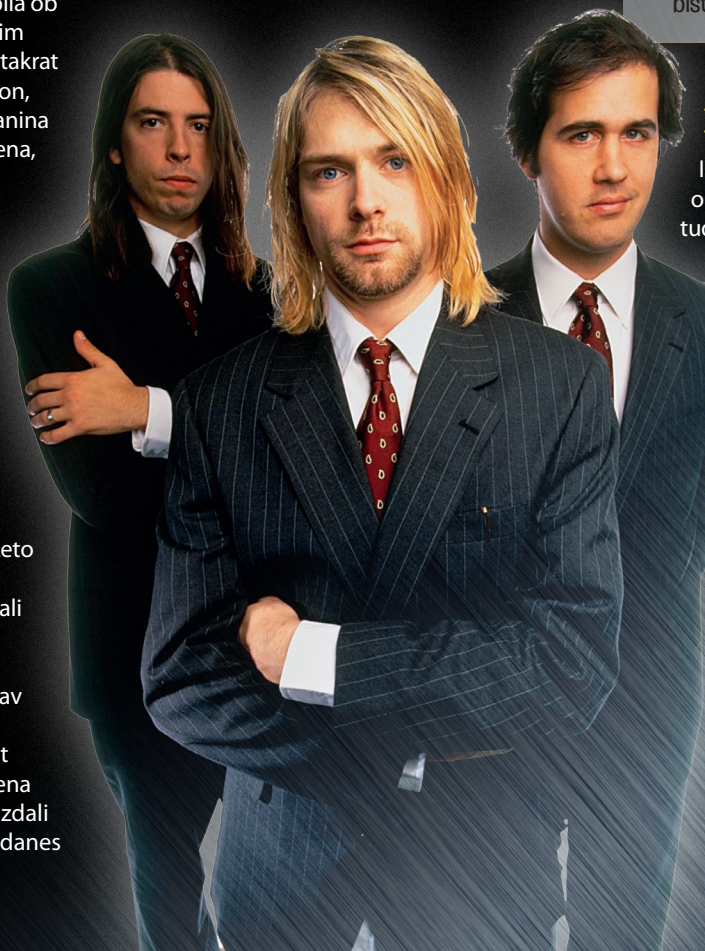

Med zvezdami

Imeli so ogromno oboževalcev, ki so posnemali tudi njihov stil oblačenja – flanelaste srajce in raztrgane kavbojke (ki takrat še niso bile tako zelo običajne kot danes). Slava pa je s seboj prinesla kup temnih plati. Kurt se je vse pogosteje zatekal k drogam. Kljub bleščeči karieri se je njegovo duševno zdravje vse bolj slabšalo. Večkrat se je predoziral s heroinom, leta 1994 pa je pri mladih 27-ih letih naredil samomor. To je za skupino pomenilo konec, njihova glasba pa je na glasbenih lestvicah ostala še dve leti po tem. Nirvana ostaja priljubljena vse do danes.

Besedilo: Nika Osredkar | **Fotografije:** arhiv Pila

Emma Myers

Emma Myers je prikupna mlada igralka, ki je nase opozorila z vlogo volkodlakinje Enid Sinclair v seriji Wednesday. Sama je zelo velika oboževalka serije in komaj čaka, da začnejo snemanje druge sezone. Vloga Enid je bila njena prva večja vloga, čeprav se je že vse od otroštva skušala prebiti na sceno. A trdo delo se poplača. Spoznajte Emmo Myers!

Dejstva o Emmi:

- Rodila se je 2. aprila 2002 na Floridi v ZDA.
- Z igranjem se je začela ukvarjati leta 2010.
- Obožuje k-pop, še posebej skupino SEVENTEEN.
- Je velika oboževalka Gospodarja prstanov in Zvezdnih stez.
- Je introvertirana.
- Nikoli ni hodila v tradicionalno šolo, zmeraj se je šolala od doma.

Kako si reagirala v trenutku, ko si izvedela, da si dobila vlogo v seriji Wednesday?
Začela sem kričati. Še nikoli v življenju nisem tako glasno kričala.

Kako je potekala avdicija?
Trajalo je zelo dolgo. Prvo avdicijo sem imela februarja 2021, vlogo pa sem dobila štiri mesece kasneje. Vmes sem bila zelo nervozna, ampak je bilo vredno.

Ko je serija izšla, si čez noč postala slavna. Kako si se pripravila na to?
V tednih pred izidom mi je mama večkrat rekla, da kmalu ne bom več mogla hoditi ven z neumitimi lasmi, hehe. Vedela sem, da bo serija priljubljena, nisem si pa predstavljala, da bo šla priljubljenost v takšne razsežnosti!

Serijo Wednesday ste snemali v Romuniji. Kako je bilo na snemanju?
Super. Skozi Enidine oči sem imela priložnost videti, kako je, če hodiš v šolo! Uniforme, zaljubljenosti, šolski plesi, prijatelji … Set je bil tako velik, da si imel občutek, da si v pravi šoli. Doživela sem svoj prvi šolski ples, in ker smo snemali tako daleč od doma, smo se s soigralci še bolj povezali.

Ste postali dobri prijatelji?
Ja, skupaj smo praznovali rojstne dni in pozno v noč igrali igrice. Hodili smo na gokart in skupaj gledali filme. Res se dobro razumemo.

Kako pa je bilo igrati z zvezdnicami, kot sta Catherine Zeta Jones in Christina Ricci?
Super. Vsi igralci so bili zelo prijazni. Sprva sem imela nekaj treme, ampak vesela sem, da sem lahko delala s tako ekipo. Od Catherine in Christine sem se veliko naučila.

Kaj je zate glavno sporočilo serije Wednesday?
Naj se vsak sprejme takšnega, kot je. Sprejmite svojo drugačnost!

Si imela kot najstnica veliko prijateljev?
Ne, ker sem se šolala od doma, nisem imela zelo veliko stikov z vrstniki. Vedno sem bila navajena tega, da sem drugačna. Na snemanju sem se prvič zares povezala s toliko ljudmi.

V najstniških letih pa so ti bili v uteho različni *fandomi*. Kaj so ti pomenili?
Ja, res je. Fandomi so skupnosti posameznikov na spletu, ki obožujejo isto stvar. Ko mi je nekaj všeč, me popolnoma prevzame. Težko razumem ljudi, ki jim je nekaj samo malo všeč. Pri meni gredo stvari na vse ali nič. V najstniških letih sem oboževala Gospodarja prstanov in Zvezdne steze, alternativne bande, kot so Twenty One Pilots, Panic at the Disco in Fall Out Boy, zdaj pa sem obsedena s skupino SEVENTEEN.

Bo imela serija Wednesday tudi drugo sezono?
Ja, je že potrjena!

Kaj misliš, da se bo v njej zgodilo?
Nimam svojih teorij, sem jih pa kar nekaj prebrala. Zaenkrat še nič ne vem, ampak vse je mogoče.

Besedilo: Jure Kreft | **Fotografije:** arhiv distributerjev

65

Končno se je nekdo opogumil za produkcijo filma z dinozavri izven franšize Jurski park. Zgodba je zanimiva: globoko v prihodnosti pilot Mills na medzvezdnem potovanju zabrede v težave. Zadene ga asteroid, njegova vesoljska ladja pa zasilno pristane na neznanem planetu. A kmalu postane jasno, da je to v resnici planet Zemlja, le da pred 65 milijoni let, ko so tu še kraljevali dinozavri.

Meter pričakovanja

Romantika:
Smeh:
Akcija:
Strašljivost:
Globina:

- *65*
- v kinu od 16. 3. 2023
- komedija
- komedija, drama
- v glavnih vlogah: Adam Driver, Ariana Greenblatt
- ZDA

Poustvariti svet globoko v preteklosti

Film sta režirala Scott Beck in Bryan Woods, ki delujeta v ustvarjalnem tandemu. Da sta lahko prepričljivo poustvarila svet iz tako daljne preteklosti, sta si morala vzeti veliko časa. Z oboževalci sta delila tudi dokumentarni prispevek raziskovalke dinozavrov, ki je svojo kariero posvetila raziskovanju dinozavrovih možganov. Gospa pravi, da njene raziskave dokazujejo, da so bili tiranozavri vsaj tako spretni kot primati, npr. šimpanzi ali orangutani, kar pa pomeni, da so verjetno znali uporabljati orodje in načrtovati svoje napade na nič hudega sluteče žrtve.

Pot Adama Driverja do glavne vloge v tako velikem filmu, kot je 65, je bila dolga in zavita. Odraščal je v ameriški zvezni državi Indiana v mestecu Mishawaka blizu Chicaga. Po končani srednji šoli poleti leta 2001 si je želel postati igralec, zato je poskusil z avdicijo za sprejem na znano igralsko šolo Juilliard v New Yorku. Ni mu uspelo. A ker je slišal uspešne zgodbe pogumnih mladeničev, ki so se praktično brez denarja podali v Los Angeles in uspeli, se je podal na pot s svojim starim avtomobilom, a ni prišel do cilja. Avto se mu je pokvaril nekje sredi Teksasa, nato se je peljal do kalifornijske obale, izgubljeno hodil po plaži, ugotovil, da ima denarja samo še za gorivo, da pride domov, in se nemudoma vrnil.

Razočaran in izgubljen se je pridružil ameriški vojski takoj po terorističnih napadih 11. septembra leta 2001. V vojski je videl smisel, všeč mu je bil občutek pripadnosti in dobro se je razumel s svojimi kolegi. Zdržal je nekaj let, nato pa je njegovo služenje prekinila poškodba, zato se je vrnil med civiliste in ponovno odšel na avdicijo za sprejem na šolo Juilliard. Tokrat mu je uspelo. S pomočjo šole je prišel na avdicije za nekaj vlog v gledališču, hkrati pa je vztrajno poskušal tudi z avdicijami za filme in se počasi prebil med zvezde, še posebej z vlogo Kyla Rena v Vojni zvezd.

Šazam! Bes bogov

Meter pričakovanja

Romantika: 😍😍⚪⚪⚪
Smeh: 😂😂😂😂⚪
Akcija: 🔥🔥🔥🔥🔥
Strašljivost: 💀💀💀⚪⚪
Globina: 🤓⚪⚪⚪⚪

- *Shazam ! Fury of the Gods*
- v kinu od 2. 2. 2023
- pustolovski film
- v glavnih vlogah: Zachary Levi, Asher Angel, Jack Dylan Grazer, Rachel Zegler, Adam Brody
- ZDA

Šazam je videti odrasel, a v resnici gre za ciničnega najstnika, ki se trudi najti svoje mesto v svetu superjunakov. O takih junakih ne ve ničesar, kaj šele, da bi vedel, kako se počuti tak junak. V njegovem življenju se vse vrti okrog čarobne besede, ki ga spremeni v njegovo odraslo superjunaško vlogo, ŠAZAM. Pustolovščina o 14-letniku v telesu odraslega heroja obljublja veliko smeha. Škoda je le, da Hollywood znova in znova za najstniške vloge uporablja prestare igralce. Za vlogo glavnega junaka Billyja Batsona (v njegovem originalnem telesu) so namreč uporabili 20-letnika. Tako da – nič se ne sekirajte, če so najstniki v ameriških filmih videti toliko bolj frajerski od vas. Niso – gre samo za 20-letnike, ki se pretvarjajo, da so mlajši, medtem ko bi bilo veliko bolj kul, če bi za takšne vloge dejansko uporabili osnovnošolce.

Dungeons and Dragons: Čast med tatovi

Meter pričakovanja

Romantika: 😍😍⚪⚪⚪
Smeh: 😂😂😂⚪⚪
Akcija: 🔥🔥🔥🔥🔥
Strašljivost: 💀💀💀⚪⚪
Globina: 🤓⚪⚪⚪⚪

Očarljiva skupina tatov se poda na epsko pot za izgubljeno relikvijo, a stvari gredo hudo narobe, ko se zapletejo z napačnimi osebami. Zgodba nam prinese bogat svet v igrivem duhu, ki jemlje navdih iz računalniške igre z istim imenom. Predprodukcija filma se je začela že pred desetimi leti, a se velikim ljudem ni uspelo dogovoriti, kdo ima pravice za igro, in vse skupaj se je nekaj časa vlačilo po sodiščih. Snemanje se je končno začelo leta 2021 na Islandiji in v Severni Irski. S producenti se je dodatno poigral še covid, ki je omejil zmogljivosti kinodvoran, in tako v letu 2023 film končno prihaja na velika platna.

- *Dungeons and Dragons: Honor Among Thieves*
- v kinu od 30. 3. 2023
- akcijski film, komedija
- v glavnih vlogah: Chris Pine, Justice Smith, Michelle Rodriguez, Regé-Jean Page, Sophia Lillis
- ZDA

Besedilo: Nika Osredkar | **Fotografije:** arhiv distributerja

HEARTSTOPPER

Angleška serija Heartstopper je izšla aprila lani, maja pa je že bila na Netflixovih seznamih top 10 serij v kar 54 državah. Številke brez dvoma kažejo na to, kako dobro so serijo sprejeli gledalci, zelo pa so jo pohvalili tudi kritiki. Posebne pohvale je serija dobila zaradi tega, ker dobro predstavlja skupnost LGBT+. Prejela je tudi že več kot 10 nagrad, nominacije pa se še kar ne končajo. Ustvarjalci serije so razglasili, da bodo predvajali vsaj še dve sezoni. Komaj čakamo!

Igrajo: Joe Locke (Charlie Spring), Kit Connor (Nick Nelson), Yasmin Finney (Elle Argent), William Gao (Tao Xu)
Število sezon: 1
Na sporedu: leta 2022
Žanr: najstniška drama
Država izvora: Združeno kraljestvo
Jezik: angleščina

Vsebina

Charlie in Nick sta najstnika, ki si na prvi pogled ne bi mogla biti bolj različna. Charlie je suhljat fant, za katerega vsi vedo, da je gej, Nick pa je zvezdnik šolske rugby ekipe, ves čas obdan s prijatelji, ki nemalokrat žalijo Charlieja. Charlie in Nick se po naključju spoznata, ko ju v šoli posedejo skupaj. Charlie se hitro zaljubi v Nicka, a verjame, da pri Nicku, ki ima najverjetneje rad dekleta, nima šans. Kmalu pa tudi Nick začuti, da se njuno nenavadno prijateljstvo morda razvija v nekaj več. Fanta v seriji spremljajo številni zapleti, največji izziv pa čaka Nicka, ki se mora soočiti s svojo spolno usmerjenostjo in izbrati med pritiski vrstnikov in svojim srcem.

Od spletnega stripa do serij

Zgodbo *Heartstopper* je avtorica Alice Oseman začela pisati kot spletni strip leta 2016. Za splet se je odločila, ker je želela, da bralci z lahkoto dostopajo do zgodbe. Upala je namreč, da bodo posamezniki, ki še odkrivajo svojo spolno identiteto, v njenih stripih našli uteho. Zgodbo je objavljala ob točno določenih dneh in kmalu pridobila veliko oboževalcev, ki so komaj čakali nadaljevanje. Kasneje je iz spletnega stripa nastal strip v obliki knjige, nato pa so avtorico povabili k pisanju scenarija za serijo. Avtorica se kot statistka tudi sama pojavi v seriji – vidite jo lahko v prizoru na vlaku. *Heartstopper* pa ni edina zgodba Alice Oseman. Ustvarila je že več stripov z liki, ki skupaj tvorijo Oseman Universe, podobno kot na primer liki studia Marvel.

Premišljena podoba serije

Ustvarjalci serije so si želeli avtentično zasedbo, torej igralce, ki so del skupnosti LGBT+, zato so organizirali veliko avdicijo, na kateri je sodelovalo več kot 10 000 najstnikov. To so želeli zaradi tega, ker sicer v filmih heteroseksualni beli igralci pogosto upodabljajo like manjšin, ki jim sami niti ne pripadajo, lik pa lažje odigra nekdo, ki ima podobno izkušnjo. Ustvarjalcem se je zdelo pomembno, da tudi skupnost LGBT+ dobi svojo ljubezensko zgodbo, kot jo heteroseksualni najstniki najdejo v skoraj vsaki drugi seriji ali filmu. Zelo so se potrudili tudi, da so v ekipi za kamero priložnost dobili posamezniki, ki so sicer večkrat spregledani. Zgodba je tako zares ustvarjena s perspektive LGBT+, zaradi česar je prejela številne pohvale.

Povabilo na pot in raziskovanje

Priročnik *Kam me nese? Prav me nese*. prinaša bogat nabor kulturnih poti po Sloveniji. Z njim se bomo potepali po naravi, podeželju in urbanem okolju, raziskovali, se učili novih in zanimivih stvari ter se zabavali. Poleg kulturnih znamenitosti in vsebin, ki nas bodo nagovarjale na naših poteh, v nas vzbujale začudenje, potešile našo radovednost in nas tudi nasmejale, dajemo poseben poudarek gibanju in zdravju, druženju, doživljanju narave in naravnih bogastev ter spoznavanju pestrosti življenja na podeželju in v mestih.

Izbrane poti nas vabijo, da jih obiščemo na izletu s šolo ali pa na potepu z družino oziroma prijatelji. Na številne poti se lahko podamo sami oziroma v svoji skupini/družini, mnoge pa nam omogočajo vodene sprehode. Ste bili že kdaj na predstavi, ki nas vodi s slušalkami po slikoviti naravi ali pa ob reki v mestu?

Za tiste, ki vam bo v našem priročniku zmanjkalo namigov za poti in bi potrebovali še več raziskovalnih izzivov, smo v zadnjem poglavju dodali še nekaj vodnikov po različnih koncih Slovenije pa tudi zamejstva.

Pot pod noge! Želimo vam bogate in varne raziskovalne poti!

Jubilejni, 15. Kulturni bazar

Kulturni bazar 2023

Nacionalno stičišče kulturno-umetnostne vzgoje

V petek, 31. marca 2023, med 8. in 19. uro v Cankarjevem domu v Ljubljani

Vsako leto v Cankarjevem domu v Ljubljani poteka enodnevno nacionalno strokovno usposabljanje Kulturni bazar, ki ga namenjamo strokovnim delavcem v vzgoji in izobraževanju ter kulturi, strokovnim delavcem širše strokovne javnosti, ki lahko pri svojem delu vključujejo kulturnovzgojne vsebine (prehrana, zdravje, okolje in prostor, šport …), ter študentom. Vabljeni ste tudi starši in drugi, ki želite otrokom in mladim približati kakovostne kulturne vsebine, jim zagotoviti ustvarjalno preživljanje prostega časa ali pa skrbite za kakovostno družinsko kulturno pismenost.

Osrednja tema Kulturnega bazarja 2023 je **Ustvarjalnost za trajnostni razvoj**. V predavalnicah in dvoranah Cankarjevega doma se bodo zvrstila številna predavanja, predstavitve, delavnice, predstave, filmske projekcije in vodenja, na razstavnih prostorih v treh preddverjih pa bo svojo ponudbo predstavilo skoraj tristo kulturnih ustanov in številni samostojni kulturni ustvarjalci iz vse Slovenije.

Udeležba je brezplačna.
Več informacij: **https://kulturnibazar.si/**

Fotografija: Shutterstock

Besedilo: Tadeja Pungerčar in Katrin Agnés Fröhlich (festival Bobri) ter Katja Sreš (Ekologi brez meja) | **Fotografije:** Katja Sreš

Pirati plastike

Verjetno že veš, da živimo v svetu, v katerem proizvedemo čisto preveč plastičnih odpadkov. Večino lahko zaznamo s prostim očesom, nekaj pa je tudi takih, ki so nam nevidni, a prav tako slabo vplivajo na naše okolje in kakovost našega življenja. Pirati plastike je skupina mladih, ki se ukvarjajo z vprašanjem, kakšni odpadki se skrivajo v vodah. Zbirajo tako tiste velike kot tiste manjše, ki jih imenujemo mikroplastika. Vprašali smo jih, kaj točno delajo, kdo so in kako se jim lahko pridružiš tudi ti.

Pirati plastike je projekt, v katerem mladi pomagajo znanstvenikom pri pridobivanju podatkov o tem, kako onesnažene so naše reke z odpadki in plastiko.

Kdo ste in kakšni so vaši cilji?

V Sloveniji projekt vodi Morska biološka postaja Piran Nacionalnega inštituta za biologijo. Tam v laboratoriju analizirajo vzorce, ki jih s posebno mrežo zberejo mladi, glede na prisotnost majhnih koščkov plastike oz. mikroplastike. Za analizo večjih odpadkov vseh vrst, ki jih mladi poberejo na rečnih brežinah, so odgovorni v Inštitutu za vode RS. Ekologi brez meja pa skrbimo, da so šole, mediji in vsi drugi obveščeni o dogajanju v projektu.

Kje vse delujete?

Projekt poteka po celotni Sloveniji. Leta 2016 so ga razvili v Nemčiji, leta 2021 se je razširil na Slovenijo in Portugalsko, od lani pa poteka v skupno 11 evropskih državah.

Do kakšnih spoznanj ste prišli med odkrivanjem odpadkov v vodah?

Ugotovili smo, da so prav vse rečne brežine onesnažene z odpadki – največ je plastike. Prisotnost mikroplastike pa smo zaznali v polovici zbranih vzorcev. Ugotovili smo tudi, da so spomladi reke bolj onesnažene kot jeseni.

Kaj naredite s temi spoznanji?

Projekt je pomemben, ker z njim spoznavamo, kako odpadki s kopnega pridejo v naša morja. Če poznamo razloge za onesnaževanje, nam to lahko pomaga pri iskanju rešitev in ohranjanju naših voda.

BOBRI

Med 25. marcem in 15. aprilom bo v Ljubljani potekal 15. ljubljanski festival kulturno-umetnostne vzgoje Bobri. Program se bo letos odvijal okoli teme drugi in jaz. Spraševali se bomo, kako lahko sodelujemo z drugimi, kako lahko sebi in drugim lepšamo vsakdan. Med drugim lahko poskrbimo tudi za lepše okolje, v katerem živimo.

Več informacij o programu boste našli na spletni strani: **www.bobri.si**.

Zakaj je pomembno, da zmanjšamo količino odpadkov v našem okolju?

Odpadki v naravi negativno vplivajo na rastline, živali, pa tudi na nas, saj z razpadanjem na manjše koščke prehajajo tudi v našo prehrano. Na sploh se moramo truditi, da čim bolj zmanjšamo količine odpadkov.

Kaj lahko naredimo z njimi?

Podatki so kot rečeno pomembni za iskanje rešitev za manj onesnaževanja. Če pa govorimo o odpadkih, pa te v vsaki akciji odstranimo iz narave in jih odložimo v ustrezne zabojnike za ločeno zbiranje odpadkov.

Kako se vam lahko pridružijo mladi?

Okvirno dvakrat letno (spomladi in jeseni) odpremo poziv za sodelovanje, na katerega lahko učence in dijake prijavijo učitelji – če te sodelovanje zanima, pocukaj za rokav učitelja ali učiteljico in mu/ji povej za spletno stran projekta, kjer so zbrane vse informacije: https://www.plastic-pirates.eu/sl.

Povprašali pa smo tudi nekaj učencev z osnovne šole Rudija Mahniča Brkinca s Pregarij, ki so sodelovali pri projektu Pirati plastike.

Enajstleni Luka, Anže in Kristina pravijo, da je pomembno, da so in smo vsi del takih projektov, ker tako lahko zagotovimo, da bo narava bolj čista in da bo v njej manj plastike. Strinjajo se, da je lahko skrb za okolje tudi zabavna.

NE BODI STORŽ!

Čeprav si lahko na internetu izmislimo svoj izgled in identiteto, to še ne pomeni, da se lahko obnašamo kot navaden storž. Saj veš – samo zato, ker se pogovarjaš prek aplikacij in klepetaš na daljavo, še ne pomeni, da je najbolj primerno, če to počneš v pižami in s prstom v nosu. Preberi nekaj nasvetov, s katerimi boš naredil dober vtis na svoje spletne sogovornike.

OGLASNO SPOROČILO

KLIČEŠ IZ POSTOJNSKE JAME?

Pri spletnih vidoe klicih najprej poskrbi za primerno okolje, da ne bo delovalo, kot da so te dobili na sprehodu po Postojnski jami. Saj veš – utišaj mobitel, ugasni pralni stroj in poskrbi za primerno svetlobo, da tvoj frend ali učiteljica ne bosta dobila občutka, da se pogovarjata z zombijem.

Potem poglej še za sabo – ti je vseeno, če ustvariš vtis, da za pospravljanje še nisi slišal in da se tvoje obleke najbolje počutijo na tleh? Za prvo silo ti sicer lahko pomagajo aplikacije za klepet, saj večinoma omogočajo nastavitev virtualnih ozadij, s katerimi priročno zakriješ nepospravljeno sobo.

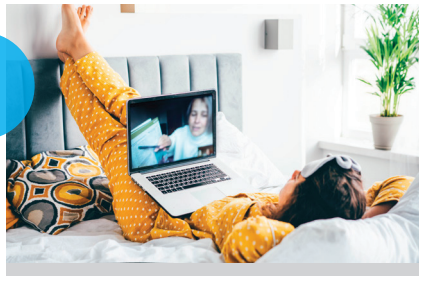

SI ŠE V PIŽAMI?

Sicer je res, da kamera na računalniku oziroma mobitelu praviloma snema sogovornike od pasu navzgor, ampak vseeno poskrbi za svoj izgled. Predno se priklopiš na video klic bodi vsaj od pasu navzgor primerno oblečen, tvoji lasje pa naj ne izgledajo, kot da te je pravkar naokoli vozil James Bond v kabrioletu.

Med video klicem spremljaj pogovor in glej v spletno kamero. Res ni primerno, da med resnimi temami igraš videoigro; nenazadnje se to hitro opazi. Če vas je na klicu več, s svojim govorom počakaj na vrsto, da ostalih ne motiš s prižganim mikrofonom.

VKLOPI SLUŠALKE IN MIKROFON

Slušalke in mikrofon so koristno orodje. Slušalke ti pomagajo, da okolica ne sliši čisto vseh podrobnosti tvojega pogovora. To še posebej velja med pogovori na javnih mestih, na avtobusu, pa tudi doma, če nisi sam.

Tudi mikrofon na slušalkah je zelo uporaben, saj bo, če ga vklopiš, tudi frend dobro slišal, kaj mu razlagaš, in sicer brez šumov in hrupa iz okolice. Hkrati te vklop in izklop mikrofona v kritičnih trenutkih lahko reši pred motenjem pogovora oziroma obiskom mame, ki ti mora ravno med klicem razložiti, kaj bo danes za kosilo.

TelekomSlovenije

telekom.si

Telekom Slovenije, d.d. Ljubljana

Ilustracije, besedilo in fotografije: Tamara Bregar, Kaja Cajhen in Živa Rogelj, Narodna galerija

ZMAJI

Zmaji so pravljična bitja, ki jih najdemo po vsem svetu. So skrbni varuhi zakladov in skrivnega znanja. V številnih zgodbah in legendah nastopajo kot hudobne in krvoločne pošasti, ki jih je treba premagati. Ampak to je tradicija, ki je značilna le za evropske oziroma zahodne zmaje.

V državah na vzhodu, predvsem na Japonskem, Kitajskem in v Koreji, veljajo za modre in prijazne živali, ki rade pomagajo ljudem. Njihovo moč so nekdaj na Japonskem povezovali tudi s cesarjem, zato so vladarjev obraz imenovali »zmajev obraz«, cesarski prestol pa »zmajev prestol«. Na Kitajskem verjamejo, da zmaji prinašajo srečo. Še posebej ob novoletnih praznovanjih pogosto izvajajo zmajev ples.

Vzhodni in zahodni zmaji se razlikujejo tudi po videzu. Vzhodni zmaji so brez kril, imajo dolgo telo, grivo, rogove kakor srnjaki, pernat rep in velikokrat v sprednji šapi nosijo jajce ali biser, ki predstavlja življenje.

ALI KDAJ SANJAŠ O ZMAJIH?

Srečo in veselje naj bi prinesle sanje o letečem zmaju. Če sanjaš zmaja, ki varuje svoj zaklad, pomeni, da si zelo pogumna oseba, veliko čast pa lahko pričakuješ, če zmaja jahaš. Če si v sanjah zmaj, pomeni, da si zelo skrbna oseba, ob kateri se ljudje počutijo varne.

GALERIJSKI ZMAJ

V Narodni galeriji v Ljubljani na veliki oltarni sliki umetnika Hansa Georga Geigerja von Geigerfelda z naslovom *Sv. Jurij v boju z zmajem* lahko vidiš tipičnega zahodnega zmaja. Ima kot britev ostre zobe, krila, špičast rep in bodice na hrbtu. Bitka med Jurijem in pošastjo predstavlja večni boj med dobrim in zlim.

Hans Georg Geiger von Geigerfeld, Sv. Jurij v boju z zmajem
Narodna galerija

PO JAPONSKO

Zmaj

Pismenka: 竜
Hiragana: りゅう
Izgovarjava: rju

RISANJE PO KORAKIH

LUSKE

1. Ko rišemo luske, moramo biti pozorni, da jih ne rišemo na ravno mrežo, saj tako luske delujejo trdo in kot da se ne prilagajajo telesu.

2. Zato moramo prilagoditi mrežasto shemo lusk. To najlažje storimo tako, da mrežo sestavimo iz rahlo ukrivljenih linij, v razpotegnjeni obliki črke S.

3. Ko v mrežo vrisujemo luske, jih nizamo tako, da luske v zgornji vrsti prekrivajo luske spodaj.

Prav tako pazimo, da se držimo zaporedja in da je vsaka luska narisana pod stičiščem dveh zgornjih lusk.

1.

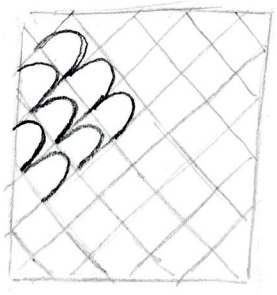

2.

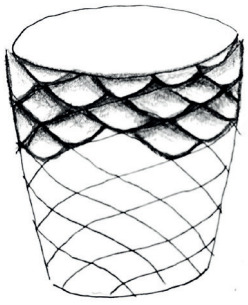

3.

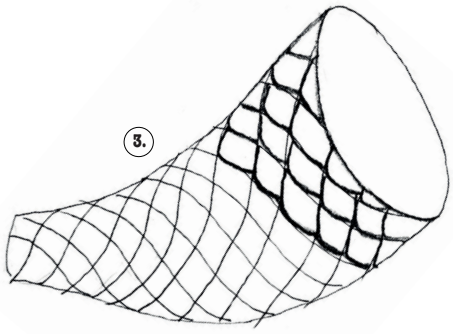

Lana Eror, 2022

TEČAJI RISANJA MANGE

Tečaji risanja mange za mlade 12+ potekajo v Narodni galeriji.

- **ob torkih:** od 14. marca do 11. aprila 2023
- **ob petkih:** od 17. marca do 14. aprila 2023

SKRAJNI ČAS, DA POŠLJEŠ SVOJO MANGA RISBO

Sodeluj na manga likovnem natečaju in se poteguj za super nagrade. V obliki slike ali stripa lahko upodobiš karkoli: osebo, žival, hobi ali avtoportret. Svojo manga risbo pošlji do 31. marca 2023 na naslov: Narodna galerija, Puharjeva 9, 1000 Ljubljana, pripis: za manga natečaj.

Najboljša dela bodo nagrajena!

ZANIMIVOST

Ljubljanski zmaj

Ljubljanski zmaj je povezan z grškim mitom o Jazonu in argonavtih. Skupaj s tovariši je Jazon z ukradenim zlatim runom na ladji Argo bežal pred zasledovalci. Legenda pravi, da so po Ljubljanici pripluli do današnje Vrhnike, kjer so naleteli na veliko jezero. Tam je živela pošast, ki jo je Jazon premagal. Ta pošast naj bi bila ljubljanski zmaj.

ŠNOFIJEVA DRUŠČINA: STRAŠNA HIŠA 7. DEL

Piše: Pižama | Riše: Matej de Cecco

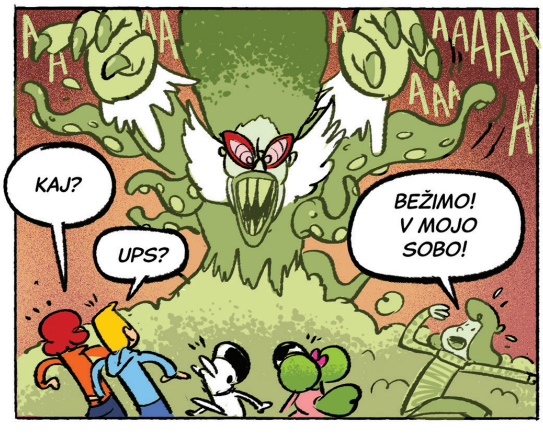

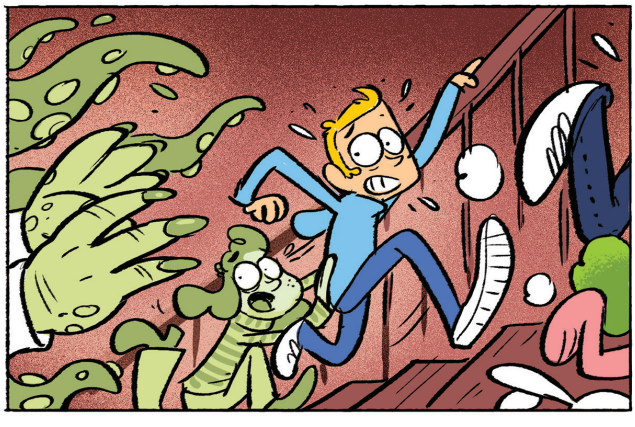

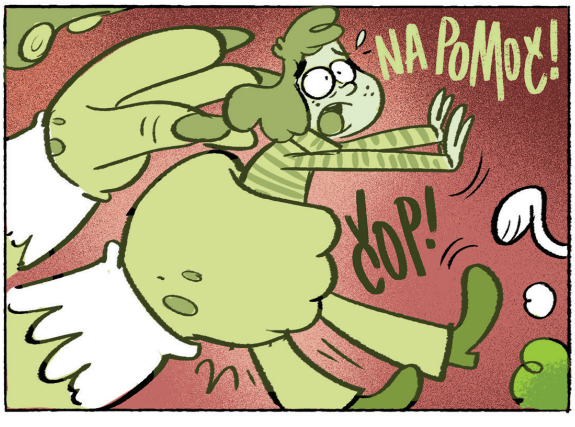

SE NADALJUJE...

REŠNIČNA ZGODBA

Piše: Vinko Möderndorfer Riše: Mateja Korbar Šimić

ZMENEK

Pesem sem prepisala in jo naslednji dan pokazala Vesni.

- *Najlepše je drevo,*
  ker širi veje in objema nebo.
  Najlepše so ustnice,
  ker poleg besed
  lahko s poljubom
  pustijo sled.

»A to ti je poslal …?! Kako mu je že ime …?«

»Blaž.«

»A je gej?«

»Neeeeee,« sem rekla.

»Kako veš?« me je Vesna pogledala izpod čela. »Če piše pesmi, pa če je, kot si rekla, *nežen* in sploh in oh …« se je prav nespodobno spačila Vesna.

Vesna je res ena krava. Tako štorasta je in neobčutljiva. Bila sem jezna nanjo. Ampak takšna je. Kljub vsemu je moja najboljša prijateljica. Rekla sem ji: »Vesna, ti pojma nimaš, ker nič ne bereš, ker te zanimajo samo fantje in zmenki, ljubezen pa je še vse kaj drugega …«

»Pisanje neumnih pesmi?!« je bila spet zafrkljiva, že skoraj nesramna. »Nič ne razumem,« je rekla in še enkrat prebrala pesem. »Kako lahko drevo objema nebo! Kako lahko sploh objameš nebo!«

Mislila sem ji odgovoriti, pa ne bi imelo smisla.

»No,« je nadaljevala, »očitno ni gej, ker se rad poljublja. Ustnice, ki pustijo sled … To mi je všeč. Hoče se poljubljat. Najbrž s tabo. Samo tega ne razumem, kakšno sled pustijo ustnice? Slinasto najbrž. Fuj. Rad bi te poslinil. Fuj, fuj!«

»Ljubosumna si,« sem ji zabrusila, »ker tebi nobeden ne pošlje pesmi.«

»Ampak na zmenku so pa nekateri ful dobri. A sta se že zmenila, kje se dobita, da ti pokaže, kakšno sled pustijo ustnice?« se je spet začela zafrkavati.

»Ne, nisva se še pogovarjala o tem. Toliko drugega je še …«

»Kaj drugega?! O metuljčkih pa o oblakih?!«

Utihnila sem. Mislim, da sva prišli do točke, ko bi se lahko na smrt skregali. Tega pa nočem. Končno se moram s kom pogovarjati o Blažu.

»Se pravi, da še ne gresta na zmenek,« se je malo pomirila Vesna. Najbrž je ugotovila, da je šla v svojih zafrkancijah malo predaleč. »Kakšen je?«

»Saj sem ti pokazala fotko!« sem ji rekla.

»Kar cukrast je, ja. Kakšen pa je, ko govori, ko gleda, a kaj maha z rokami, hiperaktivni fantje mi niso najbolj kul …«

»Nisva še na videu,« sem plaho priznala.

Mislila sem, da bo Vesna omedlela, izbuljila je oči in spodnja čeljust ji je skoraj padla na tla: »Kaaaaj?! Še vedno sta pismena! A si zmešana! Štirinajst dni si že dopisujeta! To ni normalno! A ti ni težko pisat?!«

»Neeeeeeee! Ni mi težko. In tudi Blaž rad piše. In to brez napak!« sem ji odgovorila.

»Ajda, ti si izgubljen primerek! Nikoli ne boš našla fanta! Z dopisovanjem že ne. Moraš ga videt v živo. Najprej na ekrančku, potem pa takoj na zmenek!«

Pozvonilo je.

Šli sva v razred.

Mogoče sem res preveč previdna. Mogoče me je še vedno preveč strah. Ne vem česa?! Blaž je super. Z njim se rada pogovarjam … Mislim, dopisujem. Vsak dan sva na vezi. Vse druge sem skenslala. Mogoče pa bi bil že res čas, da bi šla na video. V živo. Joj … Ne vem. Bom poskusila. Danes, ja! Po šoli. Takoj.

Zabrisala sem nahrbtnik na tla in takoj planila na posteljo. Legla sem na hrbet, si poravnala blazino in že skoraj odprla aplikacijo, ko sem se spomnila, da bi bilo dobro, če bi se malo uredila. Če me bo videl v živo, bi rada bila lepa. No, urejena. Malo šminke, maskara …

»Kaj pa delaš?«

»Mama!! A ne znaš potrkat?!« sem zakričala.

»Odprto je bilo,« je odgovorila.

Tako se mi je mudilo, da nisem zaprla vrat.

»A kam greš?«

»Sem šele prišla,« sem bila zadirčna in jezna, ker me je zmotila.

»Glede na to, da se šminkaš,« je nadaljevala mama, »in to sredi dneva! Imaš zmenek?«

Mama je grozna. Res je nemogoča. To, da kar naravnost reče, kar ji pade na pamet, me blazno moti. In jezi. Znorela bom!

»Neeeeeeeee, nimam zmenkaaaa!« sem se spačila. »Samo urejena hočem bit.«

»No, ravno prav. Očka je prišel na kosilo. Pridi dol.«

»Nisem lačna. Bom potem,« sem ji zabrusila in si poskusila namazati trepalnice.

»Imeli bomo kosilo. Skupaj! Zdaj!« je zatežila mama, in to na način, ki ne dopušča ugovora. »Veš, da očka zaradi službe ne more vsak dan priti domov na kosilo. In danes je prišel. Pridi dol. Hočem, da smo vsaj enkrat na teden družina!« In je odšla. In ni zaprla vrat za sabo. Še bolj jih je odprla. Kar je pomenilo: *Pridi takoj za mano!*

Blaža bom poklicala po kosilu, sem sklenila. Kadar je mama tako našpičena in odločna, nima smisla, da vztrajam.

Očka je že sedel za mizo.

Sedla sem na svoje mesto.

»O, si se pa uredila,« je rekel, ko me je dobro pogledal.

»Zate, očka,« sem se pretirano sladko nasmehnila, naj ve, da sem slabe volje, »tako redko skupaj kosimo.«

Mama me je zelo grdo pogledala. *Ne se delat norca!* mi je sporočal njen pogled.

Potem smo jedli. V tišini. Kot po navadi. Razmišljala sem o Blažu. Jedla sem hitro. Mudilo se mi je. Vsak dan sva bila na vezi približno ob tej uri.

»Imaš veliko dela?« je mama vprašala očka.

Očka je prikimal.

»Kakšen zanimiv primer?« je še naprej vrtala. Na vsak način je želela, da bi se pri kosilu tudi prijazno pogovarjali. Ker to, po njenem, spada h kosilu in družinskemu vzdušju.

»Saj veš, da ne morem govoriti o svoji službi,« je rekel očka in si na krožnik naložil še košček pohanja in še žlico krompirčka. »Poleg tega sem uradnik. Policijski uradnik. Nimam stikov z zanimivimi primeri.«

Mama je utihnila. Ampak samo za kratek trenutek. Obrnila se je k meni: »Kako pa kaj v šoli?«

Takoj sem pograbila: »Do jutri imam ogromno nalog in še seminar moram napisat … Grem kar gor. Delat. Ne bom več jedla!« Še preden je mama lahko karkoli rekla, sem vstala od mize in odbrzela po stopnicah v svojo sobo. Tokrat sem zaprla vrata za sabo.

Preden sem mu napisala prvo sporočilo, sem se še počesala, popravila blazino, globoko vdihnila in odprla aplikacijo.

- A si doma?

Nisem dolgo čakala.

- Čakal sem te. Danes si pa pozna. ☺

Še enkrat sem globoko vdihnila in pritisnila ikono s kamero. V vogalu ekrančka se je pojavila moja slika.

Čakala sem. Kar nekaj časa je trajalo, potem se je pojavila tudi njegova slika.

Srce mi je začelo močneje biti.

Sedel je za mizo. Očitno za domačim računalnikom. Mislila sem, da bo tudi on na telefonu. Lase je imel skuštrane in padali so mu preko čela skoraj do oči. Roke je imel položene na mizo, oblečen pa je bil v pisan pulover. Bil je malo drugačen kot na fotografiji. Kako bi rekla … Bolj resen. Na fotografiji se je smejal. Drugače sem si ga predstavljala. Bolj živahnega. Zdaj pa je bil miren. Mislila sem, da bom videla njegov obraz od blizu. Vsaj v takšnem izrezu, kot on vidi mojega.

»Lepo, da si se odločila, da bova v živo,« je rekel in se nasmehnil.

»Ja …« sem rekla. Drugega nisem spravila iz sebe.

»Vesel sem, da te končno vidim.« In se je spet nasmehnil. Tokrat je za trenutek pokazal svoje bele zobe. »Ves dan sem razmišljal o tebi. Mislim, ves dopoldan. V šoli. In tudi včeraj zvečer sem razmišljal o tebi.«

Zdelo se mi je, da moram nekaj reči. »Tudi jaz …« in se mi je drugi del stavka takoj zataknil v grlu. Kar obmolčala sem.

»Kaj si?« je navihano vprašal.

»Razmišljala o tebi …« sem nekako z muko odgovorila do konca.

Potem sva kar malo molčala.

»A so tvoji starši doma?«

Prikimala sem.

»Vejo, da se pogovarjaš z mano?« je spet vprašal.

»Neeeee,« sem rekla. »To jih pa res nič ne briga.«

»Jaz pa sem povedal …«

»Kaj si povedal?« sem vprašala.

»Očetu sem povedal, da sem spoznal krasno punco in da se vsak dan pogovarjava. Zdaj ko te vidim v živo, mu bom povedal, da si še bolj krasna kot na fotografiji.«

Bilo mi je nerodno. Nihče mi še ni rekel, da sem krasna. Mislim, da sem zardela. Upam, da ni opazil.

»Z očetom se pogovarjaš takšne stvari?!« sem ga vprašala.

»Neeeee …« je odgovoril, »včasih me vpraša: *Kako pa kaj punce?* Pravzaprav mu še nikoli nisem rekel za nobeno. Zdaj prvič. Vedno sem mu rekel: *Ata, kaj te pa to briga?* Mislim, prijazno sem mu to rekel in on se je vedno zasmejal. Zdaj sem mu prvič povedal …«

Mislim, da je bilo tudi njemu nerodno. Oči so mu begale okoli.

»Zakaj …?« sem neumno vprašala. Hotela sem vprašati nekaj drugega. V resnici sem hotela, da bi spremenila temo pogovora.

»Zaradi tebe,« mi je takoj odgovoril. »Ker si tako … Lepa. Ker se lahko s tabo pogovarjam pametne reči. Ker …«

In je obmolknil. Oči so mu spet begale okoli.

»Ker se mi zdi … Da te imam rad.«

Nisem vedela, kaj naj odgovorim. Najraje bi kar prekinila. Pa nisem. Joj, še nikoli mi ni nihče rekel, da me ima rad. Tudi starša ne. No, mogoče … Ampak tisto je drugače.

»Vem, da je vse to prehitro,« je nadaljeval, »najbrž se ti zdi butasto, da sem to rekel, ampak tako čutim.«

Prikimala sem.

»Pa ti?« je čez čas vprašal.

»Kaj?«

»Sem ti tudi jaz všeč? No, če čutiš isto?«

Prikimala sem.

Nasmehnil se je.

»Veš kaj,« je vzkliknil in zdaj so oživele tudi njegove roke, ki jih je imel do zdaj mirno položene na mizi, naslonil je brado na dlani in tako simpatično nagnil glavo. Skoraj navihano. »Kaj, ko si se dobila? Takoj. Danes.«

Vabi me na zmenek!

»Ne vem, nimam časa, seminarsko nalogo moram napisati,« sem kar nekaj jecljala.

»Potem pa jutri?«

Skomignila sem z rameni.

»Prav. Jutri,« je odgovoril namesto mene. »Pri tvoji šoli. Zadaj, v tisti ozki ulici … Tam je slaščičarna.«

Prikimala sem. »Vem, kje je. Nikoli ne zahajamo tja.«

»Lahko pa tudi drugje. V tistem lokalu nasproti šole. Valeta ali kako se mu že reče. Tja hodite, a ne?«

Pomislila sem, da je mogoče bolje, da se dobiva v tisti zakotni slaščičarni zadaj za šolo. V lokalu nasproti šole me bodo videli sošolci in Vesna in vsi. Sploh se ne bova mogla v miru pogovarjati. »Prav,« sem rekla. »V slaščičarni zadaj za šolo.«

»Ob enih? Po pouku. Jaz bom tam,« je rekel in se tako lepo nasmehnil. »Mi pošlješ svojo telefonsko? Da se ne bova zgrešila.«

Takoj sem mu poslala številko. Čeprav nisem vedela, zakaj bi se zgrešila, slaščičarna je edini lokal v tisti zakotni ulici.

Zvečer dolgo nisem mogla zaspati. Razmišljala sem o Blažu. O vsem, kar mi je rekel. Komaj sem čakala, da bo minila noč in potem dopoldan … Mislim, da ga imam tudi jaz rada.

Pripravila: Katja Stergar v sodelovanju z Bralno značko
Slikovno gradivo: Založba Miš, Mladinska knjiga

Gabi Kreslehner:

Nik odide

Prevod: Neža Božič; Založba Miš, 2022

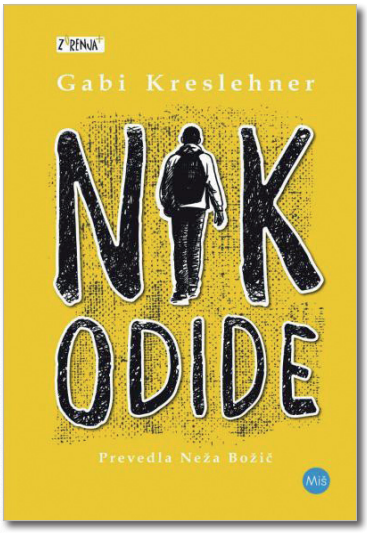

»Ferdo,« so ga klicali in se režali. »Hej, Ferdo, bebo!« Nik pa: »Nik. Ime mi je Nik.« To je rekel vedno, vsak dan je to rekel. Ko je zjutraj vstopil v razred in so ga klicali Ferdo, mu vzeli šolsko torbo, vpili, ga udarjali po ramah, vsak dan, vsako jutro, ne glede na to, kdaj je prišel, pozno ali zgodaj, čakali so nanj in ga tolkli po ramah in se drli: »Ferdo, klošar!« On pa je rekel: »Nik. Ime mi je Nik.« Pod njihovimi batinami je postajal vse manjši, vendar je še vedno ponavljal: »Nik. Ime mi je Nik.«

// REZ //

Že od nekdaj so bili druščina. Zec, Erazem, Fadi in Mila, tesno povezani, nepremagljivi, nekateri sošolci so jih z zavidanjem občudovali, večina pa jih je sovražila in se jih bala. Učitelji so jih imenovali grozni kvartet ali strašna četverica. Zec je bil vodja, ki so se mu vsi dobrikali, Erazem strateg, ki je bil z vsem na tekočem in je vedno vlekel vse niti, Fadi pa voljan izvajalec načrtov. Ob robu te trojice je skakljala Mila, se enkrat obrnila tja, drugič drugam, ne da bi se dokončno odločila.

Množice

Vedno in povsod lahko najdemo koga, ki ne spada zraven. Včasih ima kdo drugo barvo las, kdo stanuje v napačni ulici, kdo ne mara sira, kdo je edinec, včasih kdo ne mara rdeče barve, drugi spet ne ptičjega žvrgolenja. Množic, kamor spadamo, množic, kamor ne spadamo, je neskončno in vedno znova si lahko izmišljujejo nova pravila, da množice zmanjšujemo ali povečujemo. Nihče ne spada v vse množice. Pa saj tudi ni treba. A včasih je ne spadati nekam težko, obstajajo

Nejka Omahen Šikonja:

Vihar v meni

Želela si je le, da bi jo končno pustili pri miru. Želela si je plašč nevidnosti, s katerim bi se lahko ogrnila in preživela tistih šest, sedem ur pouka v svojem svetu. Ni bil problem v šoli, v učni snovi, v dolgočasnih učiteljih. Vse to je zmogla prenesti, ker jih je lahko pustila za sabo, takoj ko je zapustila šolske prostore. Bilo je vse ostalo. Sovražni pogledi, večne žaljivke, suvanje, zaničevanje. Ujetost v telesu, ki ga je sovražila, in v duši, ki je bila tako dolgočasna in prazna, da se je je sramovala vsako sekundo svojega življenja. Prezirala je svojo šibkost, a se je ni znala znebiti.

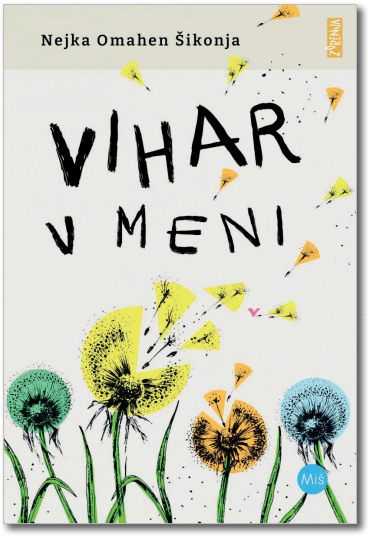

Knjiga mi je bila všeč, saj zelo dobro opisuje mišljenje najstnikov in njihove težave. Priporočam jo mladim in starejšim, saj je kar poučna. **Ocenila bi jo s 4 od 5.** ☺

Aisha Kožar

množice, ki zahtevajo pripadnost in ki nepripadnosti ne odobravajo. Obstajajo ljudje, ki hočejo svoja pravila uveljavljati za vse, ljudje, ki svet vidijo enobarvno in enoplastno. Obstajajo diktatorji, ustrahovalci, nasilneži, podleži. Obstajajo. Tukaj in zdaj.

Izobčenci

Če ne spadaš med tiste s črtastimi nogavicami, to navadno ne boli posebej. Če ne maraš mesa, je morda malo težje, ker kdaj ostaneš lačen. Če si izločen zaradi imena ali poklica svojih staršev, če si izločen zaradi revščine, zaradi barve svoje polti, če si izločen zaradi svoje postave, svojih fizičnih sposobnosti, svoje vere, spolne usmeritve, pa so to navadno razlogi, ki ti povzročajo trajne težave, zagrenjenost, slabo voljo, depresijo. A problem ni v tebi, tako kot ni problem v Niku, niti ni problem v Tjaši, problem je v tistih, ki izločajo. Izobčenec se nikoli ne odloči sam, ampak ga na rob potisnejo drugi.

Knjiga mi je bila zelo, zelo všeč, ker je bila zabavna, malo napeta in še posebej pustolovska. **Ocenila bi jo s čisto petko.**

Zoja Klemenčič

Nik in Tjaša

Ko se Viktorija s svojim spremstvom znaša nad Tjašo, je to za večino sprejemljivo, celo zabavno. Ko Zec, Erazem in Fadi za svoje žrtveno jagnje določijo Nika – in sploh ni pomembno, čemu – saj skupina vedno najde nekoga, je marsikdo vesel, da so izbrali Nika in ne njega. A ko žalitve prerasejo v fizični obračun, ki ga vodja celo posname in objavi, zazvoni nekaj zvončkov. Premalo. Šele nož v razredu zares prinese spremembe. Zveni znano, kajne?! Ko se kaj takega zgodi, vedno sledijo vprašanja – kako se je kaj takega lahko zgodilo pri nas, ali je kdo kaj vedel o tem, zakaj jih ni nihče ustavil? A tudi odgovori so vedno enaki – drugi so bili ustrahovani, strahopetni, brezbrižni, vedeli so vsi in lahko se zgodi kjerkoli. Pogosto se izkaže, da so dogajanje v šoli opazili tudi učitelji in drugi strokovni delavci, pogosto za ukrepanje zmanjka časa, energije, moči.

Knjiga mi je bila zelo všeč, saj je bila zelo realna, obenem pa se me je dotaknila. Na žalost se to dogaja. **Ocenila bi jo z 9 od 10.**

Vida Parditey

Urban, Viktorija, Erika, Anej, Mila, Sara, Fadi, Erazem, Zec

Vsak med njimi je drugačen, tako kot ste drugačni vi vsi. Vsak ima svojo zgodbo, svoje strahove, morda travme. Prav to je tisto osnovno razumevanje sočloveka, osnova, ki bi morala omogočati normalno sporazumevanje in preprečevati nasilje. Ne pustite se ustrahovati, ne pustite, da ustrahujejo druge. Če ne pomaga pogovor med vrstniki, bo morda pomagal pogovor s kakšnim od odraslih, morebiti ne s prvim, morebiti ne z drugim, a tretji ali četrti ali peti bo slišal. Nihče ni na svetu sam. Nihče naj ne bo sam. Pogovarjajmo se.

In če se obrnemo proč, ne izginejo. Če jih ne poskušamo ustaviti, se njihov vpliv širi.

Nagradno vprašanje

Pil podarja 3 izvode knjige Gabi Kreslehner: Nik odide, založbe Miš. Odgovori na nagradno vprašanje in sodeluj v žrebanju!

KAJ STA BILA NIK IN SARA?

Odgovor pošlji **do 28. marca 2023 na PIL, 1536 Ljubljana**, ali na **pil@mkz.si**, s pripisom **Bralni grižljaj**. Odgovoriš lahko tudi na **www.pil.si**. Med prispelimi pravilnimi odgovori bomo **28. marca 2023** izžrebali 3 srečneže in jim podarili po eno knjigo. Več o varstvu osebnih podatkov in pravilih nagradnih iger na **strani 5**.

Knjižna lestvica

Glasuj za knjigo, ki ti je najbolj všeč.

Glasuješ lahko na Pilovi spletni strani **WWW.PIL.SI** ali po e-pošti **PIL@MKZ.SI** in seveda po klasični pošti **PIL, 1536, LJUBLJANA**.

Predlagaš lahko tudi knjigo, ki je še ni na lestvici.

1. **J. K. Rowling:** Harry Potter 7: Svetinje smrti
2. **Rick Riordan:** Junaki Olimpa: Izgubljeni junak
3. **Enid Blyton:** Pet prijateljev: Znova na Kirrinovem otoku
4. **Mark Haddon:** Skrivnostni primer ali kdo je umoril psa
5. **Krister P. Jansson:** Jan Pančur in testeninska zarota

Marčno lestvico je postavilo vaše glasovanje.

Naslednji mesec

Aprila bomo govorili o knjigi

Dino Buzzati:
Slavna medvedja zasedba Sicilije,
Mladinska knjiga 2022

Ti je bila knjiga všeč? Zakaj? Kakšne misli so se ti porajale ob branju? Piši nam!

Mnenje naj bo kratko, nekaj stavkov. Lahko poveš tudi, kakšno oceno si zasluži (ocene od 1 do 5). Odgovor pošlji do **28. marca 2023** na PIL, 1536 Ljubljana, ali na **pil@mkz.si**, s pripisom **PILOVA KNJIGA**. Mnenje lahko deliš z nami na spletnih straneh **WWW.PIL.SI**.

Tri najzanimivejša mnenja bomo objavili in nagradili.

Več o varstvu osebnih podatkov in pravilih nagradnih iger na **strani 5**.

Besedilo: Jolanda Bertole | **Fotografije:** Reuters

ALPSKO SMUČANJE

Marco Odermatt na svetovnem prvenstvu

Meribel in Courchevel v Franciji sta bili prizorišči svetovnega prvenstva v alpskem smučanju. Slovenija je tokrat ostala brez odličja. Najvišji mesti, oba šesto, sta zasedla Ilka Štuhec v smuku in Žan Kranjec v veleslalomu ter paralelnem veleslalomu. Kranjcu je po prvi vožnji veleslaloma na težki ledeni progi kazalo zelo dobro, bil je tretji, na koncu pa je žal tudi na svojem šestem prvenstvu ostal brez svetovnega odličja. Kranjec, olimpijski podprvak, je bil v tej sezoni na stopničkah na treh od šestih veleslalomov za svetovni pokal in je tretji v skupnem seštevku te discipline. Štirinajstdnevno dogajanje je postreglo z nekaj presenečenji, s kolajnami nekaterih smučarjev, ki še nikoli niso stali na stopničkah v svetovnem pokalu. Največ medalj, kar devet, so pobrali Norvežani, največ zlatih, tri, pa je odšlo v Švico. V moški konkurenci je izstopal Švicar Marco Odermatt, ki je zmagal tako v smuku kot veleslalomu. Dvakrat drugi je bil Norvežan Aleksander Aamodt Kilde. Najbolj razburljivo tekmo smo videli v superveleslalomu, na kateri je Norvežana za le eno stotinko ugnal Kanadčan James Crawford. V ženski konkurenci nobena od smučark ni bila na najvišji stopnički več kot enkrat. Pričakovalo se je premoč Mikaele Shiffrin, ki je bila sicer na odru trikrat, a na najvišji stopnički le v veleslalomu. Je pa bil to njen zgodovinski dosežek, saj v tej disciplini še nikoli ni osvojila naslova svetovne prvakinje. Tokrat je osvojila še dve srebrni kolajni, v slalomu in superveleslalomu. Sredi prvenstva se je razšla z dolgoletnim trenerjem. Doslej je osvojila že štirinajst medalj, od tega sedem zlatih. Dvakrat pa je bila tudi olimpijska prvakinja. V tej sezoni je zmagala že enajstkrat, tudi na zlati lisici v Kranjski Gori. Že pred svetovnim prvenstvom je v svetovnem pokalu skoraj izenačila rekord zmag Ingemarja Stenmarka, slavnega Šveda, ki je smučal na slovenskih Elanovih smučeh, in legendarni Šved ji je napovedal celo sto zmag. Prišla je do zmage številka 85. Manjka ji le še ena, da se izenači s Stenmarkom. Ilka Štuhec, sicer dvakratna svetovna prvakinja v smuku, je letos zamenjala smučarskega opremljevalca. Tudi zanjo je bilo to že šesto svetovno prvenstvo. Nanj je prišla s popotnico treh zaporednih stopničk v svetovnem pokalu.

Mikaela Shiffrin je osvojila zlato v veleslalom.

KOLESARSTVO

Tadej Pogačar je začel sezono z zmago. Bil je najboljši na petdnevni dirki po Andaluziji.

Pogačar na tekmi v Andaluziji

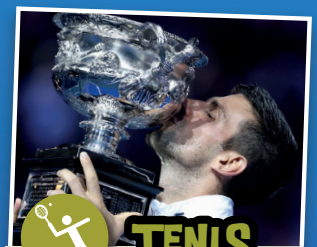

TENIS

Novak Đoković je prišel do dvaindvajsete zmage za Grand Slam, ko je osvojil odprto prvenstvo Avstralije in se s tem izenačil z Rafaelom Nadalom. Desetič v petnajstih letih je postal zmagovalec tega tekmovanja.

NOGOMET

V Ligi prvakov se nadaljuje tekmovanje za osmino finala. Izstopa poraz PSG doma z Bayernom. Začel se je tudi spomladanski del državnega prvenstva. Večni derbi Maribor – Olimpija, tretji v sezoni, je z 2 : 0 dobil Maribor. Na prvih dveh tekmah doslej je Olimpija zasenčila vijolične. Maribor ima zdaj 12 točk zaostanka.

Večni derbi Maribor Olimpija se je tokrat končal z zmago vijoličnih.

SKOKI

Timi med poletom na Kulmu

V času nastajanja te številke je bilo pred vrati eno največjih tekmovanj v zgodovini v Sloveniji, svetovno prvenstvo v nordijskem smučanju s skoki, teki in nordijsko kombinacijo. Glede na uspešno sezono gre pričakovati stopničke v skakalnem taboru. Planica je večkrat pisala zgodovino in številne zgodbe. Tam je človek prvič preletel sto metrov, pa prvič dvesto metrov. Planica bo letos kar dvakrat gostila skakalce, najprej na svetovnem prvenstvu, nato še v finalu svetovnega pokala. Skoki in poleti v dolini pod Poncami so vsako leto praznik skakalcev in navijačev. Rajanje pod Poncami bo tako letos kar dvakrat in skoki prek 220 metrov bodo znova deležni bučnih aplavzov ob tem, ko bo zazvenela ponarodela Planica, Planica. V svetovnem pokalu so naši nizali stopničke. Na Kulmu je na tekmi v poletih najprej Domen Prevc zasedel tretje mesto, dan zatem pa je bil še Timi Zajc stopničko višje. Dan prej je Timi postavil daljavo dneva, skočil kar 243 metrov, le meter manj od rekorda skakalnice, in moral zavirati, da ni poletel praktično že na ravnino. V Willingenu je Anže Lanišek prišel do desetih stopničk v sezoni. Do njih je v istem kraju prišla tudi Ema Klinec. V Rašnovu je Žiga Jelar zasedel drugo mesto, skupaj z Maksimom Bartoljem pa je bil še enkrat drugi na super ekipni tekmi dvojic. Ema Klinec, ki bo v Planici branila naslov svetovne prvakinje na srednji skakalnici, je bila v Hinterzartnu dvakrat druga, to so bile že njene dvajsete stopničke v karieri. Druga je bila tudi v Hinzenbachu, ko sta na odru stali dve Slovenki. Ema je bila druga že šestič letos, Nika Prevc pa je prvič stala na stopničkah na tekmi članskega svetovnega pokala, bila je tretja. Nika je že četrta iz družine Prevc, ki je stopila na stopničke v svetovnem pokalu. Ob bratih Petru, Cenetu in Domnu je zdaj še Nika zakorakala med najboljše. Z mladinskih svetovnih prvenstev ima v dveh letih že sedem medalj, tudi tri zlate. V lanski sezoni je bila najboljša mlada evropska zimska športnica po izboru evropskega olimpijskega komiteja. Letos je prepotovala že veliko sveta. Januarja je tekmovala tudi že na Japonskem, najbolj všeč pa ji je na Norveškem. Je dijakinja tretjega letnika gimnazije Franceta Prešerna v Kranju.

KOŠARKA

Luka Dončić, ki je že na peti tekmi v karieri dal vsaj 50 točk, kar je doslej uspelo le Michaelu Jordanu in LeBronu Jamesu, je pri Dallasu dobil novega soigralca, znanega Kyriea Irvinga. To je zdaj njegov četrti klub. Prvak je bil leta 2016, istega leta pa je z reprezentanco ZDA postal tudi olimpijski prvak. Štirikratni prvak NBA in dvakratni olimpijski prvak LeBron James pa je pri 38 letih postal najboljši strelec vseh časov lige NBA. Doslej je bil to Kareem Abdul-Jabbar, ki je v dolgoletni karieri, ko je osvojil tudi šest prstanov, dosegel 38.387 točk. James ga je presegel po skoraj štiridesetih letih, in ko je dosegel 38.388 točk, so tekmo za nekaj trenutkov ustavili, čestital mu je tudi nekdanji in dolgoletni rekorder. Dončić pa je zaigral tudi na tekmi vseh zvezd.

Kyrie Irving in Luka Dončić zdaj v istem moštvu

BIATLON

Tudi slovenskim biatloncem se na svetovnem prvenstvu ni izšlo po načrtih. V Oberhofu v Nemčiji so dosegli nekaj dobrih uvrstitev, a nobene med prvimi tremi. Briljiral pa je Norvežan Johannes Thingnes Boe, ki je osvojil pet zlatih kolajn. Postal je prvi biatlonec, ki je na enem prvenstvu petkrat osvojil zlato. Na koncu se je njegova zbirka zaustavila pri številki sedem, zlatu je dodal še srebro in bron.

Nagradno vprašanje

Kateri smučar je letos edini dosegel dve zmagi na svetovnem prvenstvu v alpskem smučanju?

Odgovor pošlji do **27. 3. 2023** na **PIL, 1536 Ljubljana**, ali na **pil@mkz.si**, s pripisom **ŠPORT**.
Odgovoriš lahko tudi na **WWW.PIL.SI**.

Med prispelimi pravilnimi odgovori bomo 28. 3. 2023 3 izžrebance nagradili.

Več o varstvu osebnih podatkov in pravilih nagradnih iger na strani 5.

Besedilo: Nika Osredkar | **Fotografija:** arhiv Tea Čeha

TEO ČEH

Teo Čeh je simpatičen fant, ki smo ga spoznali predvsem v drugi sezoni šova Exatlon Slovenija, ujamemo pa ga lahko tudi, ko nastopa z akrobatsko skupino Dunking Devils. Obožuje šport in adrenalin, uživa pa tudi v ustvarjanju videov za TikTok, kjer ima že res lepo število sledilcev. Vemo, da je med njimi tudi veliko pilovcev, zato smo Tea povabili na klepet in izvedeli več o tem, kako trenirajo Dunking Devils, kaj je pogrešal med snemanjem Exatlona, in še o marsičem ...

Živjo! Si danes že bil na trampolinu? 😊
Seveda. Skoraj vsak dan vsaj malo poskačem po trampolinih v WOOP!-u.

Si član legendarnih Dunking Devilsov. Za tiste, ki mogoče še ne vedo – kaj Dunking Devilsi sploh počnete?
Dunking Devilsi počnemo marsikaj. Tista glavna stvar pa je akrobatsko zabijanje na koš. Z različnimi dih jemajočimi skoki s trampolina poskušamo navdušiti množice po svetu. Mislim, da nam to kar dobro uspeva.

Je to tvoja služba?
Ne, moja glavna služba je v WOOP!-u, kjer skrbim za vsebine na družbenih omrežjih in pri tem neizmerno uživam. Nastopanje z Dunking Devilsi pa je češnjica na vrhu torte, saj je občutek, ko stopiš pred množico in jo navdušiš, res izjemen.

Kakšni so vaši treningi?
Treniramo skoraj vsak dan po dve uri. Treningi niso vsak dan isti, ampak imamo določeno, kaj vadimo kateri dan.

Kakšen dan treniramo akrobatiko, potem zabijanje na koš, trampwall, vaje za moč, koordinacijo ... S treningi moramo namreč zajeti vse, kar je potrebno za naše podvige.

Kaj bi svetoval pilovcem, ki se želijo naučiti vražjih trikov, ki jih izvajate Dunking Devilsi?
Pridite pogledat na kakšen naš trening. Vsakega sprejmemo odprtih rok, še več, res smo veseli, če se nam kdo pridruži!

Pilovci smo te spoznali v drugi sezoni Exatlona. Kako je bilo sodelovati v takšnem šovu?
Svojo Exatlon zgodbo težko opišem z besedami. Ko se je lani iz Dominikanske republike vrnila Pina in pripovedovala o svojih izkušnjah, sem si ustvaril nekakšno predstavo, kako je tam, a je bilo v živo še veliko boljše. Šov je kar naporen, ker si odrezan od svojih najbližjih in realnega sveta. Po drugi strani pa živiš otroške sanje, se podiš in tekmuješ na poligonih, ki so res izjemno zabavni. Če bi le lahko, bi izkušnjo takoj ponovil. Res je bilo lepo, spoznal sem ogromno ljudi, pridobil res dobre prijatelje in doživel ogromno stvari, ki jih je res težko ubesediti. Z eno besedo bi rekel: BOLANO!

Tvoja punca Pina ti je pred odhodom v Dominikansko republiko gotovo zaupala kakšen uporaben nasvet. Kaj ti je svetovala?
Od Pine sem dobil veliko uporabnih nasvetov in zanje sem ji res hvaležen. Najpomembnejši nasvet pa je bil, naj na vsakem poligonu uživam, saj nikoli ne vem, kdaj bom na njem zadnjič. Tega sem se držal stoodstotno. Užival sem!

Prejšnjo sezono si za Pino navijal preko TV-ekrana. So bili poligoni v resnici težji ali lažji, kot so bili videti po TV-ju?
V resnici je dosti težje, kot se zdi na ekranu. Doma se ti zdi, da boš poligon z lahkoto pretekel in z levo roko opravil z metanjem na koncu poligona, pa v resnici ni tako. Je pa res, da med sezono pridobiš kondicijo ali vsaj občutek, kako razporejati moči na poligonu, in postane vse skupaj malo lažje.

Kdo bi zmagal, če bi se s Pino pomerila na poligonu? 😉
Na to vprašanje pa ne upam odgovoriti, hehe. 😊 V resnici nimam odgovora. Verjetno bi šlo za zelo izenačen boj. Bi se pa s Pino z veseljem pomeril na poligonu Rumena Podmornica, ki je bil obema najljubši.

Kaj si v Dominikanski republiki najbolj pogrešal?
Poleg svojih najbližjih sem pogrešal »svobodo«. Morda se sliši smešno, ampak tam smo bili stalno pod nadzorom in nikamor nismo smeli, ne da bi komu povedali.

Videti je, da obožuješ adrenalin. Te je sploh česa strah?
Seveda, kot vsakdo imam tudi jaz svoje strahove. Je pa res, da jih poskušam v življenju čim več premagati.

Imaš še kakšno neuresničeno željo, kar se tiče adrenalinskih podvigov?
Imam! To je skok s padalom. Če bo vse po sreči, se mi bo ta želja uresničila poleti. Komaj čakam!

Na TikToku imaš zavidljivo število sledilcev. Zakaj ti je TikTok všeč in kaj ti pomeni ustvarjanje za to platformo?
TikTok je res odlična platforma za izražanje samega sebe oziroma ustvarjanje svojih idej v videu. Zelo rad ustvarjam video vsebine in v vsak video dam delček sebe. Prav tako pa je zabavno spremljati vse vrhunske ustvarjalce na TikToku.

Kakšne spomine imaš na svoja osnovnošolska leta?
Na svoja osnovnošolska leta imam lepe spomine, rad sem hodil v šolo (razen, kadar smo pisali test 😉) in se družil s prijatelji.

Si takrat prebiral revijo Pil?
Sem in to zelo rad. Spomnim se, kako sem komaj čakal, da izide nova številka.

Kdaj si se začel ukvarjati s športom in katerih športov si se loteval kot najstnik?
V osnovni šoli sem treniral odbojko, potem sem v srednji šoli presedlal na dirkanje z motorji, ko pa sem prišel v študijska leta, sem našel svojo strast v akrobatskem zabijanju pri Dunking Devilsih. Sem tip človeka, ki se rad preizkusi v različnih stvareh, zato sem preizkusil že več športnih panog.

Počasi se bliža pomlad. Kateri je tvoj najljubši letni čas in zakaj?
Priznam, da sem imel kot najstnik najraje zimo, saj sem oboževal aktivnosti, povezane s tem letnim časom. Zdaj pa se je to spremenilo in moj najljubši letni čas je postalo poletje, saj je bolj »na komot«. 😊

Kaj sicer še rad počneš v prostem času?
Prosti čas večinoma preživljam športno obarvano, na primer igram košarko s prijatelji ali pa se s Pino odpraviva na kakšen izlet. Občasno pa paše tudi ostati doma in na kavču pogledati kakšen film ali serijo.

Kakšni so tvoji načrti za prihodnost?
Sem človek, ki živi iz dneva v dan. To ne pomeni, da nimam načrtov za prihodnost, se jih pa ne oklepam z vsemi štirimi. Poskušam izkoristiti vsako priložnost, ki se mi ponudi v življenju. Moji največji načrti oz. cilji so uživati življenje, videti čim več sveta, si ustvariti družino in biti dober človek.

Zviteži zmagujejo

Zgodovina je mnogokrat dokazala, da je zvitost ena od lastnosti, ki nam lahko omogoči zmago ali preživetje. Seveda ni nujno, da je ta lastnost vedno pozitivna, v določenih situacijah je tudi negativna. Je pa dejstvo, da pogosto reši tistega, ki je - pravično ali nepravično - v slabšem položaju. Nekaj primerov, kako so zviti ljudje slabo situacijo obrnili v svoj prid, je danes pred nami, še več pa jih lahko ljubitelji zgodovine najdete v knjigi Zgodovina Evrope, ki jo je napisal angleški zgodovinar Norman Davies, in sicer tako, da se osredotočite na zgodbe, napisane v okvirčkih.

Angleški popotnik

Gorski prelaz Sankt Gottard je najkrajši prehod preko osrednjih Alp. Z višino nekaj čez dva tisoč metrov je bil 600 let – 600 poletij, ker se pozimi pač ni hodilo tod čez – glavna prometna povezava med severom in jugom Evrope. Vijugavo pot je bilo nekoč mogoče prehoditi samo s tovornimi mulami, z nosilnicami ali peš. Do leta 1830, ko so omenjeno pot prvič razširili, je bil edini človek, ki je prelaz prepotoval z vozilom na kolesih, Charles Greville. Zviti Anglež je leta 1775 stavil, da mu bo uspelo, in stavo je dobil. Švicarskim gorskim vodnikom je krepko plačal, da so njegovo lahko kočijo vso pot prenesli na ramenih. Ob stavi ni bilo nikjer rečeno, da morajo kolesa drseti po tleh.

Prelaz Sankt Gottard

Angleški upravitelj otoka

Po Napoleonovi smrti leta 1821 v hiši, imenovani Longwood, na Sveti Heleni, otoku, izgubljenem sredi Atlantika,

Hiša Longwood na Sveti Heleni

kjer je živel v izgnanstvu, je obdukcija pokazala, da je nekdanji francoski cesar umrl za rakom na želodcu. Ko so njegovo truplo prepeljali v Francijo, so v koreninah njegovih las odkrili sledove arzenika. S tem je bil sum o umoru, se pravi postopnem zastrupljanju, za katero naj bi bil kriv angleški upravitelj otoka – v hrano naj bi mu primešaval arzenik – potrjen. Angleži so seveda vse zanikali. Odredili so natančen pregled hiše Longwood, ki je pokazal, da je v tapetah na stenah sob, v katerih je bival Napoleon, veliko arzena. V tistih časih so arzenove spojine uporabljali za utrjevanje barvil za tkanine. Tako so se zviti Angleži oprali krivde, za cesarjevo smrt je bilo nenadoma krivo onesnaženo okolje in ne oni.

Madžarski graščak

Ibrahim paša, veliki vezir (kar pomeni nekakšen predsednik vlade) turškega sultana Sulejmana Veličastnega, je leta 1532 vodil ogromno vojsko proti Donaju. Njegovo napredovanje je ustavil

Sultan Sulejman Veličastni

graščak iz madžarskega mesta Köszeg, ki se je v svojem dobro utrjenem gradu postavil po robu 200.000 Turkom z 42 vojaki in 700 oboroženimi kmeti. Po mesecu neuspešnega obleganja se je paša odločil za odločilni napad, a še prej prisegel pri Koranu (sveta knjiga muslimanov, kot naša Biblija), da bo opustil obleganje, če utrdba ne pade do opoldne. Graščak, ki je izvedel za to, se je odlično znašel. Ukazal je zvoniti opoldne eno uro prej in s tem prevaral Turke. Paša je držal svojo obljubo in umaknil vojsko. V spomin na zvijačo v omenjenem mestu še danes zvoni poldne – ob enajstih.

Avstrijski cesar

Jožef II., ki je v Avstriji na prestolu nasledil Marijo Terezijo, gospo, ki je uvedla obvezno šolo, se je rad preoblačil v običajnega plemiča in takšen zahajal med navadne ljudi. Na enem takih izletov ga je neki kmet vprašal, ali morda pozna Jožefa II. Vladar je duhovito odgovoril: *Seveda, pogosto ga brijem.*

Jožef II.

Ob neki priložnosti je vladar zapisal tale ukaz: *Obsoditi, nemogoče pomilostiti.* Ker pa je bil prijazen, duhovit in zvit človek, je svojim podrejenim naročil, da lahko pri tem ukazu vejico v stavku premaknejo na drugo mesto. To so tudi storili in novi ukaz se je glasil: *Obsoditi nemogoče, pomilostiti.*

Minister Talleyrand

Francoski minister

Napoleonov minister Talleyrand ni nikoli pozabil povedati, da pravemu diplomatu beseda da pomeni morda, beseda morda pomeni ne, če pa diplomat reče ne, potem sploh ni diplomat. Nekoč mu je cesar naložil nalogo, da napiše razpravo o carinah. Ko je njegov tajnik prebral razpravo, je priznal, da ne ve, ali je Talleyrand za uvedbo carin ali proti njim. Minister je odgovoril: Če tega iz besedila ne morete razbrati, potem sem razpravo dobro napisal. Res je bil pretkan lisjak, o čemer priča tudi njegov pogovor s prijateljem v času francoske revolucije. Ali veste, kdo zmaguje? ga je vprašal prijatelj. Mi, je odgovoril minister. Kateri mi? To ti bom, dragi prijatelj, povedal jutri. Zvito, kajne?

Francoski časopisi

Kako pomembno se je zvito prilagajati določeni situaciji, pripoveduje naslednja zgodba. Ko je Napoleon pobegnil iz izgnanstva na otoku Elba, se je vrnil v Francijo in se čez celotno državo od juga bližal Parizu. Bolj ko se je bližal glavnemu mestu, bolj so mediji prilagajali svoje mnenje o njem. Poglejmo, kako.

VÉRITÉ, CÉLÉRITÉ. ... DE LA REPUBLIQUE.

JOURNAL DU SOIR,

DES AMIS DE LA LIBERTÉ ET DE L'EGALITÉ,

RÉDIGÉ PAR P. Sablier ET PLUSIEURS ÉCRIVAINS PATRIOTES.

Le prix de chaque numéro vendu séparément à Paris, est de 10 liv. ou de deux sous en numéraire.

Le prix actuel de ce journal pour les deux numéros qui paroissent chaque jour est de DIX LIVRES pour trois mois en numéraire, VINGT LIVRES pour six, et QUARANTE LIVRES pour une année; ou l'équivalent en papier monnoie.

... pour le port ... des journaux, etc. — Message au Directoire relatif à l'augmentation du traitement des employés et des fonctionnaires publics. — Discussion sur les ... naturels. — Formation du conseil de cinq-cents en comité secret concernant le Directoire.

AVIS AUX ABONNÉS.

L'obligation ... les journalistes d'acheter tout en numéraire ou en papier-monnoie au cours, et la nécessité de payer aux auteurs un salaire ... indépendant de ... de l'argent, les ont forcés de quadrupler tout à coup le prix ... des journaux. On sent, néanmoins, qu'il est impossible de faire subir ... ce prix ... aux souscripteurs qui ne contractèrent ... et qu'il faut ... un terme aux ... changemens de ...

Le conseil ordonne l'impression d'un projet relatif aux ... de billets gagnans aux loteries nationales.

Sur le rapport de Garnier (de Saintes), le conseil arrête qu'il sera établi un second tribunal de cassation ... le tribunal du Mont-Blanc.

Camus: Vous avez renvoyé à la commission

Francoski časopis iz Napoleonovih časov

Korziška pošast, pijana krvi, je pobegnila iz kletke.
Samozvanec je dosegel Grenoble.
Bonaparte še vedno napreduje.
Napoleon je vse bližje.
Cesar bo kmalu prišel v Pariz.
Njegovo veličanstvo je že pred pariškimi vrati.

Švicarski vojaki

Nemški cesar Wiljem je v prvi svetovni vojni grozil nevtralni Švici, za katero je vedel, da ima samo 500.000 vojakov. Zanimalo ga je, kaj bodo storili, če jih napade milijon Nemcev. *Vsak naš vojak bo ustrelil dvakrat*, so mu zvito odgovorili iznajdljivi Švicarji. In kaj se je zgodilo? Cesar ni napadel, seveda.

Švicarski gardist

Besedilo: dr. Marko Frelih, Slovenski etnografski muzej
Fotografije: Tomo Jeseničnik, Blaž Verbič, Marko Frelih

Magičnost svetih konj

Daleč v preteklost seže sobivanje človeka in konja. V dolgi zgodovini njunega druženja je konj v nekem trenutku prestopil mejo resničnega sveta in se pognal v galop po neskončnem prostranstvu kraljestva mitov, pravljic in ljudskega izročila. Skrivnost fantastičnih konj in božanskih jezdecev razkriva tudi razstava v Slovenskem etnografskem muzeju.

Pozejdonovi konji

Grški bog Pozejdon je bil gospodar svetovnega vodovja, ki se je po morju prevažal s kočijo, v katero so bili vpreženi vodni konji – hipokampi. Imeli so telo z ribjim repom, plavuti, nekateri med njimi celo krila. V Pozejdonovi lasti so bili tudi vsi kopenski konji, saj je bil zaščitnik vseh konj in jezdecev. Pozejdonov simbol je bil konj. Ljudje so v zahvalo ali s prošnjo za zdravje živali v njegova svetišča prinašali kipce konjičkov. Rimljani so Pozejdona poznali pod imenom Neptun.

Pozejdon

Pegaz in Kentaver

Pegaz

Med gorgonami, gnusnimi bitji grške mitologije, je bila tudi Meduza, ki je zanosila s Pozejdonom. Preden je rodila neznano bitje, jo je ubil Perzej in ji odsekal glavo. V tistem trenutku se je iz njene krvi dvignil krilati konj bele barve – Pegaz. Kot božanska žival je obvladoval nebo in zemljo, zato ga je vrhovni bog Zevs pripeljal na nebesni Olimp. Pegaz je Zevsu nosil gromovite strele.

Pegazov izvir

Kot božanski konj je imel Pegaz poseben dar, da je zaznal mesto, kjer se je pod zemeljsko površino skrival izvir vode s čudodelnimi lastnostmi. V 17. stoletju je nastala izmišljena zgodbica, ki omenja Pegaza, kako je priletel v naše kraje in pri Rogatcu s kopiti izkopal jamo, iz katere je na površje pritekla zdravilna mineralna voda. Zato ima mesto Rogaška Slatina v grbu krilatega Pegaza.

Človeški konj

Hibridna povezava med človekom in konjem je redka. Obstaja nekaj demonskih in božanskih bitij s konjskimi glavami. V stari Grčiji so v neki jami darovali boginji Demetri, ki je imela konjsko glavo. Sicer pa je grški svet poznal nenavaden genetski eksperiment, ko so bogovi človeško telo od pasu navzgor združili s konjskim trupom in nastal je kentaver.

Samorog

Samorog

Ko je grški zdravilec in zgodovinar Ktezij v 4. stoletju pr. Kr. opisoval konju podobno žival iz Indije, so bralci osupnili nad podatkom, da ima na čelu rog, ki je spodaj razširjen in bele barve, na sredini črn, špica pa je rdeča. Takrat ni nihče pomislil, da Ktezij opisuje žival, ki bo za več kot dve tisočletji zaposlila človeško fantazijo. Samorog je fantastično bitje, ki se je pojavilo v neznani dimenziji časa v skrivnostnem raju in v različnih preobrazbah dočakalo digitalno dobo.

koničast zob doseže dolžino tudi do treh metrov. Primer na razstavi je dolg 2,5 metra.

Nebesni jezdeci

Nadnaravne lastnosti konj so se v mitoloških, verskih in pravljičnih predstavah združile tudi z božanskimi in herojskimi jezdeci. Med njimi je zanimiv primer nebesnih jezdecev, ki jih poznajo na Kitajskem. Prisotni so v obliki strešne kritine na slemenu. Jezdeci so oboroženi s sulicami, loki in meči ter se v neskončnem boju borijo proti nevidnim silam, ki bi lahko škodovale objektu in ljudem. Vlogo nebesnih jezdecev je pri nas prevzel petelin, ki ga še marsikje vidimo na vrhu strehe.

Magični rog

Skrivnostnemu rogu samoroga so pripisovali magično moč, saj naj bi po legendi samorog z dotikom roga očistil vsako tekočino in v njej razkrojil strupene snovi. V 16. stoletju so farmacevti in zdravilci vse bolj uporabljali t. i. rog samoroga za zdravilne namene. Nastrgane delce s površine roga so prodajali kot protistrup. In od kod so se nenadoma pojavili rogovi samorogov? Rog je v resnici zob kita narvala, enorožca, ki živi v Arktičnem morju. Spiralno zavit

Strešnik s podobo jezdeca, Kitajska, 16. stol.

FOTOGRAFIRAJ SE S KRILATIM SAMOROGOM v Slovenskem etnografskem muzeju!

Svojo fotografijo **do 31. marca 2023** pošlji na **etnomuz@etno-muzej.si**. Med prejetimi fotografijami bomo izžrebali tri, ki prejmete **družinsko vstopnico za ogled razstave Sveti konji – nebesni jezdeci**.

VABLJENI V SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ NA OGLED RAZSTAVE

SVETI KONJI – NEBESNI JEZDECI

RAZSTAVA JE NA OGLED DO JANUARJA 2024.

100 SEM LET

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ
Metelkova 2 | Ljubljana | www.etno-muzej.si

Teta Justi

Ilustracija: Zvonko Čoh

Ne vem, ali sta za krasno počitniško zimsko vzdušje zaslužna Božiček in dedek Mraz, ki smo jima decembra pisali za vsaj malo snega, ali smo k temu prispevali Geza, sosed Milivoj in jaz, ki smo plesali indijanski ples »klicanja snega«, ali pa se je vas in nas narava končno usmilila. Kakorkoli, bile so počitnice za prste polizat, a z eno napako, ki se itak ponavlja vsako leto. Ja, prekratke so bile. A tu se ne da nič narediti. Toda ne bodimo pogoltni. Še bo lepih počitnic. Zdaj ste nazaj. Knjigo v roke, domače naloge naredite vedno in pravočasno, pri pouku ne dremajte, pomagajte drug drugemu, potrudite se, da si s kakšno slabo oceno ne pokvarite naslednjih počitnic. To pa ne pomeni, da ne smete biti mladostno sproščeni, razigrani, veseli, šegavi, a hkrati spoštljivi in razumevajoči drug do drugega. Skupaj ste močnejši in učinkovitejši, kos boste tudi najbolj zahtevnim izzivom. In ne pozabite. Pomlad trka na vrata. Čustva se bodo prebudila iz zimskega spanja, zaljubljali se boste vsaki dve uri, meglilo se vam bo in srce čudno utripalo. Sliši se zoprno, a verjemite mi, biti zaljubljen je nekaj najbolj čudovitega.

Čavči, vaša Justi

Hej Justi!

Zadnje čase pri sebi opažam ogromne probleme, ampak bom raje izpostavila le res problematične. 1. Všeč mi je en fant, že kar lep čas (eno leto). Problem je v tem, da sem se z njim obsedla. Ko mi ne odgovori na sporočilo, se režem. Res je prvi fant, ki sem ga kdaj objela ali pripeljala domov. Jaz sem tip človeka, ko se na nekoga res zelo hitro navežem. Pomagaj mi, kako naj morda ne bom tako zelo obsedena z njim. 2. Ta mesec sem zamenjala šolo. Učitelji so super, vse je v redu, ampak ne znam se vključiti v družbo. Zelo težko začnem pogovor z novimi ljudmi. 3. Doma imam starše, ki se res pogosto kregajo. Ne morem več poslušati tega vpitja, preklinjanja ipd. Kaj naj naredim? Res upam, da bo pismo objavljeno v Pilu. Če bo, se ti zelo zahvaljujem. Lep pozdrav<3.

Jabolkolover, 13 let in pol

Čavči, ljuba Jabolkolover!

Obsedena z njim? Hja, ne vem, če je to prava beseda. Bi bila morda bolj pravšnja – hudo zaljubljena? Ali pa močno zaljubljena, a brez jasne potrditve, povratne informacije, da je na drugi strani isto. Malo se mučim s tem tvojim pismom, ker si ta hip tudi sama nisem čisto na jasnem, kakšen je dejansko ta vajin odnos. »Prvi fant, ki si ga objela in pripeljala domov.« Ali je to bil samo prijateljski objem in potem klepet ob čaju in učbeniku za zgodovino pri tebi doma ali pa sta ta pravi par, pri čemer tebe samo razjeda strah, da bi ga izgubila, in te že neodgovorjeno sporočilo spravlja v obup? Ali so ta tvoja čustva do njega največja svetovna skrivnost, za katero ne vedo niti svetovno najbolj slovite vohunske službe, kaj šele on, ali pa si samo tako zaljubljena, da te najedata ljubosumje in strah pred izgubo ali razhodom, čeprav nimaš pravega razloga za takšne črne misli? Ti je zdaj bolj jasno, ko pravim, da mi manjkajo nekateri pomembni podatki. To je tako, kot bi vedela, da bom šla v Celje z avtobusom, vem tudi, s katere postaje, sanja pa se mi ne, ob kateri uri. Ni šans, da ga dobim. Ampak v obeh primerih – ti zaljubljena, on tega ne ve, ti pa trpiš in se trpinčiš oziroma oba zaljubljena, le da te je groza slabega konca in spet trpiš – je pot iz zagate ista. Pogovor. In tega pri najboljši volji jaz ne morem opraviti in pravzaprav nihče drug tudi ne. Poigrajmo se s prvo možnostjo. Nikar ne začni obračati oči in se zmrdovati, če ti rečem, da mu nežno, odkrito in z nasmehom ter pogledom v oči povej, da ti je všeč in da ti ta negotovost okrog tega, kaj on čuti, krati spanec, dviga utrip srca in greni življenje. Nočem te slišati, da na ta moj predlog odvrneš: »Raje umrem, kot mu to povem,« saj ti predlagam, da narediš nekaj lepega, da nekomu izpoveš najglobljа iskrena čustva, ne pa, da se zlažeš, da motoviliš in se greš skrivalnice. Če količkaj bereš naš kotiček, veš, da vedno znova pravim – bodimo iskreni, ne bojmo se resnice, zaupajmo vase. Tako boš končno izvedela, koliko je ura, in se ne boš pečala s traparijami, kot so celonočno bedenje, rezanje in špikanje ali celo razna samokaznovanja zgolj zato, ker njegovega odgovora na sporočilo ni. Zdaj pa načrt B, kot bi dejal poštar Geza. Ako pa je mladenič tako srčno ogret zate, kot si ti zanj, potem mu moraš zaupati, da te je strašno strah za vajino zvezo, da ta strah okrepi že prepočasen odziv na tvoja sporočila in naj ti kolikor le more pogosto pokaže, kako veliko mu pomeniš. Da se pa hitro in močno navežeš na nekoga, ni nič groznega. Takšne imam rajši od onih, ki vsako zvezo prej do podrobnosti analizirajo, tehtajo dobre in slabe stvari zveze, preračunavajo, kaj dobim in kaj dam, si vedno pustijo na pol odprta vrata za hitri umik in nikoli ne nosijo svoje duše na dlani. Zato bodi ali pa ostani odkrita, ponudi roko in prijazno besedo drugim, sošolcem, znancem z ulice, pokaži jim, da ti je mar zanje. Verjemi mi, da boš hitro našla prijatelje med novimi sošolci. Odkritost in toplina sta vedno dobrodošla. Da se bo našel kdo, ki morda te tvoje ponudbe ni vreden, je tudi možno, a to mojega

Teti Justi lahko pišete na naslov:
TETA JUSTI PIL,
1536 Ljubljana
pil@mkz.si,
www.pil.si

predloga ne spremeni niti za črko. Žal to pri sprtih in prepirajočih se odraslih po navadi ne pomaga. Kar ti ostane, je, da starše prosiš, naj za božjo voljo svoje razprtije rešujejo drugje in na drugačen, kulturen način. Ni treba, da se ljubita, samo naj svoje težave in nesporazume ne rešujeta vpričo tebe in preko tebe, naj gresta nekam po pomoč in tako ali drugače zaključita to grdo poglavje. Drži se, vse bo OK, ti sporočata tudi poštar Geza in sosed Milivoj. Skupaj smo močnejši!

Draga Justi!

Situacija je takšna. Star sem 13 let in končno imam punco. Glede tega sem res vesel. Vendar globoko v sebi čutim nekako praznino. Že odkar sem star 11, se ves čas sprašujem o svoji spolni usmerjenosti. In čeprav sedaj imam ljubezen, še vedno ne vem, če je to res to, kar želim. Mislim, da sem biseksualec, vendar vseeno ne vem, kaj naj sedaj storim. Prosim, pomagaj!

Pač kr eden, 13 let

Dragi Pač kr eden!

Pri meni pa je situacija naslednja, širok nasmeh se mi je izrisal na licih, ko sem prebrala, da pri trinajstih »končno imaš punco«. Končno? Prijatelj moj, večina tvojih vrstnikov pri tvoji starosti najmanj zardi, ko jim omeniš punco, mnogi se razjezijo, ker to razumejo kot žalitev in zafrkavanje, so pa tudi takšni, ki sploh še ne vedo, kaj pa bi počeli s punco, oziroma se jim punce zdijo nekakšno ne bodi ga treba živo bitje. Ti pa kar – «končno«. Pa ne da vsi okrog tebe že dolgo imajo punce in da si se ti dolgo trudil, da bi se pridružil tej množici. No, ja, časi se spreminjajo, navade najstnikov tudi. Ne tako dolgo nazaj smo se o puncah začeli pogovarjati tako bolj sramežljivo šele pri petnajstih, ob prihodu v srednjo šolo. Kakorkoli že, sem vesela zate. Ker pa hudič nikoli ne spi in je življenje, kot bi dejal poštar Geza, brez kakršnih koli problemov že velik luksuz, imaš tudi ti nekaj, kar ti kravžlja živčke in grbanči čelo. A brez panike, bili smo kos tudi hujšim težavam in življenjskim izzivom. Tako ti povem: nisi ne prvi in tudi zadnji ne boš, ki ga muči vprašanje spolne identitete ali spolne usmerjenosti. Vem, da se bodo oglasili takšni, ki znajo reči, da je to zgolj modna izmišljotina, da se pred tridesetimi leti najstniki niso ukvarjali s takšnimi »traparijami« in da fantje so fantje, punce pa punce in pika. Ne verjamem, da se pred nekaj desetletji fantje in punce niso ukvarjali s takšnimi občutki, vprašanji in negotovostmi. Samo takrat družba za takšne težave ni imela posluha oziroma razumevanja. A ne pozabimo, takrat niso obstajali ne homoseksualnost, ne bulimija, ne vrstniško nasilje, pa zdaj vsi vemo, da to ni res. Bilo je tega kar nekaj, le govorilo se ni o tem, skrivalo se je. Danes o tem svobodno govorimo, več je strp-

Dragi moji, sem si rekla. Le zakaj bi vedno gledali, kako smo videti moja malenkost, poštar Geza, sosed Milivoj, Mihec iz sosednjega bloka in drugi? Nedavno tega sem brskala po podstrešju in našla svoje risbe, ko sem bila še prepričana, da bom velika umetnica. In zdele so se mi zelo ljubke. Pa sem pomislila. Kaj, ko bi moji pilovčki iz našega kotička videli, kako je mala Justi, pa malo večja in velika Justi včasih ustvarjala? No, tokrat naj bo to risba, ko sem izgubila prvi zobek. Drugič pa kaj drugega.

nosti, čeprav še vedno ne manjka tistih, ki se ob omembi istospolnosti ali zamenjavi spola držijo za glavo, težko dihajo in obračajo oči k nebu. Je pa tudi res, da je treba dati času čas in ne prehitevati pri dokončni oceni, kaj kdo je in kaj bo. Najstniki se kar nekaj let razvijajo, oblikujejo, iščejo. Zato se je treba stvari lotiti kot v šahu. Postopoma, brez preskakovanja potez, potrpežljivo. Povem ti, da kar nekaj otrok mojih prijateljev več let ni vedelo, kaj so in kam gredo. Prepričani, da niso fant, ampak punca, prepričani, da so istospolno usmerjeni, pa se je na koncu najstništva izkazalo, da je šlo zgolj za vrtinčenje hormonov, čustev, občutkov, kar je sestavni del odraščanja. In tudi ti si se ujel v ta vrtinec. Zato mirno počakajmo, da se ta zmeda malce umiri. Pomembno je, da ti nimaš slabe vesti, kajti s teboj ni čisto nič narobe. In pomembno je, da tega ne skrivaš, ne tiščiš v sebi, ker ti bo koža kmalu pretesna. Takšnih stvari se pač ne da zatlačiti v neki predal, odmisliti. Ne da se zapreti oči, šteti do deset in stiska bo izginila. Zato tudi pogovor s šolskim psihologom oziroma svetovalcem, svetovalko, ni odveč. Dve glavi vesta več kot ena. Po pravici povedano, tudi mene zanima, kaj poreče. Ali sva podobnega mnenja, ali podobno razmišljava glede rešitev? Če ti ne bo odveč, napiši mi kakšno pisemce tudi o tem. Lepo se imej. Lep pozdrav tudi tvoji punci.

Ojla Justi,

super si, res dobro pomagaš, pa sem se ti odločila pisati. 1. Zelo veliko se lažem, oz. se sprenevedam. Ne vem, kako naj neham. 2. Zelooo hitro postanem ljubosumna na svojo bff, če se druži s kom drugim. Kar sovražim pri sebi. 3. Nimam telefona in sem tko ful čudna, čeprou me majo za popularno po izgledu, sam ker nimam telefona, sem čudna.

Princess of lies, 13,5 let

Ojla, draga Princess of lies!

Vidim, da sama zelo dobro veš, da to, kar počneš, ni prav. Ne sprenevedaš se in svojega početja ne zavijaš v celofan, v nekakšne zelo priročne in vedno uporabne puhlice, kot so – saj se ne zlažem, ampak ne povem cele resnice, zamolčim kakšno podrobnost, ne spomnim se vsega, malce mi je ušlo ... In to je dobro, zelo dobro. Drugo: to, da si mi pisala in odkrito priznala svoj »greh«, je dokaz, da se ti ni treba vedno lagati, da se ne bojiš in ti ni nerodno o tem spregovoriti vsaj z nekom neznanim, kot sem hočeš nočeš jaz, pa čeprav se pogosto družimo v našem kotičku. Zato lahko upravičeno sklepamo, da niso vse ladje potopljene in vsi upi, da se tega znebiš, izgubljeni. Torej, upanje je. Zakaj pa se zlažemo, ali pa resnico povemo »nekoliko drugače«, je več razlogov. Po moje sta dva najpomembnejša, naša strokovna ekipa, poštar Geza, sosed Milivoj, vnukinja Anja in Mihec iz sosednjega bloka in Šnofi, pa se s tem strinja. Gre za po eni strani skrivanje napak, nerodnosti, neumnosti, ki jih naredimo, saj nam je nerodno, ko se nam kaj takšnega pripeti, in to potem radi skrijemo. Po drugi strani pa je to poskus, da se v družbi, pred prijatelji, sošolci, znanci prikažemo v veliko boljši luči, kot dejansko smo. Na laži in izmišljotinah ustvarjamo za druge nekakšno sliko o sebi, za kakršno mislimo, da nam bo prinesla več spoštovanja, občudovanja, pohval, morda celo zavisti. Nihče, verjemi mi, ni vesel, če naredi kakšno traparijo, pozabi napisati domačo nalogo, razbije krožnik, pomotoma odnese sošolcu učbenik ... Ampak neprijetne in nevšečne stvari se vsem nam dogajajo, vsakodnevno, s tem moramo živeti. Ne pomeni, da se z njimi sprijaznimo in da nam ni treba narediti kar največ, da jih preprečimo, se jim izognemo. Če pa se zgodijo, lahko vse skupaj malo obrnemo na humorno plat. Geza je mojster v tem. Oni dan je padel s kolesa. Lahko bi zanikal, se zlagal, se poskušal prikazati v lepi luči, ne pa kot nerodnež, in je samo rekel, da ni padel, ampak »kolo je šlo po svoje, on pa da strašno rad hodi po kolenih, češ, da je to zdravo za hrbtenico«. Potem se je nasmejal, povedal, da se mu je vrečka s solato na krmilu zapletla v kolo, kar bi lahko predvidel, in da je telebnil po lastni neumnosti. Ko povemo po resnici, se opravičimo, napovemo sebi in drugim, da se bomo drugič bolj potrudili, da bomo škodo popravili. S takšnim načinom bomo v očeh drugih samo zrasli, pridobili si bomo spoštovanje, ker pokažemo, da smo kos neprijetnim dogodkom, da se jih ne sramujemo, ampak jih rešujemo. Pokažemo tudi spoštovanje do drugih, ker jih ne zavajamo. Nič drugače ni, če lažemo in si izmišljujemo zato, da bi bili nekaj posebnega, boljšega, drugačnega. To je tvegana igra na kratek rok, ki se nikoli ne izteče dobro. Sošolka Milka, mislim, da v osmem razredu, se je sila rada postavljala s potovanji s starši po tujini, Pariz, London, Praga ... Ne rečem, da je nismo poslušali z odprtimi usti, in ne rečem, da ji nismo zavidali, dokler po dobrem letu dni neka moja znanka iz ulice ni dejala, da je Milko, za katero smo bili prepričani, tako nam je vsaj povedala, da je na 14-dnevnem potovanju po Egiptu, videla pri babici v Kočevju, kjer je pasla krave. Ugleda je bilo konec, lepa slika je postala grda. Mnoge sošolke so si jo privoščile, meni se je smilila, saj je še dolgo časa niso klicali drugače kot Milka lažnivka. Dolgo časa je bila osamljena, verjeli ji niso, tudi če je povedala stoodstotno resnico. Saj ti ne bom povedala nič novega, če ti omenim modrost, da ima laž kratke noge. Nemogoče je ves čas lagati, prej ali slej se hiša iz kart podre, vsa slava in spoštovanje v hipu zbledita, ostane samo grenak okus. Pa je to tisto, kar potrebuješ v življenju? Priljubljen si lahko, če si iskren, sproščen, nasmejan, odkrit, sočuten, pripravljen pomagati. In zdaj je trenutek, ko boš obrnila nov list v knjigi in začela živeti odkrito in iskreno življenje. Škoda bi se bilo za nekaj trenutkov bleščic in slave, zgrajenih na laži, znajti v neprijetnem položaju osamljenosti in postati tarča posmeha. Tudi ti se boš bolje počutila, ker se boš znebila strahu, da bo razkrito tvoje lažno življenje. Ne boj se svojih šibkih točk, ne skrivaj jih. Ne pozabi, nihče ni popoln, tudi tisti ne, ki so videti takšni.

Odgovarja: **dr. Nina Prešeren**

Imam vprašanje

in me res zanima! Ko sem recimo v šoli, me zmeraj pri slovenščini boli glava in potem še cel dan naprej! Mi lahko prosim svetujete, kaj bi to lahko bilo! Me pa še nekaj zanima: imam že menstruacijo in se vedno počutim zelo slabo in imam vrtoglavice pa še trebuh me zelo boli. Ali je to normalno ali ne pri moji starosti? Oprostite za dolgo pismo in upam, da mi odgovorite, ker me res skrbi! Hvala!

Nogica marogica, 12 let

Hej!

Glavoboli so tako kot pri odraslih tudi pri otrocih kar pogost problem. Lahko gre za tenzijske glavobole (topa, stiskajoča bolečina, kot trak okoli glave) ali migrenske glavobole (utripajoča, običajno enostranska bolečina, ki jo lahko spremljajo tudi slabost, bruhanje, občutljivost za svetlobo in določeni vizualni/slušni pojavi, ki jih imenujemo avra). Migrenski glavoboli sicer običajno nastopijo malo kasneje, v adolescenci, se pa lahko začenjajo pojavljati tudi prej. Pogostejši so pri ženskah oz. dekletih in velikokrat gensko pogojeni (pojavljajo se v družinah). Tako migrene kot tenzijske glavobole lahko sprožajo dejavniki, kot so stres, hormonske spremembe (npr. menstruacija), pomanjkanje spanja, pretirana telesna dejavnost ali čezmerno izpostavljanje soncu, dehidracija, določena hrana (npr. čokolada), glasen hrup ali močna svetloba. Pri otrocih so pogost vzrok za glavobole tudi težave z vidom (slab vid in zaradi tega konstantno napenjanje oči, zlasti v šoli, ko gledaš na tablo, ali doma pri branju ali gledanju televizije), slaba drža oz. težave z vratom (v tem primeru so glavoboli locirani bolj v zatilju ali zadnjem delu glave) in psihične težave (glavobol je lahko eden od telesnih simptomov depresije, lahko pa gre v ozadju za neke travme iz otroštva, psihično ali fizično zlorabo ipd.) V zelo redkih primerih, ko so pridružene še druge težave (vročina, trd vrat, močno bruhanje, dvojna slika ali izpadi vidnega polja, mišična oslabelost okončin, mravljinčenje itd.), pa gre lahko tudi za kaj bolj nevarnega (vnetje centralnega živčevja, tumorji, nevrološke bolezni itd.). To so nujna stanja, ki zahtevajo takojšen obisk pri zdravniku in čimprejšnje ukrepanje.

Kaj točno povzroča tvoje težave, zgolj po napisanem težko rečem. Ti morda šola (in sploh slovenščina?) povzroča stres? Imaš v šoli ali s sošolci kake težave? Morda slabše vidiš in tega ne želiš nikomur priznati, ker ne želiš nositi očal? Imaš slabo držo in te boli vrat? Morda uživaš premalo tekočin? Si tudi bolj žalostna/utrujena/brez energije? Za razjasnitev in boljše razumevanje tvojih glavobolov ti svetujem obisk in pogovor s svojim zdravnikom oz. pediatrom.

Slabo počutje in (krčevite) bolečine v trebuhu so žal kar pogosti spremljevalci menstruacije. Če so menstruacije dolge in zelo močne, lahko pride tudi do slabokrvnosti, ki se kaže s hitrejšo utrujenostjo, omoticami, vrtoglavicami, bledico ipd. Takrat je dobro preveriti kri v laboratoriju (določitev hemoglobina in zalog železa) in po potrebi začeti zdravljenje slabokrvnosti z nadomeščanjem železa.

Hej,

si najboljša zdravnica. Nekaj me zanima: stara sem trinajst let in imam le 38 kg. Jem vse, tudi sladkarije, raznovrstno hrano. In tudi gibljem se dovolj, saj imam trikrat na teden trening in sicer ples. Ali je to kaj narobe, če imam tako malo kg?

Žabica Regica, 13 let

Živijo!

Za boljšo oceno tvoje (pre)suhosti bi potrebovala še podatek o tvoji višini, da bi lahko izračunala tvoj ITM in nato preverila, na kateri percentili oz. krivulji ITM za dekleta tvoje starosti si. Če primerjam tabele oz. krivulje zgolj za težo, je povprečna teža (50. percentila) deklet pri 12-ih letih 46 kg, pri teži 38 kg pa si malo nad 10. percentilo. To pomeni, da je cca 10 % deklet tvoje starosti še lažjih in je tako tvoja teža še povsem normalna.

Hi,

pišem ti prvič in kar sem do zdej prebrala, si res super zdravnica! Imam nekaj problemov: 1. Kakšen mesec nazaj sem imela trebušno virozo in sem bruhala. Zdaj mi je še vedno zelo pogosto popoldne ali zvečer slabo, pa tudi jesti ne morem veliko (čeprav bi še kako rada) 2. Stara sem 12 let in še vedno nimam menstruacije. Je to normalno? Pač moja BFF jo ma že kako leto, jaz je pa še vedno nisem dobila in me malo skrbi. 3. Skoraj vsak večer ne morem zaspati (včasih tudi, ker mi je slabo), po navadi pa kr tk se uležem dol in enostavno ne morem zaspati. Prosim pomagaj! In hvala že vnaprej.

Evica, 12 let

Oj!

Bolečine v zgornjem delu trebuha, slabosti (in tudi občasno bruhanje) in slab apetit so značilni simptomi vnetja želodčne sluznice oz. gastritisa. Če so tem težavam pridruženi še zgaga, spahovanje, zadah in/ali kisel/grenak občutek v ustih, govorimo o želodčnem refluksu oz. GERB-u, kjer gre za dviganje kisle želodčne vsebine iz želodca po požiralniku proti ustni votlini. Neka (recimo virusna) okužba prebavil lahko sproži gastritis, ki lahko traja še tudi po tem, ko drugi simptomi okužbe (vročina, bruhanje, driska itd.) že izzvenijo. Je pa treba tu ločiti, kaj je vzrok in kaj posledica. Hujše kronično vnetje želodčne sluznice (oz. sluznice dvanajstnika) ali celo razjeda na sluznici (ki nastane kot posledica vnetja) namreč tudi lahko povzroča bolečine v trebuhu in bruhanje, a poteka običajno brez vročine, bolečin v mišicah in prehladnih znakov, driske.

Vzroki za kronično vnetje so lahko okužba z bakterijo Helicobacter pylori, neustrezna prehrana, čezmerno izločanje želodčnega soka, čezmerno jemanje zdravil proti bolečinam, čezmerno uživanje alkohola in/ali kave, kajenje itd.

Za zdravljenje gastritisa v prvi fazi svetujemo želodčno dieto (navodila zanjo dobiš na internetu) in nekajtedensko kuro z zdravili – inhibitorji protonske črpalke (te v manjši dozi lahko kupiš v lekarni, za večje odmerke pa je potreben recept zdravnika). Običajno ta zdravila jemljemo zjutraj, na tešče, lahko pa tudi zvečer (če so simptomi bolj izraziti ponoči). Če ne pride do izboljšanja, je potreben obisk pri zdravniku in dodatne preiskave.

Da pri dvanajstih letih še nimaš menstruacije, ni čisto nič neobičajnega. Menstruacija se lahko pojavi kadarkoli med 10. in 16. letom, pri enih pač prej, pri drugih kasneje.

Težave pri uspavanju (zlasti pri otrocih) so največkrat posledica stresa ali tesnobe, nerednega ritma spanja, pretiranih aktivnosti tik pred spanjem, v zadnjih letih pa tudi prevelike uporabe naprav (telefonov/tablic/računalnikov), ki so vir t. i. modre svetlobe, ki čezmerno vzdraži živčevje in na ta način onemogoča spanec (še zlasti, če te naprave uporabljamo tik pred spanjem).

Za lažje uspavanje in boljše vzdrževanje spanja tako svetujem t. i. higieno spanja (spat gremo v vedno isti, miren, tih in temen prostor, ob približno isti uri) ter izogibanje večjim obrokom, intenzivnejši fizični aktivnosti in uporabi zaslonov vsaj dve uri pred odhodom v posteljo. Nekaterim pomaga tudi meditacija, pomirjujoča glasba ali zvoki (npr. valovanje morja) ali pa razne dihalne tehnike sproščanja.

Sicer obstajajo tudi zdravila, ki pomagajo zaspati (imenujemo jih uspavala in jih dobimo zgolj na recept), a ta za uporabo pri otrocih oz. mladostnikih zaradi stranskih učinkov in velikega tveganja zasvojenosti po že relativno kratkotrajni uporabi niso primerna (tudi pri odraslih jih uporabljamo le izjemoma in samo za kratek čas).

Zdravnici Nini lahko pišete na naslov:

IZ ORDINACIJE
PIL, 1536 Ljubljana
pil@mkz.si
www.pil.si

Besedilo: V. F. | **Fotografije:** Bershka, Tally Weijl, H&M, New Yorker

Diši po ...

H&M, hlače z naramnicami
21,62 €

H&M, srajca
6,99 €

Deichman, nahrbtnik
29,99 €

H&M, obleka
34,00 €

V zraku je pomlad, sonce je že močnejše, dnevi so daljši, ptiči so že bolj glasni in topleje je. Počasi bomo pospravili zimska oblačila in čas je, da se ozremo, kaj nam prinaša pomladna moda. Za dekleta so letos prevladujoče t. i. sladoledne barve, svetlo modra, roza, svetlo lila, bela, svetlo zelena in rumena. Tudi to zimo so na policah trgovin kraljevale vijolične in zelene barve, pomlad pa prinaša bolj svetle odtenke teh barv. Najdemo pa tudi močno rdeče ali temno rjave barve, te ne gredo nikoli iz mode. Kroji so široki ali pa čisto oprijeti, kakor je komu bolj všeč.

New Yorker,
majica z izrezom
6,41 €

New Yorker,
elastika za lase
2,31 €

H&M, široka srajca
24,72 €

Tally Weijl,
džins široke hlače
39,99 €

Deichman, torbica
19,99 €

H&M, hlače
21,62 €

Deichman, superge
24,99 €

Deichman,
superge Skechers
54,99 €

... pomladi

H&M, majica
19,99 €

Deichmann, superge
14,99 €

Deichmann, čevlji
24,99 €

Bershka, črtasta srajca
19,99 €

Fantovska moda ni tako pastelna kot dekliška. Je pa tudi precej zelenih in vijoličnih kosov oblačil, sicer pa se najdejo vse barve. Modne so tudi pisane majice, srajce in hlače. Pomladna moda je drznejša, zato kar pogumno z izbiro oblačil. Jopiči so lahko pisani ali enobarvni, hlače pa ozke ali široke z žepi. V pomlad pa vas bodo pospremili lahni in udobni čevlji ali stare dobre superge!

Bershka, jakna
39,99 €

H&M,
jopica s kapuco
29,99 €

H&M,
športna kapa
12,99 €

H&M, jopič
29,99 €

H&M, hlače
34,99 €

H&M,
oprijete kavbojke
39,99 €

New Yorker,
nahrbtnik
40,25 €

Vir: Urška Fartelj, 220 stopinj poševno, Mladinska knjiga Založba

Gospa Malina – malinova tortica brez moke

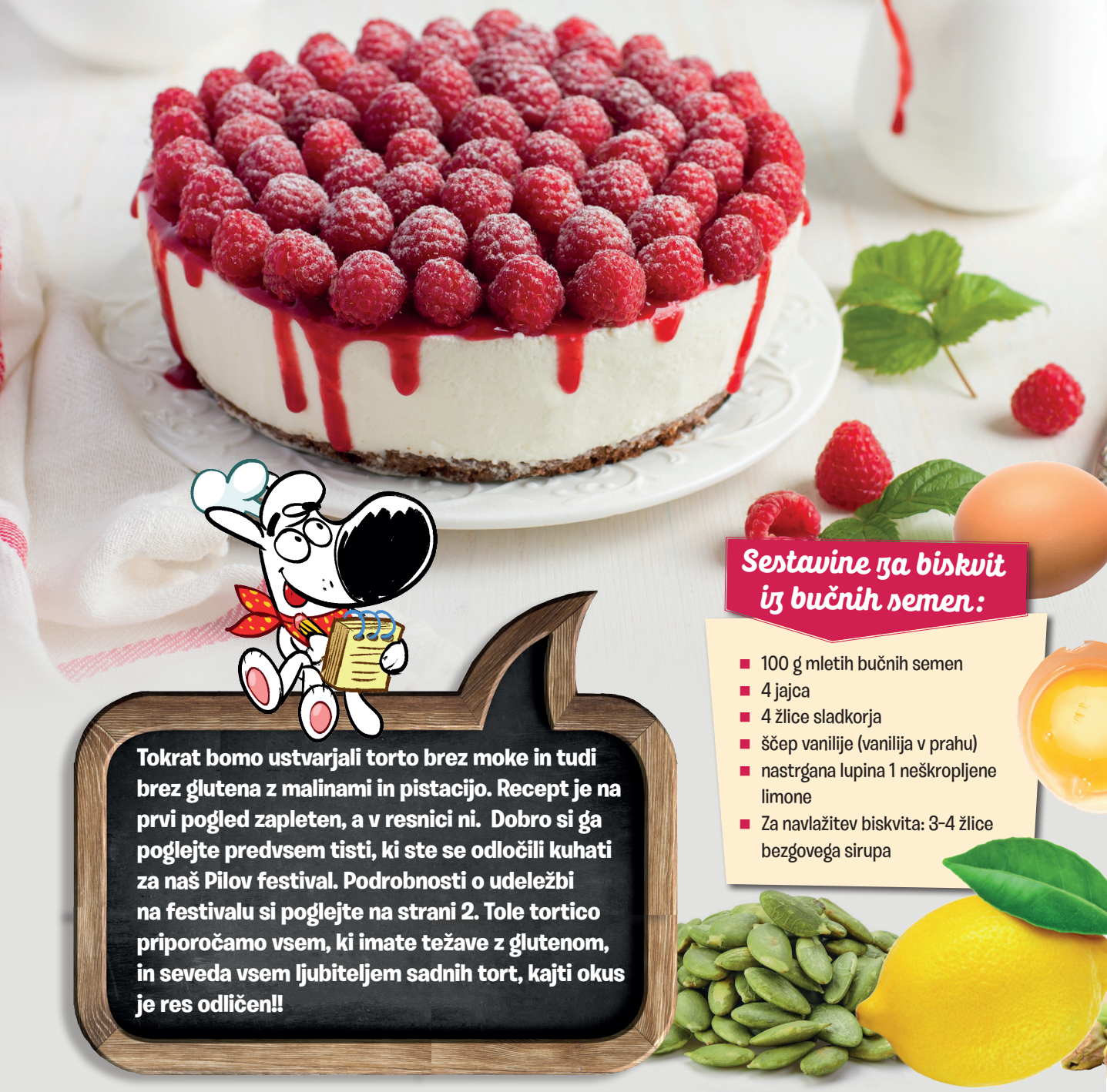

Tokrat bomo ustvarjali torto brez moke in tudi brez glutena z malinami in pistacijo. Recept je na prvi pogled zapleten, a v resnici ni. Dobro si ga poglejte predvsem tisti, ki ste se odločili kuhati za naš Pilov festival. Podrobnosti o udeležbi na festivalu si poglejte na strani 2. Tole tortico priporočamo vsem, ki imate težave z glutenom, in seveda vsem ljubiteljem sadnih tort, kajti okus je res odličen!!

Sestavine za biskvit iz bučnih semen:

- 100 g mletih bučnih semen
- 4 jajca
- 4 žlice sladkorja
- ščep vanilije (vanilija v prahu)
- nastrgana lupina 1 neškropljene limone
- Za navlažitev biskvita: 3-4 žlice bezgovega sirupa

Postopek

1. Rumenjakom dodamo 4 žlice sladkorja in jih z mešalnikom zmešamo v puhasto kremo. Za to bo potrebno vsaj 5–7-minutno stepanje. Nato dodamo vanilijo, nastrgano limonino lupino in zmleta bučna semena. Semena lahko zmeljemo v multipraktiku. Na koncu z lopatko previdno vmešamo sneg iz beljakov.

2. Na papir za peko narišemo krog in vanj nanesemo maso za biskvit do 1,5 cm debeline. Lahko si pomagamo tudi z obodom pekača.

3. Biskvit pečemo na 180 stopinj Celzija cca 8–10 minut. Odvisno od pečice, seveda. Biskvit mora ostati mehak, ne smemo ga izsušiti. Po strukturi je zelo podoben biskvitu za rulado.

4. Biskvit ohladimo in navlažimo z nekaj žlicami domačega bezgovega sirupa. Kamorkoli boste dodali bezgov sirup, bo ta okuse samo še ojačal in jih povzdignil.

5. Pri pripravi kreme najprej stepemo sladko smetano, ki smo ji dodali žlico sladkorja. Zmanjšamo hitrost mešalnika na najnižjo in smetani po žlicah dodajamo sir maskarpone. Na koncu vmešamo še vanilijo, stopljeno belo čokolado in bezgov sirup.

6. Za kremo ne potrebujemo nobenega kremfixa ali želatine, ker bo za vezavo poskrbela čokolada. Zato kremo takoj postavimo za kakšnih 20 minut v hladilnik, da se strdi.

7. Okrog biskvita nastavimo obod pekača in po navlaženem biskvitu razporedimo polovico malin.

8. Na maline nanesemo 3/4 kreme in vse skupaj damo v hladilnik za cca 20 minut, da se krema spoji s sadjem in biskvitom.

9. Odstranimo obod pekača, z nekaj kreme premažemo rob biskvita in torto posipamo z vseh strani s pistacijo, ki smo jo sesekljali v sekljalniku.

10. S preostankom kreme napolnimo vrečko, dodamo 3–5 z vilicami dobro pretlačenih malin ter z vsebino okrasimo vrh tortice.

11. S preostankom malin okrasimo tortico. Za dodatno svežino uporabimo meto.

Sestavine za kremo:

- 500 g sira mascarpone (ohlajenega)
- dcl sladke smetane za stepanje (ohlajene)
- žlica sladkorja
- 1/2 žličke vanilije v prahu
- 100 g stopljene bele čokolade
- 2-3 žlice bezgovega sirupa
- 200 g malin
- 100 g nesoljenih pistacij

Pripravila: Flicka | **Slikovno gradivo:** Shutterstock

POMLADNA IZPOLNJEVANKA

V vodoravna polja vpiši ustrezne besede. Na belih poljih od zgoraj navzdol prebereš končno rešitev.

1. Pernate živali, ki na pomlad priletijo iz daljnih krajev.
2. Nebesno telo, ki sveti.
3. Žival, ki zimo predremlje v brlogu, na pomlad pa se brundajoč odpravi iskat hrano.
4. Žuželka, ki ima dva para pisano obarvanih kril.
5. Ptice, ki se spomladi vrnejo iz južnih krajev.
6. Rastlina z vijoličastimi cvetovi, podobna pomladanskemu žafranu.
7. Rastlina z rumenimi cvetovi, na katere lahko piskamo.
8. Travniška rastlina z belimi cvetovi.
9. Črna ptica z rdečo liso na glavi, ki trka po deblu.
10. Rastlina z rumenimi cvetovi, ki jo nekateri nabirajo tudi za solato.
11. Rastlina, za katero pravimo, da je znanilec pomladi.

PIL, mesečnik, marec 2023, letnik 75, Mladinska knjiga Založba, d. d., Slovenska 29, Ljubljana.
Predsednica uprave: Simona Mele. Odgovorna urednica: Jana Zirkelbach.
Urednica Vesele šole: Sabina Tamše Kozovinc, tel.: 01 241 3099. Oblikovna zasnova: Simon Kajtna. Oblikovanje in likovno-tehnično urejanje: Simon Kajtna. Lektorica: Vera Jakopič. Naslov uredništva: Slovenska 29, 1000 Ljubljana, ali PIL, 1536 Ljubljana, tel.: 01 241 32 20, faks: 01 425 28 36. Cena ene številke v prosti prodaji je 6,65 €. Cena za individualne naročnike je 5,65 €, za naročnike v šoli 5,32 €. Poštnina in DDV sta vključena v ceno. Naročnina se poravnava v treh obrokih. Odpovedi sprejemamo pisno, in sicer za naslednje obračunsko obdobje. Celoletna naročnina za tujino je 109,20 € in se poravna vnaprej.
Za neporavnane obveznosti zaračunavamo zakonsko določene zamudne obresti. Na leto izide 11 številk, od teh je ena – poletna – obsežnejša in ima višjo ceno.
Naročanje revij: Mladinska knjiga Založba, d. d., Služba oskrbe kupcev, Slovenska 29, 1536 Ljubljana, tel.: 080 11 08, med 7. in 17. uro. Naročanje revij po internetu: www.mladinska-knjiga.si/revije. Vodja sektorja Prodaja in promocija izobraževalnih vsebin: Gregor Medved. Vodja oglasnega trženja: Martina Dolgan, tel.: 01 307 80 08. internet: www.mladinska-knjiga.si/o-skupini/trzenje-oglasnega-prostora. ISSN: 0353-7625.Tisk: SALOMON d.o.o., Ljubljana. Nenaročenih rokopisov, risb in fotografij ne vračamo. Elektronska pošta: pil@mladinska-knjiga.si. Za oglase in oglasne priloge je odgovorna Martina Dolgan. Prispevkov, objavljenih v reviji PIL, ni dovoljeno kakor koli reproducirati brez pisnega dovoljenja uredništva. Tiskana naklada: 11.500 izvodov.

Fotografija: Shutterstock
Ilustracija: Matej de Cecco

Cicido Cici zakavrnik CiciBAN mojplanet PIL GEA

MREŽA

V mreži se skriva 11 besed oziroma besednih zvez, ki običajno vsakega spravijo v dobro voljo (pozor, živali ne štejejo mednje). Išči jih vodoravno, navpično ali po diagonali, tudi od zadaj naprej v vseh smereh. Posamezna črka je lahko del več besed oziroma besednih zvez. Iz devetih nepovezanih črk dobiš datum, ko ti ne bo nihče zameril drobnih laži.

E	K	I	N	Z	A	R	P	P
J	R	A	Č	E	R	S	O	V
L	O	I	A	I	Z	L	E	T
E	C	I	N	T	I	Č	O	P
S	E	P	R	R	Š	A	L	A
E	N	I	A	A	G	A	M	Z
V	A	D	O	B	R	A	L	
H	E	M	S	E	C	N	O	S

KEČAP

Dva paradižnika gresta po cesti in enega povozi avto. Pa mu reče prvi: »No, kečap, greva dalje!«

Pilovec

UGRIZ

Srečata se dve kači in ena vpraša drugo: »Ali sva strupeni?« Druga odgovori: »Ne. Zakaj?« Prva: »Ker sem se ugriznila v jezik

Adri, 10 let

KOKOŠ

Aljaž vpraša očeta: »Ali so vse kokoši črne barve?« Oče odgovori: »Ne, nekatere so rjave, druge bele, sive …« Aljaž: »Kaj pa kokoš v pečici?«

Mojca, 11 let

VEŠ ZA DOBRO ŠALO?

Zaupaj nam jo na Pilovi spletni strani **www.pil.si** v rubriki **Povej vic!**, da se bomo vsi valjali od smeha! **In ne pozabi preveriti, ali je objavljena v Pilu!**

SUDOKU

Sudoku je logična sestavljanka s številkami. Mrežo sestavlja devet kvadratov s po 3 x 3 polji. Namen igre je, da mrežo zapolniš s številkami od 1 do 9. Nekaj številk je v mrežo že vpisanih. Prazna polja moraš zapolniti tako, da se v vsakem kvadratu, vrstici in stolpcu vsaka številka pojavi samo enkrat.

	8			9		6	5	4
	6			5		3	7	8
7	4				3	2		
	2				1	9		
				3	6	7		5
3	5	1			7	8	2	
4				2	5			
2	7		4		8		3	
5	1	8		7	9		6	

Vir: Sudoku, Velika knjiga logičnih ugank, Mladinska knjiga Založba

RAZLIKE

Sliki se razlikujeta v petih podrobnostih. Jih najdeš?

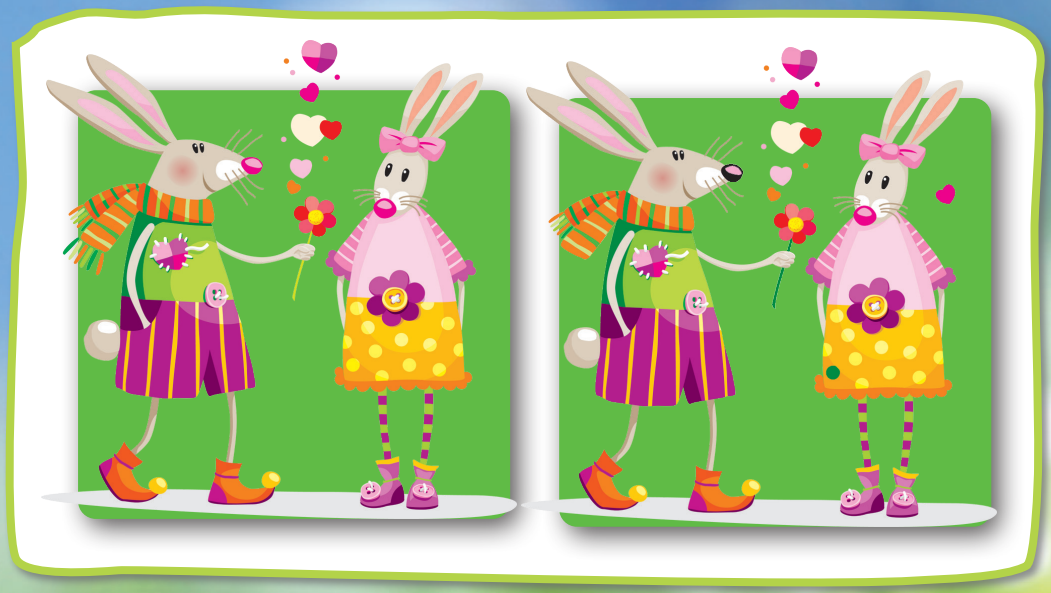

KAKURO

Tudi kakuro je številska telovadba za možgane, ki prav tako kot sudoku izvira iz Japonske. Kakuro je neke vrste križanka, v katero vpisujete številke od 1 do 9. Vsota številk v vsaki vrstici se mora ujemati s številko, ki je vpisana v polju pred vrstico, prav tako se mora vsota številk v vsakem stolpcu ujemati s številko nad njim. Toda pozor: v vsaki vrstici ali stolpcu lahko eno številko uporabiš le enkrat. Za vsako mrežo je možnih več rešitev.

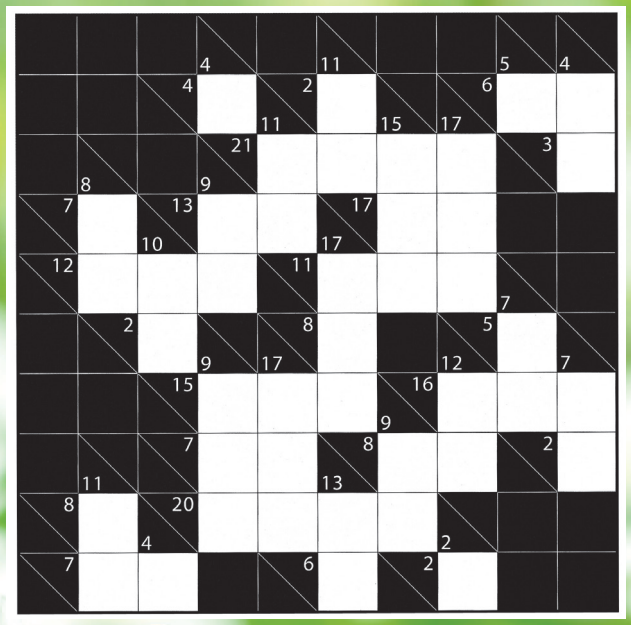

Vir: Kakuro 2 – za bistre glave, Mladinska knjiga Založba

SREČA

Miha pride domov in sreča očeta: »Očka, ti imaš pa res srečo.« Očka začudeno vpraša: »Zakaj pa?« Miha: »Letos ne boš nič zapravil za šolske učbenike.« Očka: »Kako pa to?« Miha: »Ponavljal bom razred.«

Klara B., 10 let

Nagradno vprašanje

Pošlji eno rešeno uganko, objavljeno v Razvedrilu, in sodeluj v nagradnem žrebanju.

Več o varstvu osebnih podatkov in pravilih nagradnih iger na strani 5.

Odgovor pošlji do **27. 3. 2023** na **PIL, 1536 Ljubljana,** s pripisom **Razvedrilo**. Med prispelimi odgovori bomo **30. 3. 2023** izžrebali in nagradili dva srečneža.

Rešitve iz februarske številke:

Napni oči: 3 in 4

Poveži, da bo prav: 1Č, 2G, 3I, 4A, 5C, 6F, 7H, 8B, 9E, 10D

Drži, ne drži: 1D, 2N, 3N, 4D, 5D, 6N, 7D, kolibri

Zavozlanka: valentinovo

Sestavil: Marko Bokalič | **Ilustracije:** Maja Lubi

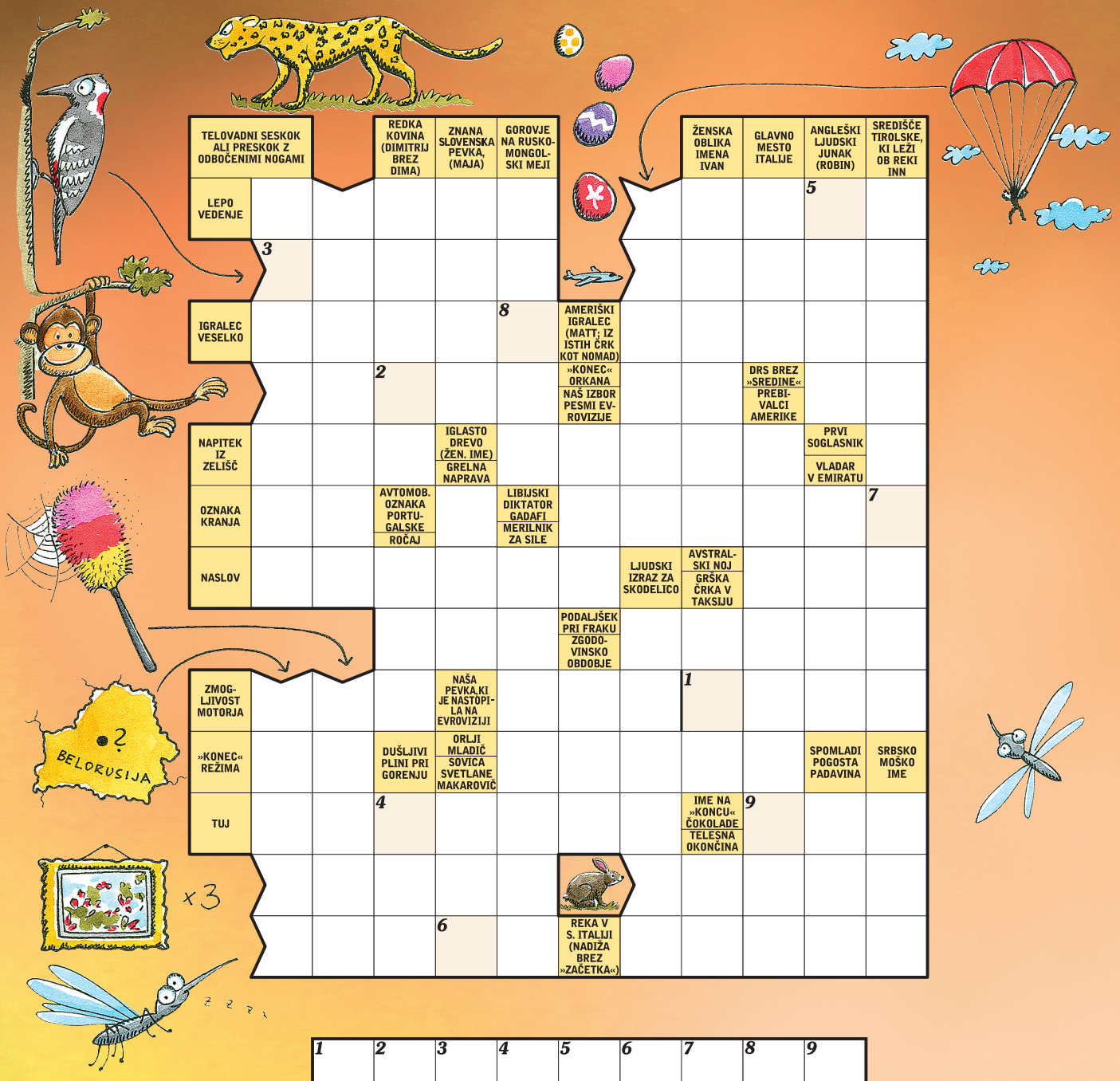

1	2	3	4	5	6	7	8	9

Nagradno vprašanje

Geslo pošlji do **27. marca 2023** na **PIL, 1536 Ljubljana**, ali po e-pošti pil@mkz.si, s pripisom KRIŽANKA. Odgovoriš lahko tudi na **www.pil.si**.

Ne pozabi pripisati svojih podatkov (ime in priimek, naslov). Podatke naj podpiše eden od tvojih staršev oziroma skrbnikov; s podpisom dovoljuje, da posredueš te podatke in sodeluješ v tej nagradni igri.

MED PRAVILNIMI ODGOVORI BOMO 3 IZŽREBANCE NAGRADILI.

Več o varstvu osebnih podatkov, nagradah, pravilih nagradnih iger in nagrajencih na strani 5.

Slovarček

ALTAJ – gorovje na jugu Rusije
INNSBRUCK – glavno mesto avstrijske Tirolske
ŠKRIC – podaljšani del na hrbtni strani fraka
LEA SIRK – naša pevka, ki je nastopila na Evroviziji

Piše: Lunca | Ilustracije: Maja Lubi

Zvezde v marcu

OVEN (21. 3.–20. 4.)

V zraku je sprememba. Čas je, da za vedno opraviš s slabimi navadami ali lažnimi prijatelji. Nekateri prijatelji žal niso za vse življenje. Na srečo imaš okoli sebe dovolj oseb, ki so vredne zaupanja in ti stojijo ob strani. Dobrega prijatelja lahko najdeš tudi v razredu – daj priložnost sošolcu ali sošolki, s katerim sicer nimaš veliko stikov.

Prijateljstvo: ★★
Ljubezen: ♥♥♥♥
Šola: ■■■■

BIK (21. 4.–20. 5.)

V razredu dobivaš veliko pozornosti, ki pa ti ni več po godu, zato se boš v tem mesecu umaknil/a bolj v ozadje in prevzel/a vlogo opazovalca. Tako boš dobil/a več časa, da razmišljaš o stvareh, ki so ti resnično pomembne. Odkrijеš lahko nove knjige, glasbo in serije, ki so ti zelo všeč. Le ne pozabi na učenje!

Prijateljstvo: ★★★★
Ljubezen: ♥♥♥
Šola: ■■

DVOJČKA (21. 5.–21. 6.)

Najboljši prijatelj ali prijateljica te obožuje, ti pa ne najdeš dovolj časa zanj/o. Čas je, da to spremeniš in se oddolžiš za to, da si ga/jo nekoliko zanemarjal/a. Vzemi si nekaj časa samo zanj/o in mu/ji daj vedeti, da si tu, če te potrebuje. Prijateljstva je treba negovati, sicer propadejo in se le stežka vrnejo iz krize.

Prijateljstvo: ★★
Ljubezen: ♥♥♥
Šola: ■■■■

RAK (22. 6.–22. 7.)

Marca te čaka veliko stvari. Tvoj koledar bo povsem poln in komaj kaj časa boš našla zase in za družino. Pazi, da ob napornem tempu ne pregoriš – tudi ti namreč potrebuješ počitek. Pred teboj je težka odločitev in nekaj sprememb. Ugotovil/a boš, da so ti všeč druge stvari kot še pred nekaj meseci. S tem ni nič narobe.

Prijateljstvo: ★★★
Ljubezen: ♥♥♥
Šola: ■■■■■

LEV (23. 7.–23. 8.)

Tvoje nore ideje se bodo tokrat lahko obrestovale, le glej, da jih izraziš na pravem področju – izkažeš se lahko pri glasbi, likovni vzgoji ali pri pisanju spisa. V prostem času poskrbi za svoje dobro počutje – privošči si kopel, dobro knjigo ali več epizod najljubše serije. Energijo boš potreboval/a za naporno učenje, ki te čaka pri neljubem predmetu.

Prijateljstvo: ★★★
Ljubezen: ♥♥♥♥
Šola: ■■■■

DEVICA (24. 8.–23. 9.)

Čeprav si se za določen test zelo učil/a, rezultat ni bil po tvojem okusu. Zadnje čase si nekoliko lenobno razpoložen/a, kar se pozna na šolskem področju. Ni še prepozno – do konca šolskega leta je še dovolj časa, da situacijo obrneš na bolje. O tem, ali zmoreš, ni dvoma. Dokazal/a si že, koliko si sposoben/na.

Prijateljstvo: ★★★★★
Ljubezen: ♥♥♥♥
Šola: ■■■

TEHTNICA (24. 9.–23. 10.)

Veliko prostega časa boš porabila za igranje video igric in brskanje po družbenih omrežjih, kar pa tvojim staršem ne bo preveč všeč. Namesto da se z njimi prepiraš, skušaj razumeti, da jih preprosto skrbi zate in za tvoj šolski uspeh. Če na stvari pogledaš z drugega zornega kota, jih lahko včasih lažje razumeš.

Prijateljstvo: ★★★★
Ljubezen: ♥♥
Šola: ■■■

ŠKORPIJON (24. 10.–22. 11.)

Včasih se preveč osredotočaš na malenkosti in pozabiš na širšo sliko. Marsikatero situacijo bi bolje razumel/a, če bi nanjo pogledala od zunaj. Zaradi povečane količine šolskega dela boš pod stresom, zato si vzemi čas za sprostitev. Zapomni si, da imaš veliko talentov in dobrih lastnosti. Teh ti nihče ne more vzeti.

Prijateljstvo: ★★★
Ljubezen: ♥♥♥♥♥
Šola: ■■

STRELEC (23. 11.–21. 12.)

V skupinah rad/a prevzameš vlogo vodje, a pazi, da se s svojim ukazovanjem komu ne zameriš. Marca bo končno čas za ljubezen, ki so jo tako dolgo iskal/a. Presenetil/a te bo, ko boš najmanj pričakoval/a. Pazi, da zaradi zasanjanosti ne bo trpelo tvoje šolsko delo, saj bodo učitelji hitro opazili, če ne boš sledil/a pouku.

Prijateljstvo: ★★★
Ljubezen: ♥♥♥♥♥
Šola: ■■■

KOZOROG (22. 12.–20. 1.)

Ta mesec te bo spremljalo dobro razpoloženje in zdelo se ti bo, da je življenje zares lepa stvar. Res je tako in prav je, da ceniš malenkosti. Svojo dobro voljo deli tudi s sošolci, učitelji in starši, ki ti bodo hvaležni za kakšno pozitivno besedo v zanje zelo stresnem mesecu. Lepih besed bo vesela tudi tvoja simpatija.

Prijateljstvo: ★★★★
Ljubezen: ♥♥♥♥♥
Šola: ■■■■

VODNAR (21. 1.–19. 2.)

Ponovno se boš povezal/a s starim prijateljem ali prijateljico in skupaj bosta obujala spomine na dobre stare dni. Da ne bosta ostala samo v preteklosti, se podajta na kakšno zabavno novo dogodivščino. Odkrivajta svoj domači kraj, si v kinu oglejta dober film ali pa skupaj organizirajta dobrodelno akcijo.

Prijateljstvo: ★★★★★
Ljubezen: ♥♥♥♥
Šola: ■■■

RIBI (20. 2.–20. 3.)

Vse najboljše! Svoj rojstni dan si že zelo težko čakal/a, a splačalo se je. Vse daljši dnevi te polnijo z energijo in v zraku čutiš optimizem. Zdi se, da ti gre vse kot po maslu – blestiš v šoli, med prijatelji in pri hobijih. Prav je tako, saj si za svoj uspeh trdo delal/a. Starši bodo nate zelo ponosni, zato jim nameni kakšen objem.

Prijateljstvo: ★★★★
Ljubezen: ♥♥♥
Šola: ■■■■■

HITRADIO center
Najboljši glasbeni miks

LESTVICA TOP 20 HITRADIA CENTER

1. MILEY CYRUS - FLOWERS
2. DAVID GUETTA FT. BEBE REXHA - IM GOOD (BLUE)
3. ED SHEERAN - CELESTIAL
4. TAYLOR SWIFT - ANTI-HERO
5. ROSA LIN - SNAP
6. LIL NAS X - STAR WALKIN
7. LEWIS CAPALDI - FORGEZ ME
8. MEGHAN TRAINOR - MADE YOU LOOK
9. TIESTO & TATE MCRAE - 10:35
10. PINK - NEVER GONNA DANCE AGAIN
11. JOEL CORRY & TOM GRENNAN - LIONHEART (FEARLESS)
12. SAM SMITH & KIM PETRAS - UNHOLLY
13. DERMOT KENNEDY - KISS ME
14. RAVE FT. 070 SHAKE - ESCAPISM
15. LEWIS CAPALDI - POINTLESS
16. HARRY STYLES - AS IT WAS
17. ELTON JOHN & BRITNEY SPEARS - HOLD ME CLOSER
18. TWOCOLORS - HEAVY METAL LOVE
19. OLIVER TREE & ROBIN SCHULZ - MISS YOU
20. REMA & SELENA GOMEZ - CALM DOWN

Celotno lestvico **TOP 40** lahko na **Hitradiu Center** slišite vsako soboto ob **15.00 uri** (ponovitev v nedeljo ob 9.00). Lestvica je dostopna tudi na spletni strani **www.radiocenter.si**

JOKER OUT NAVDUŠUJEJO TUDI EVO BOTO

Vsako soboto ob 10.00 uri lahko na Hitradiu Center uživate ob najboljših slovenskih hitih. Takrat je namreč na vrsti oddaja 10 ob 10-ih z Evo Boto. Zgovorna Koroščica, ki navdušuje tako s svojim petjem kot tudi sproščenostjo in smislom za humor, nam predstavlja slovenske glasbene novosti in zanimive intervjuje z glasbeniki. Glede na to, da nas je Eva pri komaj 16-ih zastopala na Eurosongu, nas je zanimalo, kako komentira pesem Carpe Diem, s katero nas bodo Joker out predstavljali na letošnji pesmi za Evrovizijo. Eva pravi: »Pesem se mi zdi O-D-L-I-Č-N-A! Že vse od zmage se poje v moji glavi. Fantje imajo noro energijo, prav čuti se njihova povezanost.« Ni čudno, da jo je uvrstila na vrh svoje lestvice, kjer bo najbrž kraljevala še kar nekaj časa.

TOP 10 OB 10-IH Z EVO BOTO

1. **JOKER OUT** - CARPE DIEM
2. **LARA LOVE FT. SKY** - NISVA ZA SKUPI
3. **STELLA** - ZABLUZIVA
4. **NIPKE** - SKP SE MAVA DOBR
5. **KARMEN IN SEPTEMBER** - TIŠINA
6. **STELA SOFIA** - KUPID
7. **DE LIRI** - KJE SI
8. **EVA BOTO** - NOČEM, DA GREŠ
9. **ZALI** - PREBUJAM SE
10. **STELLA FT. EL TIMO** - NI ZAVETJA

sveža podoba in še več streamov

prenesi aplikacijo

NA VOLJO V Google Play

Prenos iz App Store

HITRADIO center

OGLASNO SPOROČILO

ŽAK in MILA

Mila in Angelika se potapljata

OSVEŽILNA FRONTA

Vsako drugo **soboto** ob **10.45** na **TV SLO 1**

Oni vedno vse po svoje.

Ker so za mlade, kreativne, bolj ali manj zaljubljene, za vse, ki jih zanimata sodobna in retro tehnologija, za tiste, ki jih navdušuje vse ekstremno in ki se spopadajo z vsakodnevnimi zablodami življenja nasploh.

Veš, katere jih dajejo letos? Hišni ljubljenčki, obraz, kri, puberteta in moderna astronomija.

Najdeš jih tudi na cist-hudo.rtvslo.si, skit.rtvslo.si, YT, FB, IG in Tik tok. Skratka, povsod.

RTV SLO | čist hudo

OGLASNO SPOROČILO

RTV Slovenija, Kolodvorska 2, 1550 Ljubljana